

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAJPLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 55-22 DO 55-24

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODDELEK LJUBLJANA TELEFON 33-32 33-33 POSTNI CEKOVNI RAČUN LJUBLJANI ŠTEV. 6-90661-1 OGLASI PO CENIKU MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASIL O S V O B O D I L N E F R O N T E S L O V E N I J E

Anglija onemogoča odkrivanje in izročanje vojnih zločincev

Profesna nota generala Holjevca angleškemu v vojaškemu guvernerju v Nemčiji Robertsonu

Berlin, 17. marca. (Tanjug) Šef jugoslovanske vojaške misije v Nemčiji generalni poročnik Vječeslav Holjevac je poslal britanskemu vojaškemu guvernerju Robertsonu protestno noto ob samovoljnem sklepu britanske vojaške uprave, da bo pristojnost za izročanje vojnih zločincev prenesla na novo ustanovljeno tako imenovano „posebno sodišče za izročanje“, ki bo izdajalo svoje odločbe neodvisno od vseh mednarodnih odločb in smelo razveljaviti tudi že izdane odločbe o izročitvi vojnih zločincev.

radi oteževanja dela pri izročanju in zaradi zaščite vojnih zločincev. V prid zaščite vojnih zločincev gre očitno tudi to, da po novem postopku britanska oblastva nočejo sprejeti zahtev o izročitvi tistih vojnih zločincev, ki so registrirani na listi komisije za vojne zločine Zdrženih narodov.

Na koncu poudarja protestna nota, da jugoslovanska vojaška komisija ne bo priznala zakonitosti te enostranske odločbe britanske vojaške uprave, s katero se praktično onemogoča delo naših delegacij za odkrivanje vojnih zločincev v britanski coni, in zahteva ukinitve te odločbe.

Ob obletnici podpisa prijateljske pogodbe s Poljsko

Beograd, 17. marca. Ob obletnici podpisa pogodbe o prijateljstvu in medsebojnem sodelovanju med Republiko Poljsko in FLR Jugoslavijo je predsednik Ljudske skupščine FLR dr. Ribar poslal Boleslavu Bierutu, predsedniku Republike Poljske tele brzojavko:

Vam morem izraziti v imenu Prezidija Ljudske skupščine FLR in v svojem imenu bratskemu poljskemu ljudstvu in vam osebno najprisrčnejše čestitke in najboljše želje.

Pogodba o prijateljstvu in medsebojnem sodelovanju, ki sta jo sklenili naši dve državi, je trden temelj neomajnega prijateljstva in zavezništva med našimi narodi in važen instrument miru v Evropi.

Zahvala dr. Vladimira Clementisa

Beograd, 17. marca. Na sožalno izjavo ob smrti Jana Masaryka je državni sekretar ministristva za zunanje zadeve Republike Češkoslovaške dr. Vladimira Clementisa odgovoril ministru za zunanje zadeve Stanuju Simeonu s tele brzojavko:

»Iskreno se vam zahvaljujem za tople izjave sočustvanja, ki ste nam jih poslali 11. marca letošnjega leta. Kakor ste dobro povedali, smo z Janom Masarykom izgubili velikega borca za našo svobodo in zvestega prijatelja vaših narodov ter brezkompromisnega pobornika za tesno sodelovanje med našimi bratskimi narodi.«

Naša delegacija odpotovala iz Budimpešte

Budimpešta, 16. marca. (Tanjug) Danes popoldne je jugoslovanska delegacija z ministrom Milovanom Djilasom na čelu odpotovala iz Budimpešte. V imenu madžarske vlade so se poslovili od nje ministar za narodno obrambo, predstavniki madžarsko-jugoslovanskega društva v Budimpešti, demokratične zveze južnih Slovanov, zveze madžarskih književnikov in drugi javni delavci Madžarske.

Jugoslovanska delegacija je spremljala do meje posebna madžarska vladna delegacija pod vodstvom ministra za socialno politiko in narodno zdravje Oita.

Pravosodni minister vlade FLR Frane Brod in sekretar zveze jugoslovanskih književnikov Čedomir Minderovič sta obiskala dopoldne madžarsko-jugoslovansko društvo v Budimpešti in demokratično zvezo južnih Slovanov na Madžarskem, kjer ju je pozdravil generalni sekretar zveze Anton Reb. Južni Slovani iz vasi Bretonada, ki so sodelovali pri proslavi

stoletnice revolucije v Budimpešti, so seznanili jugoslovanske goste z novimi razmerami, v katerih žive južni Slovani v demokratični Madžarski.

Nov prispevek k utrditvi miru in varnosti

Sofija, 16. marca. (Tass) Vsi vodilni listi objavljajo daljša poročila o prihodu bolgarske vladne delegacije v Moskvo. Listi poudarjajo, da je bolgarsko ljudstvo dobilo v Sovjetski zvezi iskrenega in najbolj nezanimljivega prijatelja, pravega branilca bolgarske neodvisnosti in državne suverenosti.

List »Očešiven front«, ki poroča, da je bolgarska vladna delegacija prišla v Moskvo, da bi sklenila pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči, piše: »Nadaljnja udržitve prijateljskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Bolgarijo je v interesu obeh dežel ter je nov izraz bratskih čustev bolgarskega ljudstva do narodov ZSSR.«

Ves fisk poudarja, da bo pogodba med Sovjetsko zvezo in Bolgarijo dragocen prispevek k prizadevanju dežel ljudske demokracije, da bi zagamčile mir in varnost po vsem svetu.

Nov predstavnik Češkoslovaške pri OZN

New York, 16. marca. (Tass) Včeraj je izročil novi češkoslovaški stalni delegat v OZN Vladimir Hudak svoje poverilnice predstavnikom OZN.

Letalski promet med Beogradom in Skopljem

Beograd, 16. marca. Včeraj se je začel letalski promet med Skopljem in Beogradom. Letalo odleti vsak dan razen nedelje iz Skoplja ob 7. zjutraj in prispe v Beograd ob 8.30. Iz Beograda odleti v Skoplje ob 15.45.

400 ljudi se je udeležilo začetnih del za gradnjo zadrugnega doma v Radencih

Preteklo soboto, ko je ležal še sneg, so začeli v Radencih prva pripravljala dela za gradnjo zadrugnega doma z izkopavanjem glin za opeko. Delo so pričeli na slovesen način. Na delovnem prostoru se je zbralo okrog 400 ljudi, člani sindikata, tukajšnji tečajniki in ostalo prebivalstvo. Tovariša Brvar in Farič sta govorila o zadružništvu in o pomenu zadrugnih domov. Nato sta pričeli z delom I. brigada sindikata ter I. mladinska brigada. Po zvočnikih so oddajali ves spored ter potek dela in tehnična navodila. Ker je lepo vreme, delo hitro napreduje.

Za izkopavanje glin je urejenih po 20 delovnih brigad. Vsaka brigada dela po dva dneva mesečno. Udeležba pri prostovoljnem delu je 100 odstotka. Kmalu bo pripravljene toliko glin, da bodo lahko izdelali 300.000 do 400.000 zidakov. Čim bo glin dovolj, bo dala okrajna opekarna na razpolago stroj za izdelovanje opeke. Delo gre po načrtu in pod strokovnim vodstvom. Sporedno s kopanjem zbira drva za žganje opeke ter kopljejo pesek. Načrt je tudi že izgotovljen ter je bil predložen okrajnemu odboru za gradnjo zadrugnih domov v odobritev.

Novi uspehi delovnega kolektiva premogovnikov v Aleksincu

Delovni kolektiv premogovnikov v Aleksincu, ki si je v lanskem novem. brskem tekmovanju prabil prvo mesto med vsemi rudarskimi kolektivi v Jugoslaviji, je tudi v letošnjem tekmovanju zabeležil najboljše uspehe. V januarju je rudnik presegal proizvodni plan za 7 odstotkov, v februarju pa za 8 odstotkov. V rudniku dela 60 delovnih brigad, ki jih vodijo najboljši delavci. Te brigade stalno med seboj tekmujejo za preseganje norme.

Te dni je bilo v rudniku razglašenih 259 udarnikov. Med udarniki sta tudi dve delavki, ki delata pri zunanji delih. Posebne zasluge ima za povečanje proizvodnje delovnica Ivan Francetič, ki je prvi uvedel nov način odkopa v jami. Delovni učinek pri tem novem načinu odkopa se je povečal za 26 do 28 odstotkov.

Odlične rezultate, ki jih stalno beleži ta rudnik, je pripisati tudi pravilnemu planiranju delovne sile ter pravičnemu razmerju med jamskim in zunanjsim delavci, ki znaša 7:3. Sindikalna podružnica in vodstvo podjetja skrbita za stalno zboljšanje delovne discipline. Uprava rudnika je začela sklepati pogodbe z rudarji, po katerih se posamezni rudarji zavezujejo delati najmanj pol leta in vsak mesec najmanj 25 dni. Mnogi rudarji so sklenili pogodbe tudi za daljšo dobo, tudi za dve leti. Doslej je uprava podjetja sklenila 500 takih pogodb.

Naša trgovinska mornarica je dobila še eno ladjo

V Reko je pretekli teden priplula nova enota naše trgovske mornarice, motorna ladja »Topusko«, ki jo je naša država prejela lani v maju na račun reparacije od Nemčije. Ladja, ki ima 5176 bruto registrskih ton in 4500 ton nosilnosti, je bila ob prevzemu v Kielu v zelo slabem stanju in jo je bilo treba docela obnoviti. Prešla je v last Jugoslovanske linijske plovbe kot potniško tovorno ladjo.

Od petih plovnih enot, ki so bile že ob koncu 1946 dodeljene naši državi na račun nemških reparacij, je motorna ladja »Topuska« tretja ladja, ki je prispela v naše vode. V decembru 1946 smo najprej dobili parnik »Lošin« z nosilnostjo 7663 ton, lani v oktobru pa je prispela ladja »Sabac« z nosilnostjo 4855 ton. Sedaj pa smo dobili tudi obnovljeno ladjo »Topusko«, ki je bila 10 mesecev v popravilu v ladjedelnici v Kielu. Ostali dve ladi »Vise« in »Bosna« bosta v kratkem prispeli v naše vode. Ladja »Bosna« bo ena izmed naših največjih tovornih ladij, saj ima nosilnost 12.293 ton. Obnovljena je bila v ladjedelnici v Rotterdamu in je sedaj na poti na Reko. Ladja »Vise«, ki ima 4310 ton nosilnosti pa bo prav tako v kratkem obnovljena, na kar bo prispela na Reko.

Nov lokalni premogovnik na Hrvaškem

Djurdjevački okraj je pokazal veliko aktivnost pri ustanavljanju lokalnih gospodarskih podjetij. Za lani je ustanovil nabavno-prodajno podjetje »Izvor«, ki je imelo ob koncu leta 48 milijonov din prometa. Nadalje je ustanovil okrajno gradbeno podjetje in komunalno kmetijsko podjetje v Djurdjevcu, ki obsega 900 oralov zemlje. Nedavno pa je ustanovil tudi premogokopno podjetje, ki bo izkoriščalo lokalna premogovnika v Kozarevcu in Semovcu.

V Ivanjkovcih so izpolnili setveni plan 100%

Setveni plan, jesenski in pomladanski, je izpolnjen v Ivanjkovcih stodontno. To pa zato, ker ima kmet za dostojno število vprežne živine, ki mu omogoča, da lahko obdela slemeni košček zemlje. Nekaj njih bodo zaradi nerodovitnosti izpremenili v vinograde in sadonosnike, ki se bodo na tej zemlji-zlojki bolj obnesli.

NAPAKE PRI PRIPRAVAH ZA GRADNJO ZADRUGNIH DOMOV

Letos bomo v vsej naši državi zgradili okrog 4000 zadrugnih domov. Priprave za gradnjo teh domov so v mnogih primerih zavzele že velik uspeh. Tudi gradbeni načrti so v glavnem že izdelani. Sedaj pa pripravljajo povsod potreben gradbeni material.

Komite za zadružništvo pri zvezni vladi, ki nadzira vse te priprave, je pri načrtih v vseh republikah ugotovil, da so okrajne in krajevnne uprave za gradnjo zadrugnih domov napačno razumele zadružne domove prvenstveno kot kulturna središča vasi. Gospodarskemu delu domov kakor prodajalnicam, ročnim skladiščem in velikim skladiščem so pustile manj prostora kakor bi bilo potrebno. V mnogih primerih so ob nezadostnih gospodarskih prostorih predvideni v načrtih tudi stanovanja. Zdravstvene postaje ali fizkulture dvorane, v Sloveniji so bili primeri, ko so v zadružnem domu določili tudi prostore za pošto. Prav tako so uprave za gradnjo zadrugnih domov delale napake pri določitvi kraja, kjer naj bi stal zadružni dom. V LR Bosni in Hercegovini so zavzeli napačno stališče, da je treba tam, kjer obsega krajevni odbor več vasi, postaviti dom tako, da bo enako oddaljen od vseh vasi. Pri tem so pozabili, da bomo v prihodnjih letih gradili zadružne domove tudi v tistih vaseh, kjer letos še ne bodo dobili zadružnega doma.

Kako nujno potrebna so kmečkim zadrugam skladišča, je marsikatera zadruga spoznala šele ob pripravah za uvedbo vezane trgovine. Še večja pa bo potreba po skladiščnem prostoru, ko se bo začelo razvijati odkupno poslovanje. Takrat bo treba začasno vskladiščiti žito, krompir in druge kmetijske pridelke, kar zahteva mnogo prostora. Načrti zadrugnih domov po večini ne predvidevajo takih velikih skladišč z dovoljnimi rampami, marveč le manjša skladišča za trgovino, ki največkrat nimajo dostopa od zunanaj, ali pa kletna skladišča, ki so primerna le za krompir.

Zanimanje kmetov za vezano trgovino

Brž ko so kmečke zadruga na deželi dobile industrijsko blago, ki se bo prodajalo kmetom po nižjih enotnih cenah v zamenjavo za pridelke, ki jih bodo kmetje prodali državi po vezanih cenah, je povsod v državi nastalo veliko zanimanje kmetov za vezano trgovino. Kmetje, ki so že pred splošno uvedbo vezane trgovine prodali državi žito in prašiče, so takoj dvignili bone, da si čimprej nakupijo potrebno industrijsko blago. Drugi kmetje so v mnogih krajih že v ponedeljek pripeljali zaradi prodaje po vezanih cenah razne pridelke, da pridejo čimprej do bonov, ki šele omogočijo nakup blaga po nižjih enotnih cenah. V Vojvodini, kjer so kmetje prejšnji teden prodali državi precej koruze, so bile zadržne trgovine že prvi dan polne kupcev. Zlasti živahno je bilo v okraju Vršac, kjer so kmetje prejšnji teden prodali po vezanih cenah 13 in pol vagona koruze in nekaj svinj, in v okraju Kula, kjer so prodali po vezanih cenah 14 vagonov koruze. Zadnje dni je bila večja ponudba go-

Tudi pri zagotovitvi gradbenega materiala niso redki primeri, kakor na pimer na Hrvaškem, da se okrajne uprave za gradnjo domov opirajo predvsem na gradbeni material iz planske razdelitve. To je posledica nezadostnega prizadevanja, da se material nabavi iz krajevnih virov. V 19 okrajih LR Hrvaške (ki so poslali poročila) so doslej zagotovili iz krajevnih virov samo okrog 6 milijonov kosov opeke in 20.000 m² kamena. Na gradiliščih v LR Sloveniji je vsega na razpolago šele 3% potrebne opeke, 6,6% gradbenega lesa, 2% apna, 6% kamena, 10% glin za opeko ter 6,4% peska. Razmeroma slabe uspehe v Sloveniji je seveda pripisati vremenskim razmeram, vendar ni dvoma, da bi lahko pripravili več materiala, če bi povsod v celoti izkoristili krajevne vire. Planska komisija zvezne vlade je odobrila največje možne količine gradbenega materiala, ki bodo le tedaj zadoščale, če bodo popolno izkoriščanje tudi krajevni viri materiala.

Glade na možnost preskrbe z materialom, zlasti z materialom iz planske razdelitve, je komite za zadružništvo pri zvezni vladi naročil izdelavo okvirnih načrtov za veliki, srednji in mali tip zadrugnega doma. Ti okvirni načrti upoštevajo vse potrebe za gospodarsko poslovanje zadrug. Tako ima zadružni dom velikega tipa po teh načrtih celotno zazidano površino 1300 m². V domu je predvideno veliko skladišče poleg treh prodajal z ročnimi skladišči, 4 pisarn, posebnega prostora za kreditni oddelek ter dvorane s 550 sedeži. V prvem nadstropju je poleg dvorane določen prostor za knjižnico in za kino-aparaturu.

Srednji tip se razlikuje od velikega tipa predvsem po tem, da ima poleg večjega skladišča samo dve prodajalni z ročnimi skladišči v manjši izméri, tako da znaša celotna zazidana površina 850 m². Celotna zazidana površina malega tipa pa znaša 700 m². Pri izdelavi teh načrtov je bila upo-

števana možnost uporabe materiala iz planske razdelitve. Načrti, ki so bili izdelani v posameznih republikah, se ne bodo spreminjali, kolikor ne predvideva večje potrošnje materiala iz planske razdelitve, kakor je normirano.

Glade zagotovitve finančnih sredstev niso vse republiške uprave za gradnjo zadrugnih domov dosegle enakih rezultatov. Na področju LR Srbije bo znašala vrednost predvidenih zadrugnih domov okrog 3 milijarde din. Vrednost 2 milijard bodo ustvarili zadružniki sami s prostovoljnimi delom v materialu in v denarnih prispevkih, eno milijardo pa bo treba kriti s posojili. V LR Bosni in Hercegovini bo za vsak zadružni dom potrebno posojilo od 600.000 do 840.000 din, to je okrog 3% celotne vrednosti. Naislažše je v tem oziru v LR Hrvaški, kjer je predvideno kritje 40% vrednosti s posojili.

Prostovoljni prispevki za gradnjo zadrugnih domov se zbirajo v vseh republikah. V LR Makedoniji so doslej zbrali okrog 6 milijonov din, od tega samo v tovetovskem okraju pol-dru milijon. LR Slovenija je zbrala doslej okrog 5 milijonov din. V Črni gori so poleg dveh in pol milijona dinarjev prostovoljnih prispevkov v denarju zbrali tudi velike količine živin za prehrano delovnih brigad med delom.

Največje uspehe pri usposabljanju strokovnih kadrov za gradnjo domov je doslej zabeležila LR Makedonija. V vseh srezih te ljudske republike so priredili 40dnevne tečaje za pomožne zidarje, ki jih obiskuje ali jih je že obiskovalo nad 2200 mladincev. Republiška uprava za gradnjo domov je določila, da bo na tri gradilišča oddel en strokovni tehnični voditelj del. Za tehnične voditelje del je bil prirejen poseben tečaj, ki bo trajal 45 dni in ga obiskuje nad 100 tečajnikov. 250 tečajnikov pa obiskuje sedaj tečaj za finančne voditelje uprav gradilišč.

sedaj možna železniška zveza med Reko in Istro samo preko Divače. V sekciji za trasiranje dela že mnogo tehnikov in inženirjev, njihovo število pa se bo v kratkem še povečalo. Sekcija izdeluje podroben projekt, na podlagi katerih se bodo lahko pričela gradbena dela. Podroben projekt proge bo izdelan v najkrajšem času.

Ljudstvo travniškega okraja si je zgradilo železnico Bila-Vrbica

Člani Ljudske fronte travniškega okraja v Bosni so lani v septembru prevzeli obveznost, da bodo zgradili 6 km dolgo ozkotirno železnico od postaje Bila na progi Lašva-Travnik—Jajce do premogovnika Vrbice. Ustanovili so dve frontovski brigadi in eno mladinsko delovno brigado. Pri delu pa so brigadam pomagali tudi člani sindikalnih organizacij.

Preteklo nedeljo so slovesno izročili novo progo prometu. Na velikem zborovanju v Bili je minister za lokalno gospodarstvo vlade LR Bosne in Hercegovine v svojem govoru podčrtal pomen te železnice za zblizbanje delovnega ljudstva mesta in vasi. Železnice so složno gradili kmetje in delavci, Srbi, Hrvatje in muslimani. Za zgraditve proge so frontovci dali skoraj 37.000 delavnih dni, sindikalno organizirani delavci pa nad 10.000. Z zborovanja so poslali pozdravno brzojavko maršalu Titu in predsedniku vlade LR Bosne in Hercegovine Rodoljubu Colakoviču.

Jugoslovanski Rdeči križ za otroke grških beguncev

Beograd, 16. marca. Zaradi preganjanja in nezasišenege nasilja monarhofske vojske nad grškim demokratičnim prebivalstvom prihaja čim dalje več beguncev v našo državo.

Med begunci je čim dalje večje število otrok, ki prihajajo k nam gol, boči, lačni in do skrajnosti izčrpani. Potrebna jim je čim nujnejša in čim večja pomoč.

Jugoslovanski RK si na vse načine prizadeva, da bi preskrbel te izstradane in iznemogle grške dece.

Jugoslovanski RK hoče čim popolneje in učinkoviteje rešiti vprašanje otrok grških beguncev ter priporoča RK drugih držav, naj skrbijo za te nedolžne otroke, ki so morali zapustiti svoje domovino.

Trije Andersonovi vojnici obsojeni na smrt

Varšava, 17. marca. (Tanjug) Račensko vojaško sodišče v Varšavi je izreklo razsodbo v obravnavi proti kupini ljudskih izdajalcev in Andersonovih vojnih. Šef Andersonove vojnike službe na Poljskem Vitold Pilecki ter njegova najtesnejša sodelavca Marja Selagevska in Tadej Pluzanski so bili obsojeni na smrt, trajno izgubo državljanstvih pravic in zaplenbo vsega premoženja, ostalih pet obtožencev pa na zaporne kazni 3 do 5 let.

Odhod mladinskih delovnih brigad na zvezne in republiške gradbene akcije

Centralni svet Ljudske mladine Jugoslavije je skupaj s prometnim ministrom izdelal transportni načrt za odhod brigad I. skupine I. imene na največja gradilišča, in sicer na gradnjo avtomobilske »Ceste bratstva in enotnosti«, na gradnjo Novega Beograda, na dela za razširitev javne tovarne težkih orodnih strojev »Ivo-Lola Ribar« in na republiške delovne akcije, to je na gradnjo proge Nikšić—Titograd, hidrocentral Mavrovo in Nove Gorice.

Na gradnjo avtomobilske »Ceste bratstva in enotnosti« bo zadnje dni marca odšlo vsega 39 mladinskih delovnih brigad. Iz Slovenije bosta odšli dve brigadi. Iz Postojne bo 28. marca odšla ob 11.20 Vojkova brigada, iz Ptujja pa ob 13.45 prva ptujška brigada. Obe brigadi bosta delali na četrti sekciji, prispeli pa bosta 29. marca ob 8.20 na postajo Bosnjaci.

Začelo se je trasiranje istrskih prog

Zakon o petletnem planu razvoja narodnega gospodarstva na področju Istre in Reke, ki je bil v decembru sprejet v Saboru LR Hrvaške omenja, da je v zveznem petletnem planu predvidena tudi gradnja železnice, ki bo povežala naš največji rudnik črnega premoga v Raši z železniškim omrežjem. Sedaj je treba vzpostaviti iz raškega premogovnika vozitve najprej do nakladalne luke v raškem zalivu, ga naložiti na ladje in prepeljati na Reko, kjer ga je treba zopet pretovoriti na vagono. Brž ko bo Raša povezana z našim železniškim omrežjem, pa bo odpadlo to dvakratno prekladanje premoga,

ki ga bomo lahko neposredno prevažali po kopnem.

Po odločbi zveznega ministristva za promet je bila nedavno v Parizu ustanovljena sekcija za trasiranje in za količenje istrskih prog. Najprej bodo podrobno trasirali progo Lupoglav—Raša v predvideni dolžini 60 km. Ta proga se bo odcepila od obstoječe železniške proge Dr. aca—Pulj pri Lupoglavu, kjer se ta proga na 15 km približa vzhodni obali Istre. Od Lupoglava bo nova železnica speljana po dolini Raše do premogovnega revirja Pelletni plan pa predvideva tudi povezavo Iteke z Istro, ki je nujno potrebna, ker je

Mladinske brigade so pripravljene

Na treh sektorjih grosupeljskega okraja so bili v nedeljo pregledi mladinskih brigad: Grosuplje, Ivančna Gorica in Vel. Lašče. Najbolj slovesno so to pripravili mladinci v Grosuplju. Popoldne se je pred sedežem okraja zbralo okoli 300 mladincev in mladink iz bližnje Grosuplje, nakar se je razvila po Grosuplju povorka s štabom delovne brigade na čelu. Lepo je bilo pogledati toliko mladih ljudi, ki so z zastavami, krampi in lopatami ter s harmoniko in pesmijo manifestirali svojo voljo do dela. Do sedaj smo gledali predvsem v Grosuplju gradnjo zadržnega doma precej dvomljivo, v nedeljo pa nas je mladina presenetila in smo prepričani, da bo za delo res pošteno prišla. Povodarek tej priložnosti so dale še recitacije in govori na gradbišču ter živahne pesmi mladinskega aktivna okrajnega ljudskega odbora. Vsi mladinci so si skupno ogledali film »Pro-

majska parada v Mokvi«, nato pa se je razvila zabava ob tabornem ognju. V Ivančni gorici in Vel. Laščah je bil prav tako pregled delovnih brigad. Najštevilnejša udeležba v Ivančni gorici je bila iz aktivna gimnazije Stična. V Vel. Lašče pa je prišlo največ mladine iz turjaškega aktivna, ki je prikorakala z zastavami in harmoniko več kot uro daleč. Pregled mladinskih brigad nam je dokaz, da naša mladina pojmuje ukrepe ljudske oblasti, študira članke naših vodilnih mož in uspešno pomaga pri graditvi socializma. Pri organizaciji pregleda brigad so se seveda pokazale pomanjkljivosti in bodo morali aktivni posvetiti več pozornosti organizaciji sami. To velja predvsem za Vel. Lašče, kjer se je velikotični aktiv zelo slabo pripravil. Treba bo več čuta odgovornosti od strani nekaterih vodilnih mladinskih funkcionarjev, pa bo uspeh večji. OS

Sekretar mladine, organizacije tov. Krajnc Viktor je zatem pozval komandanta I. ptujske letede čete, da ji izroči prehodno zastavo kot četi, ki je v času predpriprav za gradnjo zadržnih domov pokazala doslej najboljši uspeh. Izrazil je prepričanje, da si I. ptujska leteda četa ne bo zlepa dala izrgati te zastave. Odgovor komandanta te čete je izzvenel v napoved tekmovanja vsem ostalim četam pri gradnji zadržnih domov. S tem se je zaključila proslava dneva mladine, delovnih brigad in sledil ji je

volivni miting
Za volitve v okrajne ljudske odbore. Ovoril ga je bivši predsednik MLO Ptuj tov. Hasl ter dal besedo ljudskemu poslancu tov. Bratku Ivanu. Tovariš Bratko je uvodoma podal splošno politično stanje pri nas in v svetu.

Tovariš ljudski poslanec je prešel nato na notranje politični položaj in se ustavil pri reakcionarni propagandi v naši lastni sredini in onstran meje ter nakazal, da slabi predstavniki ljudske oblasti pač ne doprišajo k temu, da bi se v kralji zadušila taka protiljudska propaganda. Pozval je vse delovno ljudstvo Ptuja, da v času, ki se preostane do volitev, izbere ljudstvu predane člane OF, o katerih se je moglo samo pričeti, da mu hočejo dobro. Z ozirom na naloge, ki stoji pred okrajnimi ljudskimi odbori v prihodnjih treh letih v okviru izpolnjevanja naše petletke, je toliko bolj važno, posvetiti vsu pozornost bližnjim volitvam. Delovno ljudstvo je v zvezi s tem pritrjevalo njegovim izjavam, vzključilo proti kapit. izkoriščevalcem in dajalo izraza svoji volji, nadaljevati borbeno pot k zgradnji socializma. Miting se je zaključil z brzojavko IOOF Slovenije, v kateri daje delovno ljudstvo Ptuja izraza svoji borbenosti in ki se vsejnetno obvezuje, izpolnjevati zvesto program OF. Frenk

Zbor mladinskih brigad v Trebnjem

14. marec dan mladinskih delovnih brigad, je v okraju Trebnje mladina slovesno praznovala. Na konferenci, ki je bila posvečena dnevu mladinskih delovnih brigad, smo obudili spomin na naše napore, ki smo jih vložili v vse gradnje, ter sklenili, da bomo pristopili še z večjim elanom k gradnji zadržnih domov, prog, cest in obnovi sploh. Konferenca se je udeležilo 135 brigadirjev in brigadiric, graditeljev proge Brčko-Banovič, Samac-Sarajevo, Zelenički, delovna četa zadržnega doma iz Mokronoga, Mirne, Trebnja, Starega trga, tečajniki zadržnega tečaja, kateri bodo po končanem tečaju odšli po gradbiščih zadržnih domov ter predstavniki masovnih organizacij.

Po pozdravnem govoru je tov. Nangar Rudi sekretar mladine nakazal uspehe dosedanjega dela, ter dal smernice za bodoče delo. Po tem govoru se je razvila živahna razprava, pri kateri so bili posebno živahni mladinci iz Mokronoga, Mirne in Starega trga. Ko so se mladinci, ki delajo na Mirni pri kolarskem podjetju, prijavnici na prostovoljno delo za Novo gorico, jim je knjigovodja podjetja St. Petrovič dejal, da lahko grede na delo ali v učenje se jih potem ne bo več sprejelo. Mladinci so zaradi tega zelo ogorčeni, posebno ker Petrovič za časa osvobodilne borbe ni ničesar prispeval k zmagi, a danes pa, ko vse dela pri obnovi in petletnem planu, ovira delo mladini, ki se je preje borila v borbi, danes pa v delovnih brigadah. Ko so čuli ta slučaj iz Mirne zadržski tečajniki, so soglasno izjavili, da gre do vse na delo v Novo Gorico, v kolikor ne bodo nujno potrebni na domačih gradbiščih. Iz razprave se je videlo, kako veliko in neomajeno voljo ima mladina do dela, čeprav jo hočejo nekateri pri tem ovirati.

Mladina iz Starega trga in Mokronoga se pritožuje, da jim masovne organizacije ne pomagajo in nimajo za skupno delo nobenega smisla. Mladina pa bo delala nemoteno naprej, saj si je samo trebanjska mladina zadala 105.000 delovnih ur pri pripravah in gradnji zadržnih domov in to do 31. marca 1948. Po tem delu pa gre mladina h gradnji avtostrade Beograd-Zagreb. Novega Beograda, tovarni srednjih strojev v Zeleničkih, progi Titograd-Niški, gradnji Nove Gorice, pionirski progi Ljubljana, a poleg tega bo mladina sodelovala v planu kmetijskega gospodarstva.

Dan mladinskih delovnih brigad v Ptuj

Delovno ljudstvo Ptuja se je v nedeljo popoldne zbralo na Kvedrovem trgu k proslavi dneva mladinskih delovnih brigad. Strumno so prikorakale mladinske delovne brigade, se postavile v vrste in čakale na začetek proslave. Otvoril jo je s svojim govorom sekretar OF in tajnik OLO Ptuja tov.

Predvolivna zborovanja

V nedeljo je bilo tudi v Črnomlju predvolivno zborovanje, na katerem je govoril pomočnik ministra za kmetijstvo vlade LRS tov. Berkopec. Zborovanja se je udeležila tudi mladina, ker je bil istega dne v Črnomlju zbor mladinskih brigad, Tovariš Berkopec je orisal politični položaj ter govoril o prizadevanju naše oblasti za dvig kmetijstva. V Beli Kraljini posveča ljudska oblast glavno skrb dvigu živinoreje, obnovi uničenih vinogradov ter dvigu sadjarstva in čebelarstva. Samo za uničenje kaparja je doslej prispevala naša država okrog 13 milijonov din, za kritje primanjkljajev pri traktorskem oranju pa blizu 30 milijonov dinarjev. V Beli Kraljini je potrebno spremeniti okrog 15.000 ha streljnikov v rodovitno polje, na katerem se bo lahko pridelalo ne samo dovolj krme za živino, marveč tudi industrijske rastline. S tem se bo zagotovilo kmetijstvu lep dohodek. Za melioracijo zemljišč v Beli Kraljini je določenih 7 milijonov din. Poleg obnove šol bo v Črnomlju letos dograjena tudi gimnazija, vaje niški dom in mlekarina. Predvidena so tudi razna cestna in druga javna dela. Ljudstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem govornika in v pogovoru izražalo željo, da bi bodoča okrajna ljudska skupščina izvršila vse te velike naloge. Zato so določili za kandidata svoje najboljše in najbolj sposobne ljudi.

Predvolivna zborovanja v okraju Idrija

Predvolivni sestanki so bili v zadnjih dneh prav po vseh vaseh okraja Idrija. Ta zborovanja so pokazala veliko zainteresiranost na gospodarskih problemih. Tako so povsod obravnavali vprašanje v zvezi z novimi uredbami in vprašanja setvene kampanje. Po teh zborovanjih sedaj vedo vsi na vasi, kako je z volitvami in z vsemi gospodarskimi nalogami. Omeniti moramo vas Čekovnik: klobj temu, da imajo nekateri eno urdu ali še

VREMENSKO POROČILO

Stanje 17. marca: Cela vrsta barometričnih mininov se giblje čez zahodno Evropo, ki povzroča skoro po vsej Evropi razsežna padavinska področja. Ena izmed hladnih front je prodrla čez Dunajsko kotlino do Beograda, s čimer v zvezi dežuje že po vsej Madžarski in južnozgodnji Jugoslaviji. Slovenija je še pod zaščito Alp in zato do 13. še nikjer ni bilo padavin, zato močan padec zračnega pritiska nad severnim Jadranom in obratno višinskih vetrov v zapadno smer daje povod misliti na razvoj sekundarnega barometriškega minna nad severnim Jadranom, kar bi pomenilo za Slovenijo dež. Najnižje temperature so se gibale v Sloveniji med -2° in +6°, najvišje pa med +7° in +14°.

VREMENSKA NAPOVED za četrtek 18. marca

Prehodno zboljšanje in delna razjasnitve, nato pa zopet poslabšanje z nekaj manjšimi padavinami.

Dopolnitev predpisov o sklepanju pogodb

Zvezna vlada je na predlog predsednika Goepdarskega sveta izdala odredbo o spremembah in dopolnitvah odredbe o sklepanju pogodb, predvidenih za uredbo o planski razdelitvi industrijskega blaga in predpisih o sestavi plana uvoza ter planski razdelitvi uvoženega blaga (IV. št. 7222 od 15. dec. 1947).

Cetrtri točki oddelka III. je dodati nov predpis, po katerem sklepanje pogodb za kontingente obrti zveze obrtnih združenj, in sicer za osebe, ki so včlanjene v združenja, medtem ko sklepanje za ostale obrtnike pogodb ministrstva za komunalne zadeve. Predpisi VI. oddelka se dopolnijo z določbo, da se morajo predstavniki ves čas sklepanja pogodb muditi na sedežu ljudskih republik in da generalnim direktorjem črne metalurgije in barvstvi kovin ni treba organizirati predstavništva, ker lahko sklepanje pogodb na svojih sedežih. Za sklepanje pogodb za II. četrletje 1948. veljajo splošni predpisi odredbe z dne 15. decembra 1947. Za razliko od rokov, določenih v oddelku IV. navedene odredbe, se pogodbe za II. četrletje t. l. sklepajo na naslednji način:

Organizacija pridelovanja semen v murskosoboškem okraju uspeva

V murskosoboškem okraju uspeva za dvig hektarskega donosa je potrebno dobro seme. Murskosoboški okraj ima določen plan za površino zemlje, na kateri se bo pridelovalo seme, in za količine semena, ki se mora na tej zemlji pridelati. Ker je okraj žitoren, pridejo v poštev predvsem žitarice. Prideloval bo tudi seme krompirja in zelenjadnih rastlin. Po vseh krajih, ki pridejo v poštev za pridelovanje semen, so bili sestanki, na katerih so kmetijsko strokovnjaki pojasnjevali pomen pridelovanja semen in pozivali kmetje naj nardotjudo dobro seme. Kmetom, ki bodo pridelovali in oddali semensko žito, se bo to žito štelo v obvezno oddajo. Če pa bodo imeli semenskega žita več kakor bo znašala obvezna oddaja, se jim bo vrnila ista količina merkatilnega žita. Pri semenskem krompirju se kmetom pogodbeno površina oddaje in obvezne oddaje. Na vsak ar semenskega krompirja dobi pridelovalec še 10 kg krmila. Vsi pridelovalci semen uživajo ugodnosti pri nabavi umetnih gnojil. Največji odziv med kmeti je za pridelovanje semenskega žita, ker so tega že vajeni. Težje je s semeni krmisih rastlin in zelenjave, vendar so tudi za te že sklenjene pogodbe. Težko bo za nabavo semenice krmilne pese, ker so jo kmetje zaradi pomanjkanja krme porabili. Okraj bo moral semenice nabaviti drugje. V Prekmurju je med kmeti veliko zanimanja za gojitev lupine, ki bo služila za zeleno gnojenje. Kmetje razumejo važnost lupine za Prekmurje, kjer zelo primanjkuje humusa. V splošnem prekmursko ljudstvo pomen pridelovanja semen razume in sodeluje. Najdejo se pa še nekateri nemarredni kmetje, ki tega nikakor nečesto podpreti. Tako n. pr. kmetje iz vasi Nevinc. Za vsako rastlino, ki jo predlaga okrajni ljudski odbor, izjavljajo, da v njihovem okolju ne uspeva. Ne ustrežata jim ne pesa, ne krompir, Trde, da je zemlja preveč peščena. Ko jim je okrajni ljudski odbor predlagal, da bi gojili moher, torej rastlino, ki raste na peščeni zemlji, so zopet izjavili, da pri njih ne uspeva.

V bodoče se bodo zaradi pomanjkanja nekaterih vrst semen zamenjavala semena med posameznimi krajevnimi in okrajnimi ljudskimi odbori. Dobra, izbrana semena bodo dobili seveda le tisti, ki se bodo zavezali pridelovati kakovostna semena. Pri akciji za pridelovanje semen je uspeh največ odvisen od dejavnosti posameznih krajevnih ljudskih odborov in njihovih odbornikov. Za zgled lahko služijo krajevni ljudski odbor Markiševci, kjer je predsednik odbora pravil-

in sporočanje se imajo izvršiti do vključno 20. marca t. l. na način, ki je določen v odredbi z dne 15. decembra 1947. Planske komisije ljudskih republik so dolžne osnovne potrebnike, ki imajo kontingent v dotični ljudske republiki, obvestiti, od katerega proizvođačnega republiškega ministrstva imajo dobiti kontingent. Na podlagi teh podatkov, dobljenih od republiških planskih komisij, nadaljuje osnovni potrebniki, potem ko so razbili kontingente, obveščanje po predpisih odredbe z dne 15. decembra 1947. najkasneje do 20. marca. 2. Ko so vsa pripravljala dela po prejšnji točki izvršena, se začne sklepanje pogodb za drugo četrletje 1948. Vse pogodbe morajo biti sklenjene do 10. aprila 1948. 3. O priliki sklepanja pogodb za drugo četrletje se morajo izvršiti korekture pogodb med proizvajalci in potrebniki za prvo četrletje na podlagi plana razdelitve ki ga je izdelala Zvezna planska komisija, in sicer tako, da skupna pogodena količina za obe četrletji popolnoma ustreza količini, določeni s planom razdelitve. Zvezna planska komisija bo pravočasno obvestila vse nosilce kontingentov o razbijanju plana razdelitve na četrletja.

Tržiški pomorščaki zahtevajo rešitev težkega položaja

Trst, 16. marca. V nedeljo so v Trstu v kinu Massimo zborovali tržiški pomorščaki. Ugotovili so, da bi morali v Trstu po podpisu mirovni pogodbe vrniti tisto trgovinsko ladjevje, ki je bilo zgrajeno v Trstu in je bilo last družb s sedeži ali podružnicami v Trstu. Zanimajen krogi pa povračilo teh ladij vračajo, češ da so ladje privatna lastnina italijanskih državljanov. Od teh ladij so najbolj znane »Saturina«, »Vulcaniac« in »Biancamano«. Če bi bile te ladje v Trstu, bi bil vsakokrat ojašan položaj 7000 brezposelnih pomorščakov. Obravnali so tudi vprašanje za druge Garibaldi, kateri prav tako odrekajo tretjino premoženja, ki pripada tržiškim pomorščakom. Pomorščaki so ugotovili, da je treba ugotoviti predvsem enotnost tržiških pomorščakov, ker bodo samo tako lahko dosegli svoje pravice.

Policijsko nasilje kakor pod fašizmom

Trst, 16. marca (Tanjug). V vasi Rimancaj pri Trstu bi moral biti snovi sestanek članov OF, na katerega je prišel tudi predstavnik SIAU iz Trsta Boštjan Zagar. Pred začetkom sestanka sta vtrla v dvoranu civilni policist in angleški vojak in zahtevala od Zagarja dokumente. Zaradi protestov navzočih pa sta se umaknila. Kmalu nato so pridrevli v vas civilni policisti in angleški vojski ter obkolili dom, v katerem naj bi bil sestanek. Policisti so aretirali Boštjana Zagarja in njegovega soferja ter ju odpeljali na policijsko postajo Zavrje, kjer so ju zadržali do naslednjega popoldneva. Prebivalci vasi, silno razburjeni zaradi surovega ravnanja organov okupacijskih oblastev, so se zbrali pred narodnim domom in odločno protestirali proti policijskemu nasilju.

Madžarska manjšina v Prekmurju je proslavila 100 letnico revolucije

Stolnica madžarske revolucije je proslavila madžarska narodna manjšina v mursko-soboškem okraju s proslavami, ki so bile v vseh treh manjšinskih središčih, v Hodošu, Domjanševih in Prosenjakovih. Madžarsko ljudstvo v teh krajih je z deklaracijami, peljem in kratkim prizori v madžarskem jeziku proslavilo praznik madžarskega naroda. Na vseh proslavah so bili prisotni zastopniki okraj. ljud. odbora, ki so govorili ljudstvu o pomenu velike revolucije leta 1848. Proslav se je udeležilo vse ljudstvo madžarske manjšine v teh krajih. K. H.

Palestinske zlate rezerve prepeljane v London

London, 16. marca. (AFP) Palestinske zlate rezerve — približno 11 milijonov funtov sterlingov — so prepeljali danes z letalom v Veliko Britanijo. Letalski promet Ljubljana — Beograd. V letalu, ki očitno vsak dan ob 7. iz Ljubljane v Beograd, je prostora za 21. potnikov in ne samo za 15, kakor je bilo večer objavljeno.

Po slavanskem svetu

Rekordni uspehi v sovjetski industriji

Ze v prvih tednih tretjega odločilnega leta nove petletke je industrijska proizvodnja v Sovjetski zvezi zelo narasla. Mnoge panoge sovsjetske industrije so že presegle predvojno raven proizvodnje. Uspehi, ki so jih dosegli v prvih dveh letih petletke, so močna podlaga, da socialistično gospodarstvo neprestano napreduje.

Letos se je v prvih dveh mesecih povprečna dnevna količina raztopljenega surovega železa v primerjavi z istim razdobjem lani povečala za 40%, jekla za 44%, proizvodnja valjanega železa za 50 odstotkov, kokska za 33%, železne rude za 57%.

Vedno več kovin proizvajajo tudi obnovljeni kovinarčni zavodi na jugu ZSSR. Kovinarji na zahodu države so preseglili svoje prejšnje delovne učinke. Delavci visokih peči in martinovk magnetorskega kombinata so dosegli doslej največji povprečni dnevni rezultat pri topljenju surovega železa. Proizvodnja premoga se je v letošnjih prvih mesecih v primerjavi z istim razdobjem lani povečala v vzhodnih področjih ZSSR skoraj za 15%, v zapadnih področjih pa za okrog 39%.

Tekmovanje, ki se je začelo na poziv Leningračanov, rodi vsak dan nove delovne uspehe. Med udarniki zavzemajo častno mesto rudarji znane Gerlovske. Vrtalec Aleksander Turenkov je uvedel kolektivno stahanovsko delo. Na čast 30 letnice sovsjetske armade je izkopal 669 ton premoga

v ent izmenil. Kmalu nato so tudi drugi stahanovci presegli ta uspeh. Vrtalec nekijevskega premogovnika »Krasnij Oktjabr« Ivan Šerbinskov je med tekmovanjem z rudarjem Turenkovim izkopal v ent izmenil s še dvema delavcema 720 ton premoga. Nekaj dni pozneje, ponoči med 2. in 3. marcem, je vrtalec v premogovniku »Nikitovka« v Gerlovki Nikolaj Masalov izkopal 801 tono premoga. Vendar je tudi ta rekord potokel vrtalec premogovnika »Staline« Nikolaj Drnjev, ki je pred kratkim v ent izmenil izkopal 860 ton premoga. Povprečno izkopije vsak delavec v brigadi 95,5 ton, medtem ko je dnevna norma 9,1 tone.

V mnogih premogovnikih Donbasa, Kuzbasa, Karagande in v rudnikih železne rude uporabljajo stahanovske metode posamezni rudarji, brigade in poseade. Lep zgled pri delu je dal znani rudar v rudniku »Krivog Rog« Jakob Trejan, ki je tekmoval z Aleksandrom Turenkovim. Ker je Trejan izpolnil svojo petletno nalogo že v lanskem septembru, je sprejel obveznost, da bo do 1. maja 1949. leta izpolnil drugo petletno nalogo. Pri svojem delu uporablja nove napredne delovne metode in skrbi za racionalizacijo delovnega postopka. Vrtalec priprave, ki jih je izdelal, omogočajo dva do trikrat naglejše vrtnanje. Te dni je Jakob Trejan dosegel rekord, ker je med eno izmeno presegel normo za 30,5 krat.

Napredek v Ruski FSR

V Moskvi se je začelo drugo zasedanje Vrhovnega sovjeta RSFSR, na katerem

so razpravljali o državnem proračunu RSFSR za leto 1948 ter o izpremembah in dopolnitvah besedila ustave RSFSR. Finančni minister RSFSR Arsenij Sarvov je poročal o finančnem programu RSFSR za tretje leto povojne petletke.

Akademija znanosti ZSSR

Poudaril je, da je treba letos znatno preokrepiti predvojno raven industrijske proizvodnje in še bolj dvigniti kmetijski pridelok. Sfarcon je dejal, da na državnem sektorju industrije in v združništvu presegel plan, ki je bil predviden za prvi

dve leti povojne petletke. Leta 1947 so kolhozi in sohozi ruske zvezne republike razširili setevne površine in znatno dvignili pridelok tako pri žitu kakor tudi pri industrijskih rastlinah, povečali so številno stanje živine in tako popolnoma izpolnili plan za pripravo zalog hrane. Vsi ti rezultati so omogočili izvedbo državnega proračuna za leto 1947 in ustvarili pogoje, da so povisali proračun v letu 1948.

Proračun RSFSR za leto 1947 so uredili 102,3%no; dohodki so znašali 47 milijard 199 milijonov rubljev, izdatki pa 46 milijard 144 milijonov rubljev.

Načrt državnega proračuna RSFSR za leto 1948 določa 49 milijard 420 milijonov rubljev dohodkov. V primerjavi s predvojnimi proračuni v letu 1940 je ta proračun dvakrat večji. Minister Sofronov je govoril o proračunskem predlogu za posamezne gospodarske panoge in končno izjavil: uspešna izpolnitev državnega proračuna bo pospešila razvoj vsega gospodarstva, dvignila blagostanje in ljudsko kulturo v Ruski SFPSR ter pripomogla, da bodo naloge povojne petletke popolnoma izpolnjene.

Znanstvena dela ob 100 letnici revolucije 1848

Ob 100 letnici revolucije 1848. leta je Akademija znanosti ZSSR izdala več znanstvenih del. Zgodovinski inštitut je končal veliko delo, ki osvetljuje revolucionarno dogodek v letu 1848 in 1849 v raznih evropskih državah. Zgodovini te dobe v slovenskih državah bo posvečen drugi zvezek »Znanstvenih beležek slovenskega inštituta, v katerem bodo naslednji članki: »Podkarpatska Rusija in

revolucija leta 1848«, »Revolucionarno gibanje v Vojvodini 1848«, »Pajsački (češko-slovaški javni delavec in njegova vloga v revoluciji 1848)«, »Revolucija leta 1848 v Moldaviji in Vlaški« itd.

V SZ gnojijo in sejejo iz letal

Kmetijsko letalstvo ZSSR je začelo s pomladanskimi deli. V Armeniji, Azerbejdžanu in na Krimu z letali že škropijo drevese s posebnimi olji za uničevanje škodljivcev. Sovjetski znanstveniki so odkrili novo metodo za uničevanje gosenic jabolčnega zavijača. To sredstvo uniči 95% gosenic.

V kratkem bodo letala začela gnojiti njive in sejati rž ter pšenico. To metodo so uporabili prvič v širšem obsegu lani. Pokazala je odlične rezultate. Zitični pridelok na površinah, pognojenih iz zraka, je povprečno za 49% večji kot na poljih, pognojenih na običajen način. Letos bodo iz zraka pognojili 7 krat več obdelane površine kakor leta 1947.

Iz kulturnega življenja v Kazakstanu

V Kazakstanu je sedaj 1200 kinodvoran. Leta 1950 se bo njihovo število povečalo na 2000. V prestolnici Kazakstana Alma Ati so zgradili filmski studio, ki je izdelal več umetelskih filmov: »Ob zvokih tamberice«, »Filmski koncert«, »Pesem o junaku« — film o junakih delih kazakstanskega heroja, »Bela roža« — film iz življenja kazakstanske vasi, »Pesmi Abaj« — film o velikem pesniku in prosvetitelju Kazakstana Abaji Kunubajevu. Sedaj smajo nove filme. V Alma Ati so odprli šole za filmske igralce.

V torek popoldne na Ambroževem trgu

Ko je Hofmanovi Mikici zbolela mama, je imela čez glavo dela. Zdalj v lekarno, pa v trgovino in tudi pri štedilniku je imela dovolj opravka. Pa bi kar šlo, če ji ne bi mama zapuhalo, da se je zavezala napraviti v letošnjem letu čez sto prostovoljnih delovnih ur na raznih gradiliščih. Od tiste minute naprej je bila Mikica iz ure v uro bolj zamišljena. V torek popoldne je rekla mami, da gre k prijateljicam, da se malo poigrata. Mikica je šla.

Mikica, stara dobrih šest let, je strumno korakala na Ambrožev trg. Pri hiši, ki jo prostovoljci podirajo, je zavila desno in obstala pred oknom barake, kjer se prostovoljci javljajo.

— Mama mi je zbolela. Ker me more priti, bom jaz pomagala. Dokler bo bolna, bom jaz delala. Izgubiti ne sme nobene ure. Na listek zapišite njeno ime.

Z listkom v roki je poiskala inženirja Ureka in ga prosila za orodje. Inženir Urek je bil v zadregi. Za šestletnega otroka sta kramp in lopata pretežko orodje. Dal ji je tesarsko spojko, s katero je Mikica pohitela k skupini žen, ki so čistile malto z opeke.

Ne da bi se ozirala desno ali levo, je Mikica vztrajala pri delu vse do večera. Rada bi se igrala, pa je pomislila, kako se bo lahko igrala takrat, ko bo v stanovanjem bloku na Ambroževem trgu zgrajeno res lepo in zdravo igrišče. Takrat bo Mikica pokazala, da ne zna samo opeko čistiti, ampak tudi čez vrvice skakati in odbojko igrati.

Medtem ko je Mikica s tesarsko spojko čistila zidake, je Matija Kos, po poklicu kurjač, obdeloval zemljo

Hofmanova Mikica sprejema potrdilo, da je bila 4 ure pridna na gradilišču

s krampom. Človek, star svojih sedemdeset let, je delal kakor mladenc.

— Matija, povej mi kaj! — Sedla sta na samokolnico in Matija je preprosto povedal, da je zadovoljen.

— Delo mi je že od nekada v krvi. Nikoli se ga nisem otepal, nudo pa mi je bilo pred leti, ko sem delal ljudem, ki niso spoštovali mojega delanca. Danes — Matiji se je prčte besedi obraz razjasnil — je pa vse drugače. Danes sem enakopraven vsakemu državljanu posebej. Pogledj! Ali mi to, kar vidiš pred seboj, lepo? Rušimo, da gradimo. Veš, nekaj pa mi ne gre v račun. Danes je prišlo na to gradilišče svojih šest sto ljudi, orodja je pa le za dve sto petdeset prostovoljcev. Nekaj ne kliapač. Pogledj tja. Uslužbenec gostinskega podjetja »Košak« so prišli nabrušenih rok na gradilišče. Orodja niso dobili, sedaj pa stoji in se tišči drug drugega in si podajajo zidake. Koliko delovne volje in moči gre v nič!

— Jaz pravim eno. Za orodje bo treba poskrbeti in pa še nekaj. Vsek teren, vsaka sindikalna podružnica dobi počno navodilo, kam naj gre delat. Zaradi nerazumevanja prostovoljnega dela pa se zgodi, da posamezne podružnice »mahnejo« kar na svojo roko. Ambrožev trg jim je bližji in zato zaradi udobja grede delat tja, kjer je bliže. Saj imamo dovolj prostovoljnega dela na pionirski železnici, v Mostah, kjer grade železniški kanal in na Dolenjski cesti. Zbiramo sindikalnih podružnic in pa ljudem

bl napravila načrt za bodoče delo. Na tej konferenci so Borbeno delavsko gibanje preimenovali v Zvezo jugoslovanskih izseljencev. Naslonitev na napredne avstralske organizacije, skupna borba za boljše življenjske pogoje delavskega razreda v Avstraliji, medsebojna pomoč, razkrinkavanje razmer v stari Jugoslaviji in izdajanje rednega lista, ki bi bil glasilo Zveze, to so bile smernice za nadaljnje delo.

Takoj po konferenci je Zveza prosila vlado, naj dovoli izdajanje jugoslovanskega lista. Prosnja pa je bila odbita. Prosil so drugič. Spet odbito. Toda Jugoslovani niso popustili. Prvič so se takrat v Avstraliji med jugoslovanskimi izseljenci zbirali podpis, ki so zahtevali demokratične pravice. Zveza je iskala pomoč pri naprednih avstralskih sindikatih, pri antifašističnih organizacijah, pri naprednih poslancih in vplivnih osebah. Tu je pomoč tudi dobila. Toda avstralska vlada lista še ni hotela dovoliti, odgovorila je, da jugoslovanski list Avstraliji ni potreben.

Zveza je v tem času izdala kljub temu nekaj tiskov za najbolj nujne potrebe. Ko pa je videla, da dovoljenja za izdajanje periodičnega lista ne bo, je sklenila, da bo list izdajala brez dovoljenja. V decembru 1936 je izšla prva številka »Napredka«. Tako so naš izseljenec v Avstraliji prišli do mesečnega lista, ki je kmalu začel izhajati po dvakrat na

mesec, aprila 1938 pa tedensko. Od 30. marca 1946. Izhaja na dvanajstih straneh. Šele tik pred drugo svetovno vojno je avstralska vlada dovolila pošiljanje »Napredka« po pošti.

V letu 1939, so se začeli delovni pogoji v Avstraliji izboljšavati. Bilžala se je druga svetovna vojna. V Avstraliji so začeli graditi novo industrijo in nastala je velika potreba po delovni sili. Izboljšale so se plače, delavske organizacije so se okrepile, zlorabe so prene-

hale. Ko se je v naslednjih letih približala vojna nevarnost Avstraliji, je poslala Amerika na kontinent več sto tisoč vojakov. Poleg vedno večjega eksporta je bilo treba prehraniti in obleči tudi to vojsko.

Doba med vojno je prinesla velike spremembe tudi v življenje jugoslovanskih izseljencev. V tem času so se tudi znanje vsaj delno odprle avstralske tovarne, v katere pred vojno tujci niso imeli dostopa. Dobil so delo v kmetij-

stvu, velik del jugoslovanskih izseljencev pa se je začel baviti z vrtnarstvom. Posebno v okolici Perth in Sidneja so tisoči Jugoslovancev uredili svoje vrtove. Začeli so gojiti predvsem paradiznike in vso ostalo zelenjavo, po kateri je bilo zelo veliko povpraševanje. Ta čas so mnogi jugoslovanski izseljenci v Avstraliji zgradili svoje hiše, si kupili avtomobile in si svoje domove in svoje gospodarstvo modernizirali.

Prišla je povojno doba. Jugoslavija je zmagala. Postala je država delovnih ljudi. Odlil so žandarji, ki so jih mnogi izseljenci v Avstraliji zelo dobro poznali, spremenile so se razmere, ki so nekdanji ljudje v tujino, prenehala so narodnostna nasprotja. V novi Jugoslaviji so ustvarili pogoji, v katerih delaven, pošten človek lahko živi. Nova Jugoslavija je postala ponos tudi naših izseljencev. Sklenili so, da se vrnejo domov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

stralskih rudnikih gore zlate rude, in rudarje, ki so v Novem Južnem Walesu in v Viktoriji kopali premog, železo, svinčeno, cinkovo in srebrno rudo; v domovino se vračajo pristaniški delavci iz vseh avstralskih pristanišč, delavci z žag in apnenice, strižiči ovc, sekači sladkornega trsa, ribiči, graditelji avstralskih cest. S Partizanko grede domov vrtnarji in vinogradniki, ki so prodali svoje vrtove in vinograde, lepe hiše in dobre avtomobile.

Vračajo se Jugoslovani iz Avstralije. Naj sami pripovedujejo, kako so živeli in kaj so videli.

Partizanka ni last neke ladijske družbe. Partizanka je last vseh delovnih Jugoslovancev, tudi 723 »Avstralscev« to dobro ve.

Zato ni vseeno, kakšna je naša ladja. Res ne moremo pustiti morju in vlagi. Da bi razjedala njeno jeklo in železo.

Mornar Srečko, ki skrbi za red na palubi, je dobil nove pomočnike. Velik del mladinske brigade se je zbral okrog njega. In Srečko razlaga mladim Jugoslovancev, kako se »piturca«. Le ne mazači preveč debelo! Predehala barva se ograje ne prime dobro. Sedi se v kaplje, ki se nabere na spodnjih straneh cvil kot solze. Barvo je treba na tenko raztegniti. Tudi nimamo je toliko, da bi jo lahko zapravljali.

Mladinci ga poslušajo, brišejo, barvajo. Med delom zapoje.

Z novimi ljudmi je prišlo na Partizanko novo življenje. V večernih urah se razvija med potniki in mornarji sto razgovorov.

Partizanka pelje v domovino gozdne delavce, ki so v Avstraliji natesali iz najrjetejšega avstralskega lesa milijone železnih pragov in posekali tisoče vlakov lesa za rudnike; pelje v domovino rudarje, ki so nakopali v globokih av-

Očenaš za politične volitve v Italiji

Vrhunec nezakonitega vmešavanja in pritiska Vatikana na prebivalstvo v Italiji

Rim, 17. marca (Tanjug). V vseh cerkvah v Italiji so razdeljevali med vernike v duhu volivnega govora papeža Pija XII. vatikanski razglas, v katerem se ukazuje vernikom, naj se obvezno udeležijo bližnjih parlamentarnih volitev; razglas tudi poudarja, da je vsak katoličan dolžan glasovati samo za kandidate katoliških strank. Hkrati je cerkev razdelila nov tiskani »molitvenik« za prebivalstvo, ki ima naziv »Očenaš za politične volitve«.

Spreminjanje »Očenaša« in drugih verskih molitvenikov v predvolivne brošure je vrhunec nezakonitega vmešavanja Vatikana v politično kampanjo tik pred volitvami in vrhunec brezvestnega moralnega pritiska na prebivalstvo v Italiji.

tež priliki je bil neki mladinec hudo ranjen. Tega napada so se udeležili tudi člani De Gasperijeve krščansko-demokratske stranke. Zveza italijanskih žena je poslala oster protest predsedniku nacionalnega odbora za volitve svobode Terraciniju proti nedavnim izjavam, ko je vladna stranka poslala letala, da bi razgnala kongres žena za mir v Rimu.

V Noceri v bližini Neaplja je bil kongres malih in srednjih posestnikov in kmetijskih delavcev, na katerem so razpravljali o splošnem položaju kmetov v južni Italiji. Na kongresu so ugotovili, da so samo v zadnjem času velesposetniki in industrijski finančno uničili 1.500.000 malih in srednjih posestnikov, medtem ko si vlada prizadeva, da bi z davki in s političnimi nasilji zatrla borbo siromašnih kmetov in najemnikov za kruh in obstoj. Resolucija, ki jo je sprejel kongres, poudarja, da se mali in srednji posestniki in najemniki pridružujejo delavcem Italije v vsejužni borbi, ki jo vodi demokratična fronta za neodvisnost in mir Italije.

Delavski upravni sveti za obrambo nacionalne proizvodnje so sklenili preprečiti izvoz italijanskega starega železa v ZDA. V največjih metalurških podjetjih severne Italije so delavci zmetali iz vagonov 30.000 ton starega železa, ki je bilo skrivaj pripravljeno za izvoz v ZDA. V tovarnah Fiat v Turinu in v tovarnah Dalmino in Ilva so delavci sklenili prenehati z istovarjanjem železa in onemogočiti izvoz. Kakor je znano, je izvoz italijanskega železa v ZDA predveden z Marshallovim načrtom.

Gibanje za agrarno reformo v Italiji

Rim, 16. marca. Ob podpori kmetičkih in delavskih množic je prišla Italijanska skupščina za zemljo direktne akcije za izvedbo agrarne reforme. Organizirano je široko gibanje za odvzem neobdelanih državnih zemljišč, ki so po večini v rokah velesposetnikov in fašistov. V pokrajini Modene je več tisoč ljudi brez zemlje in siromašnih kmetov dobilo okrog 1000 ha državnega zemljišča in si ga med seboj razdelilo.

Splošna stavka nameščencev trgovinskih zbornic

Rim, 17. marca. Agencija France Presse poroča, da je osebe trgovinskih zbornic v vsej Italiji stopilo v splošno stavko. Stavkojuči zahtevajo zvišanje mezd.

Angleško vojaštvo prispelo v Tripolitanijo

Rim, 17. marca (Tanjug). Vsi rimski listi poročajo iz Tripolisa, da bodo po izjavi poveljnika britanskega okupacijskega poveljstva prispeli ta teden v Tripolis prvi kontingenti po 1000 britanskih vojakov. Za njihovo namestitve so zgradili v Tripolisu 4 vojašnice in več vojaških laboratorijev. General Hodge je potrdil, da bodo britanske čete v primeru nerada sile takoj v akcijo.

Fašistični izpadi in predvolivna izjavanja se ob pomoči policije in državnih oblastev nadaljujejo. Fašisti iz tako imenovanega »italijanskega socialnega gibanja«, ki vztrajno izjavljajo spopade in nerede tik pred volitvami, so organizirali v mestu Lecce napad na tamkajšnje združenje bivših italijanskih partizanov. Predstavniki vseh italijanskih demokratičnih strank in celo republikanske in Saragatove stranke so poslali protestno brzojavko predsedniku vlade De Gasperiju in notranjemu ministru Scelbi, v kateri zahtevajo, da naj prenehajo fašistična nasilstva. V bližini Taranta so napadli oboževalci fašističnih oddelki z ročnimi granatami udeležence zborovanja napredne organizacije »Garibaldijeva mladina«. Ob

Biclonija in francoska cona povabljeni na pariško konferenco 15 držav

Pariz, 16. marca. AFP poroča, da je delovni odbor pariške konference 16 držav udeležencev iz Marshallovega načrta, tu danih sklenil odposlati uradno povabilo angloameriški bicloniji in francoski coni Nemčije, naj se udeležijo konference.

Ob otvoritvi pariške konference 16 držav je priobčila rimska »Unitas« poročilo svojega pariškega dopisnika, v katerem je poudarjeno, da se je italijanski zunanji minister Storza na večeršnjih tiskovnih konferencah odločno in brez pridržka postavil na stran zahodnega vojaškega bloka. List nato kritizira namere Angloameričanov, da bi na konferenco pripeljali tudi francosko Španijo in postavili Zahodno Nemčijo v isto vrsto z ostalimi evropskimi državami, ki so pretrpele strahoto nemškega napada. Nemci, naglašajo dopisnik, so že pripravili podrobne načrte za povečanje industrijske zmogljivosti Zahodne Nemčije. Vojno-hujekski nacistični trusi, ki so že enkrat omogočili življenje nacizmu in so odgovorni za strahovite posledice nemškega napada, se danes zopet pojavljajo na mednarodnih konferencah. Tokrat jih vabijo angloameriški generali, ki skušajo spremeniti zahodno Nemčijo v trdnjavo nove »antikominternice«.

načrtih ameriških in avstrijskih vladajočih krogov mora postati Avstrija vojaško oporišče za uresničitev ameriške reakcije pri hujšanju na novo vojno.

Tobak namesto živila

Washington, 16. marca. (Ass. Pr.) Zunanje ministrstvo je objavilo cenitve o izvozu posameznih predmetov na podlagi Marshallovega načrta. Iz cenitve je razvidno, da bodo ZDA izvozile v 16 evropskih držav in v zahodno Nemčijo 200.000 ton tobaka in v prvih 15 mesecih izvajanja Marshallovega načrta, četudi se v načrtu sploh ne omenja izvoz tobaka.

Znano je, da zahodno evropske države sploh niso zahtevale tobaka v okviru programa za »pomolček« od ZDA.

Elliot Roosevelt napada Trumanovo vlado

New York, 16. marca. (Tass) Elliot Roosevelt je objavil v »Readers Scope« članek, v katerem obtožuje Trumanovo vlado, da je opustila Rooseveltovo politiko. Piše, da so ljudje, kakršni so Byrnes, Harriman in Leahy, ki jih je Truman postavil na najvažnejše položaje v državi, spremenili načrte Franklina Roosevelta za popolno rešitev evrovinskih problemov. Elliot Roosevelt obtožuje vlado ZDA, da sploh ne poskuša popraviti odnosov s Sovjetsko zvezo in da podpira reakcijske režime v Grčiji in Turčiji.

Prestavniki fašističnega režima portugalskega diktatorja Salazarja zunanji minister De Mata je v svojem govoru odkril protidemokratske in reakcijske težnje tvorcev in pobornikov Marshallovega načrta. Pozdravlja je namreč vključitev zahodne Nemčije v Marshallov načrt in zahteval, naj bi prišla v vrsto držav, ki bodo prejemale »pomolček«. Tudi Francosa Španija, ki zavzema vreden položaj v Sredozemlju in na Atlantiku ter ima dragoceno pomorsko in vojaško ploščad.

Ameriški načrt za obnovo nemške vojske

Praga, 15. marca. List »Lidove demokrate« poroča, da pripravljajo ameriške Združene države ustanovitev redne vojske bodoče zahodne nemške države. Z januarja 1948 je predložil poveljnik ameriških okupacijskih čet v Nemčiji general Clay ameriškiemu zunanjemu ministru Marshallu in ameriškiemu ministru za narodno obrambo referat, v katerem predlaga takojšnjo ustanovitev redne vojske zahodnonemške države. Ta vojska naj bi se organizirala z ustanavljanjem policijskih oddelkov, delavskih batalionov, športnih in strelskih društev ter podobnih organizacij. Clay je mnenja, da je nujno treba začeti vojaško vzgojo nemške mladine in pripraviti oficirski zbor. V ta namen je tudi že sestavil spisek nemških oficirjev. V posvetovalnem oddelku štaba ameriške okupacijske vojske so tudi nemški oficirji, ki izdehujejo pod vodstvom Američanov načrt organizacije poveljstva in sistema bodoče nemške vojske. Clay predlaga nadalje, naj bi se opremila nemška vojska s presežki ameriškega vojnega materiala v Nemčiji. Kar bo še manjkalo, naj bi dobavile Združene države Amerike. Višji oficirski kader za nemško vojsko naj bi se vzgajal v ameriški vojski, iz Marshallovega načrta pa naj dobijo Nemčija potrebna sredstva za ustanovitev redne vojske.

Demokratična armada je zavzela Lojang

Severnli Sansi, 16. marca. Agencija »Nova Kitajska« poroča, da so čete narodnoosvobodilne armade zasedle 13. marca po bojih, ki so trajali 14 dni in 14 noči, mesto Lojang, ki je bilo stara prestolnica Kitajske. Uničena je vsa posadka tega mesta, ki je štela nad 10.000 vojakov. Med drugimi enotami je uničena tudi 206. divizija mladinske armade. Lojang je bil zavarovan s sistemom med seboj povezanih utrjenih postojank.

Padečepinkaja

Severnli Sansi, 16. marca. Agencija »Nova Kitajska« poroča, da so čete severnovzhodne narodnoosvobodilne armade osvobodile 13. marca ob 7. zjutraj Čepinkajo, važno strateško mesto. Bitka za Čepinkajo se je pričela 12. marca. V teh bojih je bilo uničenih nad 18.000 Kuomintangovih vojakov.

Kuomintangova posadka obkoljena

Severnli Sansi, 16. marca. Časopisna agencija »Nova Kitajska« poroča, da so enote narodnoosvobodilne armade v zapadnih pokrajinah preselele glavno prometno žilo Kuomintangovih čet, ki spaja Jenan z Asanom. 10. marca so osvobodile mesta Jičung, Pajsej, Čengliju in Fuksien, ki niso niti 40 milj oddaljena od Jenana

GRŠKA DEMOKRATIČNA VOJSKA ZADAJA MONARHOFAŠISTOM UDAREC ZA UDARCEM

Atene, 17. marca. Agencija Elefteri Elada poroča, da so oddelki demokratske armade poleg različnih manjših in večjih akcij 8. in 4. marca napadli in razbili monarhofašistične sile, močne približno bataljon moči, ki so krenile iz Nause proti Vermionu. Istega dne so razbili druge monarhofašistične sile, ki so krenile iz Irgosa proti Anagramatiku, pri čemer je imel sovražnik 18 mrtvih in 11 ranjenih. 7. marca so streljali z minometi na vojaške naprave v mestu Fere. 10. marca je topništvo demokratske armade uspešno obstreljevalo monarhofašistične sile v Argosu Orestikonu. V zadnjih dneh so diverzanti demokratske armade uničili več monarhofašističnih kamionov za vojak in izvedli različne uspešne akcije na važnih sovravnih zvezah. Pri vseh teh akcijah so imeli monarhofašisti velike izgube na ljudeh in materialu.

Stilom in odletelo nato proti grškemu ozemlju med mejnikom št. 66 in 67 na odseku Konispolja. Dve uri pozneje je neko tuje letalo, ki je priletelo iz Grčije, preletelo albansko mejo pri mejniku št. 91 na odseku Konispolja. Albanski granitirji so na letalo streljali, naker se je moralo vrniti na grško ozemlje. Takoj nato se je isto letalo vrnilo in letelo v smeri Eta, Stilo, nato pa je odletelo nazaj na grško ozemlje.

Dne 14. marca ob 7. je neki motorni čoln izstrelil 4 strojniške rafale proti albanskemu ozemlju na rtu Sילו.

Zverinstva monarhofašistov so vedno krutejša

Atene, 17. marca. Radijska postaja Svobodne Grčije poroča o politiki pomirjenja in ljudske enotnosti, ki jo izvaja začasna demokratska vlada skupno z demokratskim armado Grčije, ter o zverinstvih in zločinih monarhofašistov: »Monarhofašisti in njihovi ameriški voditelji so odgovorili na našo politiko ljudske enotnosti s še krutejšimi umori, množičnimi aretacijami in množičnim streljanjem. Velika mesta, kakor Atene, Pirej, Solun, Volos in Patras so spremenili v pravi pekli, tako da ni dneva, da ne bi zaprli sto in sto in ustrelili deset in deset domoljubov. Monarhofašisti delajo to v času, ko začasna demokratska vlada Grčije amnestira v svobodni Grčiji celo osebe, obremenjene s težkimi zločini proti ljudstvu. Monarhofašisti ne izbirajo sredstev pri svoji protiljudski in izdajalski politiki državljanske vojne ter prodajanja naše države. Poveljnik 22. monarhofašistične brigade je, govorec prebivalstvu na področju Cotilija, med drugim dejal, da bo dal za vsakega ubitega vojaka ustreliti 20 državljanov ne glede na njihovo politično mišljenje.

monarhofašisti zaklali Anastazijo Nikolaido in Dimitrijo Karadeoglu. V vasi Rizari na področju Vadena so orožniki po krutem mučenju ubili neko žensko, ker je zletel na časti Voden-Skidra v zrak neki vojaški kamion.

V Grčiji primanjkuje celo najpotrebnejših živil

Atene, 16. marca. (Tass) V zadnjih dveh mesecih so s trgov v grških mestih popolnoma izginila mnoga živila, fižol, ki je glavna hrana grškega siromašnega prebivalstva, riž, kakor tudi makaroni, ribe in krompir. Meso prodajajo redkokdaj in sicer po ceni, ki je ne zmore delovno ljudstvo. Listi priznavajo, da spominja položaj na trgu popolnoma na dobo nemške okupacije.

Gospodarski opazovalec lista »Elefteria« piše, da je program zasebnega uvoza najpotrebnejših živil za prvo tromesečje letos za 30 odstotkov manjši. Zaradi tega je izginielo s trga potrošniško blago, kar pa ima za posledico zvišanje cen, ki so bile že doslej previsoke. Zaradi političnega in vojaškega položaja je začelo gospodarsko življenje v državi propadati, tako da je na vidiku polom vsega gospodarskega programa, ki ga izvaja vlada ter ameriška misija.

V zadnjih dveh dneh so bili razgovori med Sofolisom, Griswoldom in gospodarskimi svetovalci ameriške misije v Grčiji. Na sestankih so razpravljali tudi o položaju na trgu. Tisk poroča, da se sprejeli sklep, da bodo preskrbo prebivalstva organizirali na podlagi nakaznic. Doslej so prebivalci v Atenah prejeli na nakaznico samo 240 gr kruha na dan za osebo ter večkrat nezamotno količino sladkorja in makaronov.

Francosko ljudstvo solidarno z grškimi borci za svobodo in neodvisnost

Pariz, 17. marca. (Tanjug) Komunistični člani parlamenta so objavili danes skupno izjavo, v kateri odločno protestirajo proti prisotnosti krvnika grškega naroda Calderisa v Parizu in izgonu grških demokratov iz Francije. Francosko ljudstvo izraža solidarnost z grškimi borci za svobodo in neodvisnost.

Nove velike zmage kitajske demokratične armade

Šanghaj, 16. marca. (Tass). Iz Pekinga poročajo, da so čete narodnoosvobodilne vojske Kitajske osvobodile okrog važnega madžurskega mesta Čangčuan ter napadajo v severni smeri poleg železniške proge. Izvidnice so prodrele do 13 milj južno-zahodno od Čangčua. Kakor poročajo iz Tientsina, je bil eden izmed najbolj temnih dni Kuomintangove armade 13. marca, ko so poročila o porazih prihajala z vseh štirih front. Kuomintangove čete v Madžuriji so izgubile Seklang ter tako odprle narodnoosvobodilni armadi pot za napad na Čangčuan.

proti jugu. 20.000 Kuomintangovih oficirjev in vojakov v Jenanu je obkoljenih. Čete narodnoosvobodilne armade so razstrelile most, oddaljen 40 milj od Jenana. To je zadnji most na Rumeni reki, ki so ga imele v rokah Kuomintangove čete.

Preplah med Kuomintangovimi četami

Severnli Sansi, 16. marca. Agencija »Nova Kitajska« poroča o preplahu med Kuomintangovimi četami okrog Junana, ko so zvedele za zmago narodnoosvobodilne armade na njenem pohodu v Iščuan. Ho čung Manovo drugo začasno brigado, ki je južno od Iščua, so prisilili, da je morala pričeti zaradi obrambe mesta graditi utrbe severno od tega mesta. Proti jugu hite dan in noč vlak in motorna vozila z družinami in premoženjem Kuomintangovih oficirjev.

Avstrijski delavci odklanjajo borbo proti komunistom

Dunaj, 17. marca. (Tanjug) Predsednik centralnega komiteja komunistične partije Avstrije Kopenig je na zadnji seji plenuma centralnega komiteja v svojem poročilu med drugim dejal, da se pojavlja med avstrijskim ljudstvom, zlasti v delavskem razredu, pomemben preobrat. Desno krilo vodstva socialistične stranke, ki se je tesneje povežalo s kapitalizmom, se zavzema za ohranitev kapitalističnih privilegijev v Avstriji. V temnem sodelovanju v avstrijsko ljudsko stran, ki se stalno bori proti ljudski demokraciji, ni skuša prestrašiti delavce s trditvijo, da bi enotna fronta s komunisti pomnila opustitev samostojnosti stranke. Dejansko ravno ti voditelji niso samostojni, ker so v službi reakcije in hočejo razbiti enotnost delavskega razreda. Toda razvoj dogodkov, je dejal Kopenig, dokazuje, da delavci odklanjajo gonjo proti komunistom. Zato se morajo vse demokratične sile strniti v borbi proti poskusom reakcija, ki hoče iz Avstrije ustvariti steber mednarodne reakcije. Avstrijska reakcija že čuti svojo slabost.

Kratke vesti

V Pragi je bila letna skupščina zveze prijateljev Titove Jugoslavije, na kateri so sodelovali predstavniki slovaške zveze prijateljev FLRJ iz Bratislave, ki so se izjavili za združenje z zvezo in za enotno ime. Ker so pred kratkim člani odbora društva za kulturno sodelovanje z Jugoslavijo predlagali združenje z zvezo prijateljev Titove Jugoslavije, je zveza postala enotno društvo, ki bo združevalo oba naroda ČSR z narodi FLRJ. Zveza ima 24 podružnic v različnih krajih v državi. Za predsednika zveze prijateljev Titove Jugoslavije so izvolili podpredsednika vlade Viljema širokega, ki je poudaril, da je glavna naloga zveze seznaniti široke plasti češkega in slovaškega ljudstva s pridobitvami narodnega boja in bogatimi tradicijami jugoslovanskih narodov.

Na češkoslovaškem bodo zgradili velike centre, kjer bo bivala mladina iz vseh slovanskih držav čez počinice. Na Slovaškem bodo zgradili velika okrevališča, ki bodo najlepša v vsej Srednji Evropi. Letos bo prebilo 300 češkoslovaških otrok svoje počinice na Bałtiškem morju, v Poljski, 300 poljskih otrok pa bo obiskalo visoko Tatro in Krkonoše.

Romunija ima 13.872.424 prebivalcev. Po rezultatih popisa prebivalstva v januarju ime Romunska ljudska republika 13.872.424 prebivalcev.

Ob stoletnici madžarske revolucije je bila v Varšavi na pobudo društva poljsko-madžarskega prijateljstva slovaška akademija, katere so se udeležili člani vlade in diplomatskega zbora. Madžarski velesposetnik v Varšavi Revacs in drugi govorniki so poudarili pomen sodelovanja med poljskimi in madžarskimi revolucionarji v boju proti avstro-ogrski monarhiji in poudarili nujnost poglobitve prijateljstva ter sodelovanja med obema državama za ureditev demokracije in miru na svetu.

Naftovod iz Saadske Arabije do Sredozemskega morja. Associated Press poroča, da so pričeli graditi naftovod, ki bo spajal petrolejske vrelce v Saudski Arabiji z obalo Sredozemskega morja. Naftovod graditva Iran Arabian's Oil Camp. Ves kapital te tvrdke je v ameriških rokah.

Črna borza z valutami v Vatikanu

Ves svetovni tisk te dni mnogo piše o raznolikem delovanju malo častikega monsignora Cippica.

Na splošno razlikujejo zadevo v njenem celotnem obsegu. Različne so mnenja, prilagojena politiki onega, ki o njih piše, vendar se ne more priločiti, koliko gnilobe in nepoštenja se skriva v sedanjem malo religioznem sekretariatu vatikanske države.

Ceprav je zelo zanimivo poznati politične pustolovščine monsignora, je vendar še bolj zanimivo zamisliti si okolje, v katerem je Cippico deloval, okolje, ki je mnogo bolj podobno borzi kot pa cerkvi.

Po vsej Italiji je znano, kar lahko ugotovijo vsaj industrijalec, vsak trgovec in vsakdo, ki trguje med Italijo in zahodnimi državami, da sistem tihotapstva z valutami v velikem obsegu vrže osebe in instituti, ki imajo svoj sedež v Vatikanu.

Težko je reči, ali državni sekretariat ve ali ne ve za to trgovanje, toda lahko se v to veruje, kajti ne gre tu

za uvoz v Italijo — po posredovanju Vatikana — nekaj tujih bankovcev, marveč za milijone in milijone dolarjev, šterlingov, švicarskih frankov in argentinskih pezov. Vsekod, ki si hoče v Rimu nabaviti velike količine tuje valute, lahko to stori javno pri enem od mnogih duhovniških in misijonarskih internacionalnih redov s sedežem v Rimu. Od konca vojne do danes urejuje črna borza z valutami v Italiji izključno dotok tujih deviz pri tej reži. Za izvrševanje tega tihotapstva ni treba, da bi bili interese ti posebno previdni.

Bodisi zaradi italijanskih zakonov, ki dovoljujejo mnogim internacionalnim verskim institutom v Rimu eksteritorialnost, bodisi zaradi nekaterih členov pogodbe med Italijo in Vatikanom, zaradi katerih se v Vatikanu ne vrši nikakršna kontrola nad dotokom in iztokom tuje valute, je nastala tu absurdna situacija. Če zasebni italijanski državljani, stanujoči v razdalji 100 m od Vatikana, prodaja ali kupuje tu denar, ga aretirajo in zaslišujejo;

medtem pa sme kateri koli prelat, ki živi med zidovi Sv. Petra udobno, brez vsake nevarnosti kupčevati za milijone in milijone, s čimer povzročajo obubožanje Italije in preplavljanje let z dolarji in šterlingi.

Če bi se monsignor Cippico omejil samo na tihotapstvo, Vatikan ne bi govoril, nič se ne bi zgodilo in razni verski instituti bi lahko skupno z monsignorom mirno nadaljevali z uvozom in izvozom tuje valute. Toda Cippico je bil tudi ta, oropal je fašista, bivšega tržaškega župana za drugulje, vredne 100 milijonov lir. — Od tu skandali.

Neki sloviti jezuit je rekel: »Namen posvečije sredstev. S temi besedami je hotel potrditi, da je cerkvi, kadar je ta v nevarnosti, dopustno vsako sredstvo, ki ji nudi pomoč. Toraj tudi vsi ti isti sistemi, ki drugače vsled pomislekov poštenosti ne bi bili dopustni.

Toda tokrat vatikanski gospodje ne morejo ponoviti izreka velikega jezuita. Monsignor Cippico ni ropal bogate zato, da bi dajal ubogim ali pa cerkvi. Iz komunikeje samega vati-

kanskega tajništva se je izvedelo, da »že delj časa ni živel posebnega duhovniškega življenja«. . . rimski časopis pa so prinesli vest, da je bil aretiran v hiši svoje ljubice, žene nekoga starega fašista, kamor se je zatekel, ko je pobegnil iz Vatikana s svojim luksuznim »Oldsmobil« 8 V.

Danes italijanske borze vro. Razkrinkanje tihotapstva z valutami v Vatikanu je povzročilo vrtilogav dviganje dolarja in šterlinga, kar ima za posledico padeč lre.

Kot običajno, bo ljudstvo tišto, ki bo plačalo.

Toda posli monsignora Cippica se niso ustavljali samo pri valutni in draguljni (drugih). Uspelo mu je tudi vrniti se v rimsko kinematografsko okolje.

Ze nekaj časa je, odkar se je ustanovila v Rimu zelo močna kinematografska družba »Universal«. Delovni program te družbe je tvorilo nekaj zgodovinsko-religijskih filmov, ne dvomno propagandističnega značaja, katerih proračun je znašal za vsakega približno 500 ali 600 milijonov lir: »Sv. Francišek Asiški«, »Fabiola«,

»Sv. Ignacij od Loyole«, »Sv. Katarina iz Sjene« in drugi.

Okrog te velike družbe so zrasle nato še druge manjše, kot »Orbis« in »Ocean«, z izključnim namenom, služiti kot kulisa »Universalije«. Toda ljudje italijanskega kina so takoj razumeli, odkod prihaja »a denar. Italijanski kinematografski trg je velik, toda skoro v celoti lokaliziran v Rimu in kadar pride velik priток kapitala, se takoj izve za njegov izvor. Tako so po nekaj tednih vsi vedeli, da je denar vatiškanski. Med drugim se je režiser Luchino Visconti, ki bi moral režirati »Sv. Ignacija iz Loyole« odpovedal nalogi, ker se ni hotel podvreči demokratski ideologiji.

Nato sta se čez nekaj časa »Universal« in »Ocean« lotili velikega podviga, pridobiti si del celote Cinetit. Cinetit je, kot je znano, središče italijanske kinematografije in ga sestavljajo množestevini ateljeji (eni izmed največjih v Evropi, na desetne palači in ogromne količine kinematografskega tehničnega materiala, kar tvori približno 80 % vsega italijanskega premoženja,

Ni mogoče navesti niti približne vrednosti tega obsega, toda leta 1944, v trenutku angloameriške okupacije, je italijanska vlada objavila v nekem poročilu vrednost nepremičnin in opreme, ki znaša 3 ali 4 milijarde lir. Dve tretjini vrednosti Cinetit je last italijanske države in interne komisije tehnikov zelo budno pazijo na poskus pravega monopola, zato kupčija ni bila sklenjena.

Vendar je še isti dan, ko je bil monsignor Cippico aretiran, inž. Olive, generalni direktor Cinetit zažgal ovoj dokumentov, naker je izvršil v svojem študiju samomor. Inž. Olive je bil vodja Cinetit za časa fašizma. Po padcu istega, ga je osebo podjetja odsvilo, toda decembra 1948, leta pa mu je s pomočjo intervencij visokih demokratskih osebnosti uspelo, da je bil zopet postavljen na prejšnje mesto.

Rimski kinematografski svet je vzemirjen. Razume se, da se bližajo nove aretacije kinematografskih osebnosti, kar bo nekaterim velikim monopolističnim industrijam italijanske kina prineslo krizo.

Gradnja zadružnih domov:

Delo na gradiliščih zadružnih domov dobro napreduje

Poročila, ki prihajajo z gradilišč zadružnih domov v Sloveniji, kažejo, da so povsod krepko prišli za delo. Med posebnimi gradilišči je zavel tekmovalni duh in povsod hite, da bi drug drugega prekosili ter si priborili prehodno zastavico. Mikajoj jih pa tudi razpisane nagrade v obliki raznovrstnih poljedelskih strojev, ki si jih povsod žele. Ovi re, ki jih je povzročilo mrzlo vreme, so premagane in povsod hite, da zamu-

jeno čimprej dohite. Pa tudi tam, kjer so doslej še oklevali in čakali, so se po večini že lotili dela. Zlasti v teh dneh, ko se se ni začelo pomladansko delo na polju, je na gradiliščih zelo živahno. Tudi organizacija dela samega se izboljšuje. Povsod je prostovoljno delo zelo razgibano. Tudi industrijsko delavstvo pridno pomaga, ker se zaveda, da bodo združeni domovi koristili skupnosti.

V Ivanjovcih bodo zgradili zadružni dom do 1. maja

Tudi pri nas mora stati zadružni dom, do so ugotovili prebivalci KLO Ivanjovci ter na sestanku sklenili, da bodo uporabili za zadružni dom poslopje dosedanje gostine KLO Ivanjovci, ki pa se mora znatno razširiti, da bo lahko sprejelo v ta prostor prodajalno kmetijske zadruge. Nadalje morajo biti v domu prostori za razne oddelke zadruge, kot vino-građništvo, živinorej, selekcijski od-

sek, šrambe za prideleke, dvorana za prireditve in zborovanja, oder pa se mora povečati. Potrebno opeko za do-zidavo so si nabavili z nakupom ope-ke iz poslopja bivšega mlina. Kmetje bodo dali na razpolago potreben les in delavce. Vaščani so se na zadnjem množičnem sestanku zavzeli, da mora biti zadružni dom do 1. maja dogra-đen in urejen, da bo mogla zadruža čimprej razviti vso svojo delavnost.

Marenberg hoče biti med prvimi v okraju

Sredi trga so pred dnevi kakor mravljinčji hiteeli s samokolnicami pridni pionirji. Tu bo stal zadružni dom — so ti mimogrede povedali in odbrzeli. Seveda so pomagali tudi odrasli, a sami pionirji so napravili pri tem 122 ur. Mladina je z učenci kmetijske šole lomila kamenje, navala pesek t. napr. v 160 ur. Pa pristopi mladinci: Tamle na ta-ble pogled, tovarišica, kaj so naši vse obljubili, da bo dom zgrajen. Člani krajevnega plenuma OF so se zave-žali poleg drugega izvršiti tudi po 200 do 500 prostovoljnih delovnih ur; sindikalna podružnica zveze les-ne industrije in obrti 2450 ur, borci NOV pa vsaj vsak po 50 ur.

Seje krajevne uprave so redno dva-krat na teden. Iz zapisnikov je raz-vidno, da je sicer zaradi slabega vre-mena delo nekoliko zastalo, a spet je pričelo teči, kakor je treba. Zbirajo tudi krompir, da ga zamenjajo za gradbeni les. Danes je odšlo 30 mladincev v Turško vas na kopanje glinice za opeko. Tudi v kamnolomu je živahno. Vodijo evidenco nad izvršenimi sklepi, naloge sprejemajo smotno. Za vsak dan je sproti do-loženo, kam gre kdo na delo, in do-voz hlovdov, kamenja za apnenico in gramoza gre kar v redu v Dobrav-skem gozdu vzdolž Drave bodo na goličavi izkopali panje, s katerimi bodo Marenberžani kurili apnenice — iznajdljivi so! Tudi propagandis-ka je na mestu, kar se lahko takoj vidi iz lepih stenčasov, pa tudi drugod pri doseženih uspehih. Če bo slo tako naprej, bodo res vse prekosili! F. M.

V Cerkijah nismo prekrizali rok

Vreme nam je malo pomagalo, da nismo utegnili izvršiti vsega del, kot je bilo predvideno, a zdaj smo zopet zastavili. Doslej so domačini in do-mačinske opravile za gradnjo zadruž-nega doma v Cerkijah 1417 ur. Pri stavbišču je že pripravljenih 70 kub. m peska ter 8000 kosov opeke. K ap-nenici smo zvozili 48 kub. m drv za kuhanje apna, denarja pa imamo din 70.950., a smo del tega zneska po-rabili že za plačilo kurjave v apnen-ici. Posamezniki so se doslej zave-žali za 51 smrek ne pod 25 cm debe-line v prsni višini. Kamenja je pri apnenici doslej 15 kub. m, manjkajo-čo količino bodo Grajani navozili v prihodnjih dneh, da bomo potem lahk-oko obokali apnenico ter jo napolnili in začeli kuhati apno. Vasi Dvorje in Grad sta se tudi zavezali, da prepe-letja s kolodvoru v Kranju na stav-bišče v Cerkijah 10.000 kg cementa. Tudi žrniki so nam v Kranju že na razpolago.

Pretekli dne so prostovoljni delavci delali v okrajni apnenici v Češnjevku pri odkrivanju zemlje, da na ta na-čin prislužijo nekaj opeke za zadruž-ni dom. Odlaganje opeke pri domu ni bilo najpriladnejše, ker so jo ne-kateri vozniki odložili tako nepravil-no, da bi se pri prvem deževju pol-noonoma zmočila in pokvarila. Za si-lo sta jo tovariša Pipp in Iladnik se-daj pokrila.

Mladina jeseniškega okraja pridno pomaga

Mladina jeseniškega okraja se po-zrtvalno udeležuje dela za gradnjo zadružnih domov. Marljivo sodeluje zlasti pri pripravljavanju glinice in drugega gradiva za opekarne. V mesecu februarju je sodelovalo v opekarni

Slovesen pogreb za partizanov v Šempetru pri Gorici

V soboto 6. t. m. so pripeljali v Šempeter 16 krst z zemeljskimi ostanki padlih partizanov, po večini neznancev, da jih slovesno pokopje-jo. Člani Zveze borcev ter drugi po-žrtvovalni tovariši so z veliko vnemo pripravljali oder, obešali zastave ter poskrbeli, da je bil zadnji sprejem padlih junakov vreden njih velike žrtve. Zvečer je bil bivši Čorninjevi grad, kjer so krste položili na sku-pen oder razsvetljen, na dvorišču pa je plapolal ogenj, ki je slahemega spominjal, da ostanje padli partiza-ni vedno živi med nami.

Naslednjega dne so je ovila vsa vsa v žalne zastave. Na obšernem grajsk-em dvorišču, kjer so bile razsvet-šene krste, se je nabralo nad 2000 ljudi. V častnem številu je bila za-stopana naša vojska, ki je imela ob-krstah častno stražo. Po žalostinki, ki jo je zaigrala godba iz Prvačine, je spregovoril tajnik KLO iz Šempetra, ki je osvetlil pomen borbe partiza-nov in njihove neprecenljive žrtve za naše osvobodjenje. V imenu JA je go-ovoril poročnik Stane Križman, v ime-NU OF pa tov. Levin.

Po žalnih govorih sta zapela pev-ska zbor iz Šempetra in Vrtojbe ža-lostinke. Nato se je začel premikati veličasten sprevod proti domačemu pokopališču. Na čelu sprevoda je vi-hrala zastava, ki so jo nosili člani

Dvorska vas 224 mladincev in mlad-ink. Največ jih je bilo iz Lesc in z Jesenic, Delali so 684 ur in nakopali 178 kub. m glinice, očistili 125 kv. m terena in premetali 32 kub. m ilovci-ve. Sodelovali so tudi pri izkopu te-meljcev. V opekarni Ljubno je delala mladina z Jesenic in Javornika. Po-magala je tudi mladina »Gradisce« z Lesc. Skupno je bilo na gradilišču 132 mladincev in mladink, ki so napravili 457 prostovoljnih ur.

Tudi v Vipavi so že pridno na delu

Za gradnjo zadružnega doma je pri nas veliko zanimanje. To se ka-že tudi v prostovoljno sprejetih ob-veznostih. Sprva smo nekaj časa cinalci in čakali na strokovnjake. Naposled smo se pa tudi mi opogu-mili in začeli kar sami delati. Pa vidimo, da tudi gre. Zdjaj, ko smo se premaknili z mrtve točke, gre kar samo po sebi. Člani Zveze bor-cev so se zavezali, da bodo napravili vsak po 500 ur prostovoljnega dela. Njihovemu zgledu so sledili tudi drugi. Delavci parne žage »Nanos« bodo brezplačno zrezali ves potre-ben les. AFZ in mladina prav tako nočeta zaostajati. Poleg prostovolj-nega dela na gradilišču bodo prire-dili razne gledališke, kulturne in fizikturne prireditve, katerih dobi-ček so namenili za zadružni dom. Delo je dobro organizirano. Vsak dan dela na gradilišču potrebno šte-tilo prostovoljcev, ob nedeljah pa imamo množično prostovoljno delo. Tako bomo vse zamujeno dohiteli in upamo, da ne bomo med zadnjimi. P. L.

Kako delajo v Prestranku

Tudi pri nas v Prestranku nočemo zaostajati za drugimi kraji. Naša že-lja je, da bi bil naš zadružni dom čimprej pod streho. Preteklo nedeljo smo imeli prvo delovno akcijo za naš zadružni dom. Na gradilišču se je zbralo nad 70 prostovoljcev. Pri-šli so ne samo kmetje iz vseh oko-liških vasi, marveč tudi člani sindi-katov iz Prestranka in gojenci go-stinskega tečaja. Pri tem je prišla do polnega izraza povezava med del-avci in kmeti. Trije vozniki so na-vozili 45 kub. metrov zidakov in drugega gradbenega gradiva, delavci »Zvinoprometa« pa so s svojim kamionom vozili pesek iz Planine. Na gradilišču se je razvilo pravo tekmovanje, kdo bo več napravil. Po končanem delu so se vsi zbrali v prosvetni dvorani. Predsednik grad-benega odbora je orisal pomen grad-nje zadružnega doma. Pohvalil je najboljše pri delu in pozval vse, naj se prihodnjič udeležijo prostovoljnega dela prav vsi, da bo čimprej pod streho ter da si bo Prestranek pri-boril prehodno zastavico. —f.

ne. Konča je: »Kot zvesti čuvarji na-še najzadnje meje nam ostanjejo padli tovariši, ki jih danes pokopa-vamo, svetel zgled velike domovinske ljubezni. Njih oporoka, ki so jo za-pečatili s krvjo, prelito za našo ljubo slovensko zemljo, naj preveva vse naše hotenje in delo, da dosežemo vse cilje, za katere so se borili junaški partizani.«

Ko so zamrle zadnje žalostinke, je bil odrejen enominutni molk in čast-ne salve so ostro odjeknile tja daleč preko krivične meje. Naslednji dan je bil pokop mlade Sonje, vgladne mladinke, ki je ostala zvesta do zadnjega diha svojemu mladostnemu idealu in zapetajala to ljubezen s svojo srčno krvjo. K. B.

Traktorska brigada v Slovenjgradu se je pripravila za pomladansko setev

S 1. marcem so reorganizirali trak-torsko postajo v Slovenjgradu. Bri-gada ima zdaj tri traktorje in skoraj vse stroje za obdelovanje. Stirje traktoristi že sedaj napovedujejo tekmovanje drug drugemu in kažejo tako dobro voljo, da bi že kmalu mogli zarezati prve brazde Tudi novi brigadir napoveduje, da bo letos dru-gace kakor lani — da bo res disci-plina pri izvajanju setve, da bo setev opravljena plansko od vasi do vasi.

V ponedeljek 15. t. m. prično raz-kuževati in čistiti semenska žita na traktorski postaji. Očitvidno se pa nekateri kmetje ne zavedajo važnosti razkuževanja in se bojijo, da bi ostalo kaj razkuženega semena. Res je treba — dokler ni na razpolago sejalsnih strojev — približno določiti količino semena — vendar pa je tako omahovanje škodljivo za kmetijstvo. F. M.

Obsodba skupine ljudskih škodljivcev in saboterjev

Glavna krivca obsojena na smrt z ustrelitvijo

Bograd, 17. marca. Pred sena-tom okrožnega sodišča za mesto Beograd se je začela ob koncu februa-rija razprava proti 10 saboterjem in tatovom ljudskega premoženja. Na za-tožni klopi so bili Mika Ezra, bivši predstavnik Zveze nabavno-prodajnih zadrug Srbije v Sloveniji; Josip Garberšek, bivši voditelj izvoznega od-delka Zveze nabavno-prodajnih zadrug Srbije; Joža Paol, trgovski zastopnik iz Trsta; Stanjlo Jachimovič, tajnik kmetijsko-prehrambenega tajništva ministrstva za zunanjo trgovino FLR; Konstantin Takač, bivši direktor di-rekcije Zveze nabavno-prodajnih za-drug Srbije; Jordan Smiljanč, bivši pomočnik direktorja Zveze; Dragoslav Mladenovič, bivši šef sadnega oddelka Zveze; Dragoljub Zarič, bivši uprav-nik zadružne predelave v Svetozarevu; Marijeta Ezra in Stevan Petrovič iz Beograda.

Obtoženi so bili, da so oškodovali naše narodno gospodarstvo s tem, da so zanašali anarhijo v notranji promet z blagom in onemogočili plansko po-slovanje naših gospodarskih podjetij. Glavni organizator in voditelj te špekulantske skupine obtoženi Mika Ezra je kot predstavnik Zveze nabav-no-prodajnih zadrug Srbije v Sloveni-ji zadržale fakture, ki so prihajale v blagovno centralno iz Zveze nabavno-prodajnih zadrug Srbije, jih spremi-njal in na ta način protizakonito za-služil velike denarne zneske. Na mno-gih fakturah je povečal cene blaga. Tako je n. pr. delavskemu konzumu Trbovlje povisal ceno za med od 110 na 120 din in ponaredil fakture. Za-držal je v predstavništvu zveze fak-ture poslone različnim podjetjem v Sloveniji, ki zaradi tega niso mogla izračunavati cen. S takim škodljivim delom je povzročil, da ni bil pravo-časno izplačan znesek 3.800.815 din, podjetja pa niso mogla pravočasno prodati prejetega blaga.

Vodja skupine špekulantov se ni odzval na nobenim poslom, samo da bi dosegel zase gmotne koristi. Samo pri embalaži je zatajil 222.326 d.m. Da bi prikriji svoje poslovanje in nedo-voljeno delo, namenoma ni vodil ma-terialnih in denarnih knjig.

Da bi pridobil čim več denarja, je nagovoril Stanislava Čučka in njego-vo ženo Miro Čuček, da sta predlagala različne račune s povišanimi cenami. Pri velikih količinah sliv, ki sta mu jih poslala, je obtoženi Ezra zaslužil veliko vsoto denarja. Samo na enem računu je pri 12.000 kg sliv povisal ceno za 3 din pri kilogramu.

Po svojih pajaših je obtoženi Mika Ezra prodajal zasebnikom blago, ki ga je pošiljala Zveza nabavno-prodajnih zadrug Srbije blagovni centrali v

Pomagajmo pri delu Rdečega križa za vrnitev jugoslovanskih otrok iz Avstrije

Med najbolji podle in najbolj pre-računane ukrepe nemških okupator-jev moramo vsekakor šteti nasilno iz-seljavanje otrok iz Slajerske, Koro-ške in Gorenjske. Te otroke so Nem-ci zbirali v raznih krajih Avstrije in jih potem razpošiljali nemškimi rejni-škim, da jih pošljujejo, vzgoje v naci-ističnem duhu in jih obenem izkori-ščajjo kot preprobrebno in ceneno de-lovno silo.

Večje število takih otrok je ob osvoboditvi ostalo v Avstriji, kjer še danes žive bedno in zapostavljeno, zato pa tem bolj izkoriščano življe-nje. Ti otroci so skrajno slebo hra-njeni, skromno oblečeni, obiskujejo nemško šolo in so skoraj vsi pozabi-li slovenski jezik. Pri vsem tem so delavni in marljivi, v večini primerov se niti ne zavedajo, kam vodi njho-va pot. Prav zaradi tega se rejniki tako krčevito branijo izročiti te otro-ke naši delegaciji Rdečega križa, ker bi s tem izgubili delovno silo, ki je ni treba plačati. Niso pa žel red-ki taki primeri, da se otroci branijo vrniti se, ker jih je vsiljiva načrtna lažna propaganda preslepila in jih prepričala, da je vrnitev nesmiselna in nevarna, v večini primerov pa jih s strahovanjem k temu prisilili. S pro-pagando, tujo šolsko vzgojo, čez-mernim izkoriščanjem pri delu in s strahovanjem oblikujejo te mlade ljudi.

Podoben, vendar sorazmerno še težji je položaj otrok, ki so jih Nem-ci za okupacije razdelili med kmet-je v Avstriji, ker so pri bombardiranju

ali kako drugače izgubili starše. Pri iskanju teh otrok je delegacija Rde-čega križa navezana popolnoma sa-ma nase, ker podatkov o njih ni ali pa so tako nezadostni, da je delo na osnovi tega zelo otežkočeno.

Vlada FLR je s svojo nelo zahte-vela vrnitev tudi vseh onih otrok, ki so bili v stari Jugoslaviji zaradi so-cialne bede oddani v rejo bogatih kmetov v Avstrijo. V vsem obme-jnem pasu ob jugoslovansko-avstrij-ski meji, predvsem v Slovenskih go-ricah in na Kobanskem, je v stari Ju-goslaviji socialna beda zavzemala take strahotne razmere, da so bile družine z mnogimi otroki prisiljene oddajati enega ali več svojih otrok v rejo bogatih kmetov onstran me-je, ki so bili take trgovine seveda zelo veseli, ker so brezpravnega ju-goslovanskega prilepčenca lahko po mili volji izkoriščali. Mnogo je bilo tudi primerov, da so napihnjena ver-ska nesrčnost in lažni moralni pred-sodki prisilili mlade nezakonske ma-tere, da so skrivaj rodile onstran meje in se vrčale v stari Jugosla-vijo brez otroka, ki bi jim bil doma ovira za moštve.

Ti otroci so kot žrtve krivične so-cialne ureditve ostali ob začetku in potem tudi po koncu vojne v Av-striji, kjer je njihovo življenje v vsem brezpravno in težko.

Najtežji je položaj mladine, ki je ob osvoboditvi morala spremljati svoje znance ali sorodnike, ko so se umikali pred jugoslovansko armado. Ti otroci žive v taboriških odraslih. Vzgojo te mladine vodijo zločinci, ki zaradi svojih dejanj nimejo poguma, da bi se vrnili v domovino. S tem je dovolj rečeno. S tem je povedano, kakšna je ta vzgoja. Vodstva tabori-šič so delegaciji Rdečega križa skrajno nenaklonjena, onemogočajo ji vsako delo za repatriacijo.

Taka je problematika dela delega-cije, kakor jo je nakazala ana izmed njenih članic ob svojem obisku v do-movini.

Njene naloge so velike. Kljub ovira-m se je delegaciji posrečilo, da je iz tujeja izkoriščanja in propagande rešila doslej že nad 300 jugoslovanskih otrok.

Venšar delegacija pogreša moč-nega in intenzivnega sodelovanja in pomoči širokih ljudskih množic v do-movini.

Jugoslovanske otroke v Avstriji je treba iskati. Privikavajo jih vsi in z vsemi sredstvi od avstrijskih oblasti do rejnikov.

Zaradi tega je potrebno, da vsako-odor, kdor kar koli ve o jugoslovanskih otrokih v Avstriji, o krajih, kjer so razmeščeni, o rejnikih, pri kafz-rih ti otroci žive, ali kar koli, kar bi delegaciji moglo pri njenem delu ko-risiti, ih, podatke javi pisмено, usni-šo ali telefonsko jugoslovansku Rdečemu križu, glavnemu odboru Slovenije v Ljubljani, Dapčičev trg 3, telefon 21-90.

Pomagajmo vsi Rdečemu križu pri reševanju otrok, žrtve vojne.

Glazbena Matica iz Murske Sobote je gostovala v Belčincih

Na plenumu Ljudske prosvete v Murski Soboti je sindikalni pevski zbor Glasbene matice sprejel obvez-nost, da bo širil in približeval slo-vensko pesem našim vases, v letoš-njem letu zlasti na gradiliščih za-družnih domov. 8. marca je pevski zbor skupno z orkestrom priredil koncert v Belčincih, kjer je po dv-urnem programu navdušeno ljudstvo izrazilo željo, ne bi jih ta zbor po-gosteje obiskal. 11. marca je priredil pevski zbor Glasbene matice skup-jo z orkestrom koncert v Murski Soboti. Občinstvo, ki je do zadnjega ko-fička napolnilo dvorano, je v navdu-šenjem izrazilo priznanje zboru, ki nosi naslov najboljšega sindikalne pevskega zbora v Sloveniji. Na kon-certu sta izvajala tov. Jamšek in Na-daj solo točke za čelo in violino.

Nedeljo je pevski zbor in orkester ves koncert ponovil za mladinske de-lovne brigade, ki so se zbrale v Mur-ski Soboti ob proslavi praznika mlad-inskih delovnih brigad. Zbor se pri-pravlja na številne nastope v letoš-njem letu ter bo tako prispeval velik delež pri širjenju sloveske pesmi ob naši meji. K. H.

Veleturnir za šahovsko prvenstvo sveta

Haag, 6. marca 1948.

Po drugem kolu smo imeli kar tri dni počitka. Zakaj? Ali ni škoda časa, škoda tdatkov? Šahovski svet je nedvomno nestrpen in ne razume odmore, ko vendar prvo dejanje še dolgo ni končano. Razumljivo je seveda, da je počitek po napornem boju potreben. Toda tolikšen počitek?

Vidite, počivali smo petek, soboto in nedeljo. Ne v Angliji ne v Holandiji publika ne mara turnirske igre v nedeljo. Kaj pa petek in sobota? Reševski je tu! Reševski je zelo ortodoksen žid! V soboto ne igra. Saj niti ne je z nami, ker je hotelska jedlna posoda »nečista«. Rešev-skemu je sobota strašno svet dan. Prav za prav pa se začenja njegov tedenski praznik v petek zvečer, zaključuje se pa v soboto, ko zamiglja prva zvezda na nebu. In ker publika zahteva večerno igro, jemlje Reševski turnirje praktično dva tedenska dneva.

V teh prvih počitniških dneh so mi misli seveda uhajale v Ljubljano. Spominjal sem se popoldneva 24. februarja, spominjal polnočne ure tega dne, ko smo čakali na ljubljanskem kolodvoru. Beo-grajski hrzovlak je imel 40 minut zamu-

de, v njem pa je prihajala tovarišica, ki je imela moj potni list. Vabilo v Haag je prišlo tako pozno, da sem moral na kolodvor brez potnega lista.

No, vse se je je čele v zadnjem trenutku uredilo. Utrujen sem še na ljubljanskem kolodvoru zlezal v posteljo simplosnega ekspresa, dobil dve dodatni odeji in za-spali. Ko sem se zbudil, sem bili na trža-ški meji.

Ko sem tako ležal, sem slišal razgovor sprevodnika z damo ki je malo prej s svojimi ljudmi govorila bolgarsko. Zvedel sem, da nam je hrzovlak v Milan usel. Ni se menil za naš vagon, ki se je zakasnil le za dobre pol ure. Zvedel sem, da bomo šele opoldne nadaljevali potova-nje.

Kasneje je Bolgarka vnovič ogovorila sprevodnika. Hotela je vedeti, kako bo naš čudoviti ekspres nadaljeval vožnjo, ko pridemo v Milan. Dobil je porazen od-govor. V Milanu bomo obležali, je rek-ol sprevodnik. Naš vagon bo imel 24 ur zamude! Obesil ga bodo pač na naslednji simplosni ekspres.

Vse to mi je odpiralo problem. Ker so bili Francozi odrekli vizum, sem si bil vzel kartko do Lausanne ob Zenevskem jezeru,

da se od tod odpeljem v Zürich. V Zürichu sem imel naročeno mesto v letalu do Amsterdamu. Moral sem doseči Zürich vsaj popoldne 26. marca, da se ja-vim v pisarni zračne proge in da vzletim 27. marca popoldne.

Premišljeval sem v svoji samotni po-stelji, neke na tržaškem kolodvoru. Vstal sem, se obiril in oblekel. Potem sem dobil pri sprevodniku Italijanski vozni red. Da v Milanu bom v vozu prenočil. Zjutraj, ob sedmih, pa bom prestopil v hrzovlak, Milan—Bern—Basel. Moj ekspres pa naj po-čiva v Milanu, dokler hoče!

Opoldne smo se res odpeljali. Ker pa smo imeli dolgo pot pred seboj — v Milan in smo prišli šele ob enajstih — sem se odločil večerjati v jedilnem vozu. Zjutraj ob sedmih sem se po načrtu odpeljal. Nekako ob desetih smo prodirli skozi simplosni predor. V Bernu sem prestopil v hrzovlak Zeneva—Zürich, ob pol štirih pa sem bil v Zürichu.

Med to vožnjo sem poslušal Italijane. Zaponnil sem si ceno kilograma surovega masla: 1200 litr. ceno kilograma riža, ki ga obmejni Italijani thotapajo v švicarski Brigg: 4 švic. franki! Videl sem, da tihotapajo cigarete iz Švice v Italijo.

V petek, 27. februarja sem stopil v av-tobus letalske proge, ko je Zürichsko kolodvorska ura napovedala poldeleto uro. Uro kasneje smo bili na letališču. Toda letalo ni vzletelo ob 9,50 kakor bi mora-lo. Nekaj ni bilo v redu.

Ob enajstih smo se dvignili. Sedel sem pri oknu. Slika, ki jo vidim v letalu, za-ročara vselej. Človek misli, da bo videl površino zemlje, vso polno sledov tisoč-letnih naporov človeških rok, v resnici pa vidi nekakšno divjo pokrajino: reke, gozdove, hribovje. Nič, skoraj nič, člo-veškega.

V letalu dobiš zemljevid proge. Toda kaj ti pomaga zemljevid. Previsoko le-timo. Pravkar je šlo obvestilo kapitana iz roke v roko: sletimo 1200 m nad zem-lja z brzino 300 km v uri. V Amsterdamu bomo ob 12.40. Razdalja 559 km.

V veliki kuverti pred svojim sedežem najdem pisemski papir. Začenem pisati. Ko končam, zagledam v daljavi vodo, za njo pa nekakšno gorovje. Sprevodnik mi po-trdi, da vidim morje, ne priznava pa go-rovja. »To je meglja nad Kanalom,« pravi. Pod nami je Utrecht.

Se nekaj bežnih minut. Spuščamo se. To pot precejšen sunek, ko se dotaknemo tal. Amsterdam! Prav za prav letalsko pristanišče. Sprevodnik meni, da se bom lahko neposredno odpeljal v Haag. Takoj pa carinskem pregledu.

AvtoBUS nas je res kmalu po drugi uri pripeljal v Haag. Dobil sem avtotaksil in še pred tretjo uro sem bil v Schevening-uru, v Zdraviliškem domu, ki je sedaj na-še taborišče. Dom leži ob morski obali in moja soba ima prekrasen razgled čez obalo in morje.

Reševski je bil moj prvi znanec v Zdra-viliškem domu. Povedal mi je, da sta se predsednika sovjetske in holandske šah-ovske zveze Plosnikov in Zitterstein v spremstvu veleposlovnikov Kotova in dr. Euweja opravila v Amsterdam, da me na letališču sprejmeta. Zaučudil sem se. Saj sem iz Züricha brzojavil, da pristanem nekako opoldne. »Da«, je menil Reševski, »toda letališče je sporočilo, da pride le-talo ob treh.«

Reševski mi je nato opisal sovjetsko ekipo: predsednik Plosnikov, igralci: veleposltni Botvinnik, Keres Smislov, nji-bovji sekundantni mojstri Alatorcev, Rago-zin, Bondarevski, dopisniki sovjetskih dnevnikov mojstri Flohr, Lillenthal, To-luš, Kotov. Ekipa ima svojega zdravnika, svojega filmskega operaterja, ki izgo-tavlja tudi barvne filme svojega foto-grafa. Dve telefonski progi si je rezervi-rala za razgovore z Moskvo.

Pri prvi sva sedela z Reševskim v veži hotela, ko so prhurleli Rusi. To je bilo priločno pozdravljanje! Takoj sem bil član te obširne družine, ki me bo v dveh mesecih gotovo naučila govoriti rusko. Pa saj je lomim, čeprav še vse poka. V svoji sobi imam rusko slovnico, ki mi vsak dan prilije nekaj kapljic znanja.

dvorano, smo zagledali na platnu dr. Euweja, ki prehira pisma ob svoji delovni mizi.

Čudovit kino! Polna dvorana, obilo majhnih otrok! Otročki so bili glasni, nemirni. Skakali so med predstavo pred platnom, padali, klicali. Bili smo v posebnem poslopju sovjetskega poslanstva in delžni predstave za sovjetsko koloni-jo v Haagu.

Fantek dveh, morda treh let, je bil po-več glasen in nemiren. Ljubeznivi po-slanik je prijel malega razgrajča za uho. Ostro ga je karal, z levico mu je pa potiskal vrčico bonbonov v ročico. Vsi smo se smejali. Fantek je seveda pograbil bonbone, strogoji pa vidno ni verjel. Toda odslej je bil prired. Dve zelo pri-jetni uri smo prebili sredi te velike družine, v mislih pa sredi preteklega sto-letja.

Reševski je pripovedoval, da je bilo precej debat o vprašanju vrhovnega raz-sodnika. Prvi kandidat je bil Anglež. Nasprotni kandidat Čehoslovak. Nazadnje sta se obe šahovski zvezi zedinili. No, zdaj leži odgovornost za vse nad moje grešno govoro. To se izraža v zelo obšir-nih pooblastilih, ki sem jih dobil. Na ta način sem postal tudi še nekakšen vrhov-ni vodja turnirja. Velika odgovornost pa pomeni tudi veliko čast. Odgovornost bom nosil sam, čast pa prevzamem za svojo domovino.

Milan Vidmar

Razstava Društva slovenskih upodabljajočih umetnikov

(Razstava je bila posvečena spomenu pokojnega umetnika N. Pirnata)

V novozgrajeni Moderni galeriji v Ljubljani, ki spada danes nedvomno med najlepše razstavne prostore v državi je DSUU organiziral obsežno razstavo naše moderne umetnosti. Po katalogu je razstavljeno cca 122 slik (nevsličnih hrvaških gostov), 80 grafičnih del ter 37 skulptur. Razstava je bila torej številčno ena največjih, kar jih pomeni naša zgodovina umetnosti.

Po osvoboditvi se je naša likovna umetnost kot vse panoge kulturnega udejstvovanja znašla pred novimi nalaganji. Ne samo parizanski-umetniški, tudi ostali, ki so v mesiju za žico ali kjerkoli dočakali svobodo, so se ob splošnem aktiviranju našega ljudstva pričeli zavajati, da se je v našem kulturnem življenju nekaj premenilo, nekaj česar pri nas še nikoli nismo doživeli. Ta »nekaj« — če vzamemo vprašanje čisto iz ozke umetnostne problematike, je rodilo mnogo debata, celo strahu za usodo naše umetnosti, predvsem pa trdne volje večine naših likovnikov, z umetnostnimi sredstvi ponazoriti revolucionarno pot novega naroda, ne stiahi ob strani, marveč aktivno poseči v borbo za obnovo domovine in uredništev peletke.

Po osvoboditvi smo videli že več umetnostnih razstav, vendar, kdor je pazljivo spremljal naše umetnostno življenje, je občutil, da nekaj visi v zraku. Naši umetniki so nekako odlašali z večjo razstavo, mnogo diskurirali, mnogo se učili, po ateljih se je vnelo živahno življenje. Prisel je Prešernov teden. Odprla so se vrata moderne galerije. In takrat je bilo lepo videti, kako so se pred splošnim pričeli ustavljati vozički vseh vrst, kako so slikarji težko olovorjeni prinašali svoje »skrivnosti«, kako so se po kiparskih ateljih »oddivale« zadnje plastike itd. Tisto, kar je prej lebdelo v zraku, se je pnenkrat izkazalo, da bo to po »šlo zares«. Iz izredno velikega gradiva se je pričela izoblikovati razstava.

Zirja

Na občnem zboru DSUU je bil izvoljen Umetniški svet, sestojec iz umetnikov, ki jim je članstvo zaupalo važno nalogo, biti sodnik v spornih umetniških vprašanjih, biti razsodnik pri urejanju razstav ter na splošno za budnim očesom bdeli nad vsem našim upodabljajočim življenjem. Pred svetom so se postavljale v resnici važne naloge. Na eni strani množica del najrazličnejših kvalitete, najrazličnejših umetnostnih rodov, osebnih prijateljstev itd., na drugi strani pa čut za odgovornost, stroga objektivnost in pa osiro merilo. Kakor mi že v umetnostnem življenju težko opravimo kakšno stvar brez hrupa, tako je bilo tudi delo žirije spremljano deloma od hudih pogledov, nepozdravljenega na ulici, prišlo je celo do drobnih sumničev, vendar je treba povedati to, da je bila žirija v vseh vprašanih soglasna, da je za svoje delo tudi rada odgovorna. Ne odgovarja pa za liste primere nediscipline, ki so se v naglici zadnjih dni pred razstavo dogodili mimo oči in možnosti razsodiščne avtoritete.

Kakšna načela so vodila žirijo pri presojanju umetnin? Prvo je bilo načelo kvalitete. Kaj je kvaliteta umetnine? Menite, da je na to vprašanje lahek odgovor? Ko sem vodil neko skupino po razstavi, sem analiziral neko sliko. Analiza je izpadla negativno, nekateri me je vprašali tovariš: »Zakaj pa ste potem to sliko razstavili?« Odgovoril sem mu: »Zato, ker je slikarsko dobra.« Bila je slika, kjer sta se prepletali dve prvini: naša tema in formalistični, stari slikarski način gledanja. Ko bom kasneje govoril o obrazu naše sodobne umetnosti, bom poizkušal sivar nastanjenje razložiti. Drugo merilo je bilo: tema, to se pravi snov zajeta iz današnje stvarnosti, iz narodno-osvobodilne borbe, obnove in peletke. Glejte, žirija je bila soglasna, da ni te naloge nihče rešil tako, kot bi si želeli, da ni nihče podal tistega, kar nam vsem gori na duši, veličastnost naših dni in temu primerno likovno obliko. Vendar je tu razsodišče dejalo: To je najtežja naloga, to je nova pot naše umetnosti, tu je naša umetnostna bodočnost in tudi če je slika ali kip »kvalitetno« šibkejši, jo je vseeno potrebno razstaviti. Trečije je žirija skušala ohraniti čim več obrazov naših ljudi, čim več portretov. Naposled je bil človek fisti, ki oživočarja našo stvarnost ter zasluži prednost pred krajino in tihotijem. Četrtje se je postavilo manj strogo merilo za liste umetnike, ki ustvarjajo v umetnostni provinci. Ozko okolje tesnobno vpliva na osebni umetnostni razvoj, kjer pa je bila zaznavna dobra volja in napor so se tudi šibkejši strani umetnine izpregledale.

Razstava in naše ljudske množice

V stari Jugoslaviji bi moral napisati: »Razstava in občinstvo«. In sicer zato, ker si je tedaj ogledovalo umetniške razstave le »občinstvo«. Kdor je poznal tedanje umetnostne prilike je v resnici skoraj osebno poznal vse obiskovalce. Saj tudi ni bilo težko. Povprečno je v stari Jugoslaviji obiskalo umetniške razstave od 200–1000 ljudi, le v silno redkih primerih je to število doseglo 2000. Na naši razstavi pa je bilo nad 8000 obiskovalcev, kar je za prejšnje čase naravnost fantastično število.

Ko se je pisalo in govorilo o naši razstavi, se je omenjal njen uspeh ali neuspeh. Pri uspehu se je spominjala kvaliteta razstavljenih umetnin, njihova napredna usmerjenost, na morda njen največji uspeh pa se je pozabljalo: prav na ta množični obisk razstave. Prav gotovo niso privabili naših množic na razstavo sa-

mo lepi prostori nove galerije, ali zanimive slike, kipi ter grafika, marveč nekaj globlje, važnejšega. Tu je izpregovorila politična aktivizacija naših množic, tesno povezana s kulturno aktivizacijo. Danes ko prodira vedno globlje v ljudske množice zaveš, da so one nosilec ljudske oblasti, danes, ko so se prebudile iz politične apatičnosti, jim nikakor ne more biti vseeno, kako se izživlja naše kulturno življenje. Rad bi preprosto povedal: Greš n. pr. po Tržaški cesti. Cesta je bila včasih pač cesta, odnos do nje je bil morda nejevolja, če si stopil v lužo ali blato. Tuda morda si bil le parkrat na udarnem delu na njej in glejte, odnos do te ceste se je izpremenil. Danes si ogleduješ robnike, kako so položeni, kako stoji kocke, kajti ta cesta je nenadoma postala naša cesta, mi vsi skupaj smo jo gradili. Tako gradimo vsi skupaj naš socialistično domovino in kako naj bi ostali ravnodušni do naše likovne umetnosti. Kdor je opazoval obiskovalce na naši razstavi, mi bo to potrdil. Na mesto nekdanjih snobov je stopila zdrava množica, ki diskutira ob umetninah, jih skuša razumeti in jih tudi razume z zdravim, vedrim odnosom do umetnosti. Nastaja prevažen proces. Danes ne bo noben »poznavec« takozvane »čiste« umetnosti prepričal ljudi ob skrofovičenem zmagaku, da je to velika umetnina, kdor je ne razumeje. Nasmejali se bodo in odšli naprej. Tu so že počeli, rekli bi, masovne kritike naše umetnosti, kritike, ki je važnejša kakor pa poklona. Ona nujno vodi v resnično smer, v katero je, kakor bomo videli kasneje, že krenila naša umetnost.

Na tem mestu bi se dotaknil še drugega, tudi značilnega dogodka ob naši razstavi. Kdor je prišel na razstavo v stari Jugoslaviji, je srečal v razstavnih prostorih zaskrbljene obraze naših umetnikov. Kajti le na redko kateri podobi ali kipu se je belil listek z napisom »prodano«. Skrb za življenje — skrb za možnost ustvarjanja — je bila vsakdanja spremljevalka naših umetnikov. Sedaj pa poglejte: privrkat v zgodovini slovenske umetnosti se je postavil celo prioritetni red nakupov, razstava je domala razprodana. Kajti besede naših voditeljev o možnosti kulturnega razvoja v novi, Titovi Jugoslaviji niso prazne, pač pa so absolutno prazne parole o »propadanju« kulture pri nas kot jih razširja zapad.

Lice naše sodobne umetnosti

Moral bi biti dober portretist, če bi hotel to lice orisati tako, da bi bile njegove osnovne črte povsem jasne. Že spredaj sem napisal, da se je v naši likovni umetnosti nekaj premenilo, da se nekaj godi in sicer nekaj zelo važnega. Ne smemo pa misliti, da je to omejeno le na našo, slovensko umetnost. Kdoroli je videl razstavo ULLUS-a v Beogradu, ali razstavo ULLUS-a v Zagrebu ter je njihove rezultate primerjal z našimi, je videl vsepovsod isti prerez razstave. Tu govorim čisto o grobem prerezu razstav. Vsepovsod je vidna ostra borba med staro formalistično umetnostjo, ki je bila imporirana iz zapada ter med novo umetnostjo, ki naj bi odgovarjala naši stvarnosti. Z umetnostjo je že tako, da ni oblika, ki jo menjaš kadarkoli, umetnost je zrasla globoko z bistvom umetnika in ko se umetnik že dobro zaveda novega časa, mu stari umetnostni zvezki še vedno oblikuje stavke po stari načinu čeprav z novo vsebino. Ne bi rad govoril o »krizi« naše umetnosti. Morda bi raje ponavljal besede za Zoranom Didekom, ki je ob pripravljani razstavi zamišljeno hodil mimo slik in z globokim basom mrmral: »Fantej, fantej, to je prvi korak, prvi korak! V resnici je naša razstava prvi korak, morda še malo negotov, toda vsekakor korak naprej.

Ogledimo si nekoliko približje ta prvi korak naprej, posebno če pomislimo, da ta pozitivni korak naprej ni bil vsakomur jasen.

Poglejmo na našo razstavo z nekoliko širše perspektive. Na naši razstavi razstavljajo tudi goslje iz Trsta. Denimo na eno stran dela Spacala in Cernigoja, na drugo stran pa ogromno večino naših del. Mislim, da sta tu dva svetlova prav jasno vidna. Na eni strani zapadnjaška, formalistična umetnost, na drugi strani pa umetnost, ki se sicer bori za obliko, pa vendar raste v novem družbenem okolju. Presenečen sem bil in razočaran, ko sem pod Spacalovo sliko »Zence« bral naslov »Komisarka«. Upodobljena je žena, sedeča na nekakem srednjeveškem stolu, iz obraza gledajo ugaste, močne oči, usta so frda, surova, roke so kakor roke opice, grobe, zd se da je pravkar prišla od »krvavega« posla; oblečena je v neokusno obleko, pod vratom jo krasi srebrota broša. Ta slika deluje na vsakega, ki je doživljal narodno-osvobodilno borbo, žaljivo. Tako si zapadnjaški buržuji predstavljajo politikomisariko, komunistiko. Mi pa vemo, kdo so bile naše komisarke, žene vsak hip pripravljene dati življenje za našo stvar, žene in tovarišji polne človečnosti in heroizma. Mi vemo, da tako noben naš umetnik ne sme in ne more upodabljati komisarke. Podobno je s Spacalovim in Cernigojevim »Tihotijem«. Kaj naj predstavlja zmes »ugastih«, mrzlih predmetov, ki jim komaj razvozljaš smisel in vsebino?

In druga stran? Razen nekaj ljulike, ki je zašla med pšeno, ne najdemo med našimi podobami nekaj tako oddaljenega od resnice in življenja kakor v teh delih, nastalih pod vplivom zapadne umetnosti.

Postavimo nasproti tem slikam n. pr. fresko St. Pengova na Bledu. (I. nagrada Komiteja za kulturo in umetnost pri vladi FLR) v Beogradu za l. 1947.) Kako drugačen je njegov »komisar« v prizoru poziva narodov Jugoslavije v borbo. Kako drugačen je n. pr. lik njegovega ranjenca iz osrednje kompozicije. Mi vemo, da ta ponosna lepa postava vključuje ranam ni popustila, mi občutimo, da bo še borec za svobodo in pravice naroda. To sta dve skrajnosti in po njih vidimo, da je naša razstava v resnici korak naprej, korak k zdravemu in ljudskim množicam razumljivemu — toda kvalitetnemu — realizmu.

Kako se naša umetnost razvija v realističnem pravcu, bi pokazali še na primeru plastike. Tu bi primerjali »Kopalko« K. Putriha nastalo mislim fik pred okupacijo, s portretom »Zene« ali pa z »Vrtalcem«, ki je v vili na Bledu in je delo istega mojstra. »Kopalka« je nastala očitveno pod vplivom zapadne umetnosti. Tudi pred tem kipom marsikdo ne ve, kaj bi dejal. Žena, z od elefantiazisa oteklimi nogami, nedoraslimi, šrilčimi prsi, čokalnimi rokami, na vratu pa ji počiva glava z idiotsko-pličjim izrazom na obrazu. Pravo morskoro strašilo. Putrihova glava »Zene«, ki jo je kipar izmodeliral v sedanjem času, pa je mojsirsko delo, polno nežnega občutja do modelacije, čudovito so oblikovana lica, čelo, usta, izpod frepalnic ji pada na oči mehka senca. Pred leti formalistični nonsens, danes zdrava, kvalitetna realistična realizacija. Isto bi lahko napisal o lepi statui »Vrtalca« ob delih.

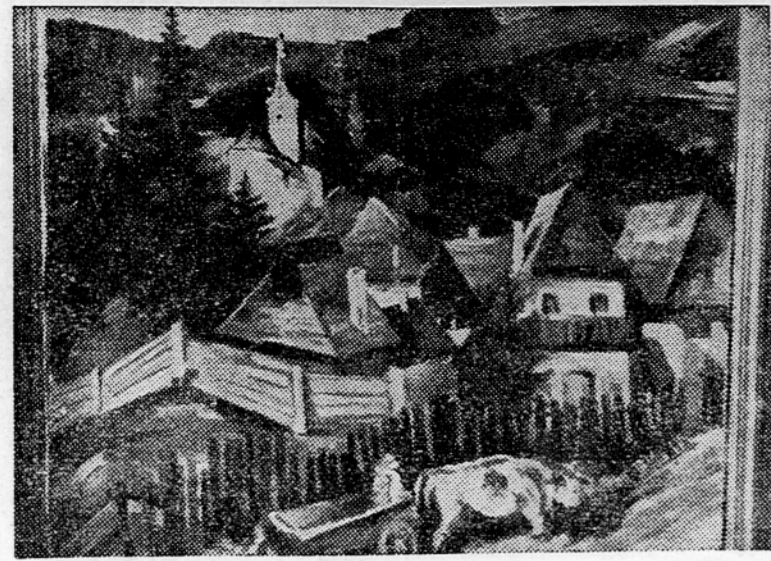
Zapiski ob delih

Dobršen del prostorov Moderne galerije je posreda naša razstava. Nekateri so sicer mnenja, da bi jo bilo treba reducirati, toda ne vem čemu. Prav je, da je razstava postala nekaka »smotira« prizadevanj in obratuna naših umetnikov. Mnogokje je vrsna podoba, čeprav niso vse kvaliteta na isti višini, razvoino izredno poučna. Pogled v ta razvoj nam je dostikrat porok v razvoino gibanje vse naše umetnosti.

Zanimiva je umetnost M. Sedeje, ki se miselno vjema s S. Kregarjevo in deloma tudi M. Pregljevo. Prispelo k »temi« bi povsod lahko označili kot »pia fras« (spobozna žla), toda tu ne bi hotel, da bi me napak razumeli. Vsi trije slikarji razstavljajo izredno lepe in kvalitetne stvari. Vzemimo n. pr. Sedejeve »Ribiče«. Slika predstavlja krpanje ribiški mrež, nekje na morskoi obali. Vendar ni »delo« za slikarja prvenstveno važno. Važnejši mu je notranji ritem kompozicije, barvni akord posameznih predmetov, zamolčko modra barva morja in tako je slikar umel dati čudovito razpoloženje nekoliko temačnega obmorkega popoldneva. Podobno je tudi s Kregarjevimi »Kamenarji«. Lepo prehaja Sedej k realizmu. Slika »V kuhinji« je postavila pred slikarja že določene probleme prostora, kompozicije v prostoru in deljajnega šudija po naravi (prim. krilo). Zrelo delo so Kregarjeve »Sončnice«. Je še kaj nadresničnega elementa v njih? Jel Le pogledimo te težke boleče barve, zvište liste, zrelih, polnih sončnic, to rdečo rufo — neko notranje gibanje je v teh umirajočih rožah, ne daleč od groze. Pregljeva »Pionirja!« Ali sta to v resnici pionirja? Položila sta zastavice v dve horizontalni ali ne morda le zaradi kompozicije. Barvno je slika sijajno delo, toda tema to ni.

G. A. Kos je v preteklem letu ustvaril pomembno kompozicijo »Poziva k uporu«. Kdor jo primerja z njegovimi starejšimi stvarmi vidi, kako se je slikar razvil v realističnem pravcu. Na razstavi so »Dalije« vzbujale upravičeno pozornost, to je mojsirsko slikarstvo. D. Klemenčič je nemanja najbolj iskreno pristopil k temi — po vzorcu starih mojstrov. Toda zgodila se je nesreča. Do neke mere so odgovadala izrazna sredstva: obviadovanje prostora, anatomija in barvni odnosi. Doljše je »Prostovoljno delo«, čeprav osvetljeno s pahinatno delo. Gorjup T. se dobro razvija. Lepa in žljahna je umetnost G. Stupice. Kako pretrfresljivo zre v nas »Deček z lubenicoi«! Koliko slikarskega znanja in truda se skriva za vsako polezo njegovega čopiča. Ta umetnost je polna težkih življenjskih vprašanj. Le poglejte oči »Deklice z lampijonom«. Nekje med stvarnostjo in imaginarnostjo je slika Z. Dideka »V internaciji«. Kakor iz hudih sani, se je izluščil pred nami, kamion z žrtvami, ki jih ustaši peljajo na strigeljan. Nervozna obdelava gub na pregrinjalu, čudni barvni ton, dajo adevkvaten izraz groznomemu doživljanju. F. Miheličev »Zužemberk« je, kakor pravi sam, »portret porušene hiše. Obe šudiji, njegove risbe, njegove slike, ki jih ni na razstavi, so temeljita priprava za večje kompozicije. Pavlovac F. je mojsirsko, s tenkim občutkom za karakter potrakajine izgradil »Istrsko krajino«, vedre so slike S. Segule-Vončine.

A. Lukežič je podal v »Talcih« s kosovlovskei ožnostjo strahoei okupatorskih zločincev, v isti sliki je nekaj dobrih podob R. Slapernika in drugih. Mislim, da je očitek konjunkturizma padel na »Tovarno« E. Sajevca ter N. Omerzo. To je napaden očitek. Ne enega ne drugega si ne morem predstavljati kot takca. Stvar je poštena in globlja v naših umetnikih se je nekaj zganilo Hoteli so dati temo in dali so jo. Sedeja je enkrat izpadla kot povečano »tihotijem«. To so goli interjerji, dobro naslikani, ne dajo pa ritma dela, tistega življenja, ki je danes doma v naših tovarnah. Toda to je šele prvi korak. Omerza predstavlja poleg tega še lep »Autoportret« ter »Zabjeka«, Krivično je D.

Lajči Pandur: Koroška pokrajina

Klemenčič imenoval R. Debenjaka v isto vrsto s Spacalom. Res je, da se njegova paleta naglo menja, tudi oblika, vendar je treba Debenjaka za pravilno razumevanje soočiti z njegovo grafiko. V njem je romantična nota zelo močna ter pristna, kakor je gotovo pristno doživljava »Hiša pod Kozjak planino«. B. Kobe, ki je dober risar, bi napravil boljše, da slika ne bi razstavila Lepa je Dalmacija Zupana Fr., polna toplega sonca in sončnih barv. Odkrij nam jo je Mihelič. B. Jakac razstavlja dobrega »Piranskega ribiča«, od grafike perfekten portret O. Zupaničca, mnenja pa sem, da bi bilo bolje, če bi bil izbor grafike strožji in ne tako obsežen. Lepo se razvija Lamut V., Godec Fr. M. Maleš razstavlja vrsto podob, ki kažejo težnjo k kolorizmu, njegovi grafični krakiji pa so pod kratikoi. Oba Vidmarja sta se lotila teme — težka naloga, toda pozitivno rešena. Krajci T. je razstavil zanimivo in dobro sliko »Zarili so se v zemljo«, za Ursiča F. je škoda, da ni razstavil risb, intimna, dobra je podoba E. Trnkocjejeve.

Od grafike, v kolikor je nisem navedel že zgoraj, bi omenil dela Gerlovč-Globočnik Alenke, D. Klemenčiča, Lamuta, Omerzo, Stiplovska, M. Gasparija.

Plastika na razstavi ni tako zastopana, kolikor so pozitivnega ustvarili v preteklem letu naši kiparji. B. Kalin, Z. Kalin, K. Putrih, Fr. Smerdu, ki so svoje delo prešli dve II. nagradi za kiparstvo Komiteja za kulturo in umetnost, B. Kalin pa je kljub temu na razstavi najbolj kvalitetno zastopano. Portret maršala Tita v marmorju, »Jutro« v marmorju, lepa študija »Glave Fr. Prešernaa«, spadajo med najboljše stvari na razstavi. Z. Kalin razstavlja znani »Akt« ter lepo modeliran in izraziti »Zenski portret« (marmor). Občudovanja vredna

Miško Kranjec, Fara Svetega Ivana

(Roman je prejel drugo nagrado Komiteja za kulturo in umetnost)

Pri Svetem Ivanu, veliki fari globoko v Slovenskih goricah, so došli novo učiteljico, Gizo Klemenčičovo. Kasneje, ko je — iz političnega zapa — prišel za njo se njen mož Matija Klemenc, pisatelj brez službe, sta navezala slike z vaškimi izobraženci. Farani so kmalu spoznali, da sta Klemenčeva samostojno, svobodno misleča človeka, ki ljubita svojo domovino, ki poznata pretečo nevarnost — in ki poznata pot v bodočnost.

Okrog njih se spleta življenje ivanovske fare od 1939. do pomladi 1941. Ivanovski mogotci z župnikom Zadravcem, kaplanom Magdičem in organistom-tajnikom Rebernikom na čelu so se z vsemi sredstvi borili zoper »komunistično kugo«, s katero sta Giza in Matija »zastrupljala faro«. Župnik Zadravec se je moral boriti tudi proti učiteljem, ki so se preveč sprijaznili s Klemenčevima. Tudi gospod nadzornik je posegel vmes.

Tu je živel Miha Kuhar, ki je imel sina v Zagrebu v tovarni. Čeprav je bil sin revolucionar, je stari Miha s celo vrsto svojih somišljenikov zapadel hitlerjevski propagandi. Ena in štiridesetega je bil razočaran.

K Svetemu Ivanu je prihajal na počitnice, naposled se je tudi spet za stalno naselil sodnik Konrad Sušnik, ki je bil pred prvo vojno Schuschnigg, zdej pa se je spet pripravil, da bi svoje ime pisal kot za rajne Avstrije. Videl je možnost, ribariti v kalni vodi. Brž se vpišimo v kulturnobud, ko pa »pride listo«, bomo morda še za župana...

Pri Svetem Ivanu pa sta živela še Jožef Koren, propal dunajski novinar, ki se je izdajal za pisatelja, in njegova neporočena žena, Poljakinja Zofija. — Koren od meseca do meseca propadla. Zasluška nima. Živi od miloščine, kasneje od tega, da prodaja Zofijo svojemu »priatelju«, učitelju Smonu — nazadnje pa od malih uslug, ki jih dela kulturnobud. Prišel je k Sv. Ivanu kot »demokrat« angleške baže, na kraju pa je nacisti, ki ga hitlerjevci sami ugonob, ko jim ni več za rabo.

Se mnogo drugih ljudi se še suče okrog Gize in Matije. Življenje slovenske vaške gospode v severnih predelih, v lehih pred okupacijo. Z ležom ena in štiridesetega se je fara svetega Ivana pričela prebujati. In s tem je »zaključen roman o življenju vseh teh ljudi«.

je delavnost T. Kosa. Kar štiri velike figure je razstavil, med njimi bronasto »Zmagoe«, ki je nekoliko preveč realistična ter nedogana v motivu hoje, od ostale plastike, ki je nekoliko preveč patetična je najboljši »Tesare«. Omenil bi Smerdujevega »Danila«. Mnogo živahnih diskusij se je razširjalo okrog »Odlotivce« B. Pengova. Res, se da očitati kipu malce patetičnosti, vendar je pomembnost te skupine drugje. Kipar je znal združiti zunanje gibanje z močno notranjo razglabanostjo in meni se zdaj ta plastika važen mejnik za usodo našega kiparstva v bodoče. S. Dremelj razstavlja kolekcijo plaket, od katerih bi omenil lep portret maršala Tita.

Za razvoj naše umetnosti

Skušaj sem analizirati našo razstavo. Ob koncu bi rad napisal par pripomb, ki se tičejo nadaljnega razvoja slovenske sodobne umetnosti. Gotovo je, da bodo tu doprinesli levji delež umetniki sami, z vestnim študijem, neumorno borbo ter predanostjo svojemu poklicu. Naša ljudska oblast, ki je doslej podpirala našo likovno umetnost, bo gotovo to storila tudi za bodoče. Vendar je stvar tudi v temle. Danes gradimo načrtno, po planu. Ne mislim tu, da bomo našim umetnikom po planu prepisovali njihovo delo. Naša umetnostna politika mora stremeti za dvojnimi ciljem. Prvi je ta, da načrtno zadostimo našim slikarjem in kiparjem z ateljeji. Mnogo naših umetnikov še danes težko ustvarja, ker nimajo na razpolago primernih prostorov, zlasti na večje kompozicije. Drugi način načrtnega pospeševanja razvoja naše umetnosti pa so naročila.

Uspeh naše umetnosti v letu 1947. se ima do neke mere zahvaliti tudi temu načinu nastajanja umetnin. Dr. S. Mikuš.

ljene kmečkega prebivalstva v slik z življenjem »vrhne plastike« — ki je edini pravi »junak« tega romana. Ne gre toliko za vso faro, ampak le za izobraženstvo in polizobraženstvo.

I. Romih: Miško Kranjec

ki živi pri fari in doživlja v teh letih svoj prelom, ko se znajde pred velikim »ali« — ali». Fara svetega Ivana je roman slovenske predvojne vaške inteligence.

Inteligenca je v kapitalizmu — torej tudi v predaprilski Jugoslaviji — »vmesna plast med dvema socialnima skrajnostima«: večji slik, socialna bližina ene ali druge »skrajnosti« t. j. razreda) pa bisiveno vpliva na miselni ustroj posameznih njenih članov. Če je to pri mestni inteligenci še manj razvidno, ker je predvsem v sliki z buržoazijo, tedaj je vaška inteligenca v resnici docela »na razvodnicu«. Družbenopolitična smreljenja enega in drugega razreda vplivajo nanjo.

V Kranjčevem romanu tega pogrešamo. Do neke mere je čuhiti vpliv kapitala — vsaj preko njegovih eksponentov: župnik in kaplan, organist Rebernik, bogati sodnik Sušnik, štacunar Podleskec. Vsi ti ljudje so vsak po svoje v romanu aktivni. Nasprotno pa nastopajo kmečje in viničarji kvečkemu kot dopolnilo, kot ozadje, pred katerim se mora odražati početje izobraženstva in gospode: le tako je vpletena zgodba Frasoze Lenčke, tako je prikazana

Skofčeva družina, na vse zadnje celo »ljudski tribun« Miha Kuhar ni bisveno prizadet v dogajanju. Enkrat samkrat nastopijo aktivno tudi kmečki ljudje — resda samo olici; a dovolj močno in prepričljivo: značilno je da je to poglavje (»Gospod nadzornik poseže vmes«) v vseh ozirih najboljše napisano. Skoraj bi ga mogli brati kot samostojno novelo. V tem poglavju se roman dvigne do močne dramatičnosti, ki v vsakem primeru tudi pripovednemu lekturu daje življenjsko verjetnost in umetniško prepričljivost.

Ta delna pomanjkljivost v zasnovi »Fare sv. Ivana« tem bolj preseneča, ker ob celoti romana vendarle občuti, da je skušal avtor ustvariti predvsem sociološki dokument in sociološko študijo.

Bralcem dosedanjih Kranjčevih del je pripravlila »Fara sv. Ivana« majhno presenečenje. Doslej je bila Kranjčeva najbolj vidna pisateljska lastnost to, da se je rad prepustil bujni prozni liriki, širokim opisom čustev in razpoloženju; to je v italij zgodbe svojih junakov, kot so se mu spredle v ustvarjalni domišljiji. Redkokdaj pa je izza zgod in liričnih opisov stopila na plan pisateljeva lasna osebnost. Celo kadar začneja svoj roman s stavkom: »To je pravljica o malih, a dobrih ljudeh, ki so živeli morda pred davnimi, morda pred nedavnimi v listem čudovitem kraju pri Muri...« — to vendarle ni ona prava »romantična ironija« (tako naziva literarna teorija pisateljski prijem, ki namerno razbija iluzije zgodbe in stavlja v ospredje pisatelja samega, njegove misli in nazore).

»Fara svetega Ivana« pa je prikazala docela drugačnega Miška Kranjca. Značilen je že začetek poglavja »Podčiščena sobica«: »Zdaj pa se za trenutek ozrimo se drugam, bi rekel Jurčič ali kateri koli naših starejših pisateljev...« — Takih ali vsaj podobnih mest je v romanu mnogo. Da to še ni najbolj bistveno. Tu je mogla naposled biti le duhovita igrača, s katero bi hotel pisatelj prireditelj bralčeve pozornosti. Več je drugih znakov, ki jasno kažejo, da je Kranjec ta roman predvsem miselno, razumsko ustvarjal.

Kjer koli uvede novo osebo, jo predstavi in opiše le z miselno razšlešno njenega značaja, ne z opisom njenega počela.

Značilen je n. pr. tudi stavek koj na drugi strani: »Vedel je tudi za socialno vprašanje viničarjev, poznal je Kerenčičevo šudijo o Slovenskih goricah, poznal Koprivčeve. Kmetje od danes in včeraj, poznal Kraigherjevega »Kontrolorja Skrobbarja«, Kocbekove pesmi in to je bilo vse, kar je vedel o svetu, v kateerega je zdaj odhajal.«

Predvsem ravno zato ob »Fari« bralec tako trdno občuti, da bere avtobiografsko ali vsaj dosledno dokumentarno leposlovno delo.

Zanimivo pa je, da je kljub temu Kranjec prav tu prvi med našimi pisatelji skušal ustvariti roman, ki bi odgovarjal tkzv. romantični težnji v socialističnem realizmu: prikazati ne le ljudi, kakršni so, ampak tudi, kakršni naj bi bili in bodo. Težnja po umetniško verjetni osustvaritvi pozitivnega junaka, heroja novega časa. Temu smreljenju v naši literaturi je skušal pisatelj ugoditi in njegov Matija Klemenc bi se po svojem miselnem in čustvenem ustroju skoraj približal takemu pojmu junaka, če mu ne bi manjkalo eno — a morda ravno najvažnejše: Matija se giblje v ivanovskem svetu, ne da bi vedeli, kaj prav za prav počneja. Res, da je človek brez zaposlitve in je zato prisiljen, živeti od ženinega zasluška: vendar vemo, da človek dela in — s širšo besedo — deluje ne le v poklicu. Matija Klemenc se pa ves čas, kar traja zgodba romana, samo razgovarja. Začo se nam ne more človeško do kraja približati.

Giza Klemenčeva nam je ravno zato laže razumljiva. Jasno vemo, kaj dela, čeprav je o njej v romanu precej manj govora kot o njenem možu. Kakor Matija je Giza blizu onemu tipu junaka — vendar nam je bolj pri srcu kot on: živ človek z mnogimi dobri, skorajda »junaki« — lastnostmi in redkimi slabostmi, ki se odločno, čeprav včasih prenegativno postavi v borbeni položaj. Zanimivo je, da je že omenjeno najboljše poglavje romana (»Gospod nadzornik poseže vmes«), posvečeno izključno njej.

Pomembno je tudi, da je Kranjec s tem romanom snel slovenskemu učitelju krinko šviligojstva, ki jo je v naši literaturi nosil ne šele od Cankarja, že od Jurčiča sem — marsikdaj po krivici. Saj tudi Kranjec ni morebiti napisal sladkobnega slavošpeva »narodnemu« učitelju. Njegov učitelj Smon je hušji od vseh žmurnetov in šviligojev skupaj. Vendar je nanzal pred nami vrsto podob učiteljev in učiteljic, ki so pri vseh svojih slabostih in krepostih resnični, izjemoma zli, povprečno pa le pošteni in zdravi ljudje. Prikazal je v pravi luči vso težo njihovega dela.

Podoba Gize Klemenčeve bi morda bolj od vseh drugih v romanu zaslužila še samostojno obdelavo v novi knjigi. Sicer pa »Fara svetega Ivana« kar kliče po nadaljevanju v drugem in tretjem delu. Tega se avtor sam prav dobro zaveda, saj začneja epilog z besedami: »Pred igra pri svetlem Ivanu je bila zaključena...«

Novi revije in časopisi

Prejeli smo: Književne novine šte. 5, L I, Beograd 1948. Mladinska revija šte. 7, L III, Ljubljana 1948. Arhitektura Mjesecnik za arhitekturo, urbanizem i primjenjej umjetnost. Leto I — II. šte. 4/6. Odgovorni urednik: Noven Segvič. Izdavač: Savez društva inženjera i tehničara FNRJ, Zagreb 1948.

Planica naj ostane edina mamutska skakalnica na svetu

Planica, 17. marca. Pred svojim odhodom iz Planice je član Komitaja za skoke pri Mednarodni federaciji in mednarodni sodnik za skoke Hans Feldmann izjavil o svojih vtisih v Planici med drugim:

»Prišel sem v Jugoslavijo z željo, da vidim veliko skakalno v Planici. Lahko rečem, da sem navdušen nad njo. V nasprotju z onimi, ki trdijo, da je ta skakalnica fantastična, nevarna in da jo je treba prepovedati, smatram po tem, kar sem videl, da je vaša skakalnica normalna in popolnoma sposobna za skoke brez nevar-

Mežik Janko

nosti za smučarje. Ona je večja od ostalih skakalnic na svetu in kakor dokazuje vse razvoje, tudi sigurnost od njih. Tekmovalci, ki znajo skakati na ostalih manjših skakalnicah, lahko tudi na tej skakalnici dosežejo skoke velike daljave in obratno, tisti, ki padajo na drugih skakalnicah, padajo tudi tu. Napake, ki jih delajo smučarji, se na tej skakalnici bolj vidijo, ker so njene dimenzije neprimerne večje od drugih skakalnic.

Govorščak o akciji, ki jo vodijo nekateri člani Mednarodne smučarske federacije proti Planici, je Feldmann dejal:

»Nepravilno je boriti se proti nečemu, česar niso videli in česar ne poznajo. Prav zato sem prišel v Planico, da se osebno prepričam, kakšna je stvar v resnici. Bodite prepričani, da bom na prihodnjem kongresu mednarodne smučarske federacije ugodno poročal o vaši skakalnici. Najbolj bi želel, da bi Norvežani, Fini in ostali narodi poslali svoje najboljše smučarje v Planico ter se sami prepričali o kakovosti te skakalnice.

Feldmann je nato nadaljeval: »Prepričan sem, da bo moči doseči še daljše skoke, čeprav je bila do danes dosežena največja daljava 129 m. Planiška skakalnica bi morala ostati edina na svetu. Težko je verjeti, da bi skakalnice takih

dimenzij, zgrajene v drugih državah, bile tako dobre, kakor je planiška. Po vrhu tega bi mladi smučarji želeli skakati na njih in bi v težnji, da bi dosegli velike daljave, zanemarjali stil. Zato mora ostati Planica edina skakalnica te vrste na svetu.

Na koncu je Feldmann izjavil, da so švicarski smučarji in on sam navdušeni nad sprejemom, ki so ga doživeli v Jugoslaviji. »Obiskal sem že mnogo držav, je naglasil Feldmann, toda tako tovaršiškega in pristranskega sprejema nisem našel nikjer.

Pred odhodom ostalih smučarskih delegacij so njihove vodje dali za tisk naslednje izjave:

Pri vas smo našli izreden športni duh

Vodja francoske smučarske ekipe Paise je izjavil: Ganjen sem nad sprejemom v Jugoslaviji. Pri vas smo našli izreden športni duh. Srečni smo, da smo prišli v Planico, čeprav z nekoliko bojazni, ker imamo samo skakalnico, ki dopušča skoke okoli 70 m. Tu pri vas pa so kljub temu vsi naš skakalci poleteli na 100 m. Srčna želja francoskih skakalcev, posebno pa našega rekorderja Charleta je bila priti k vam in postaviti nov francoski rekord, ki je bil tudi v resnici dosežen s 107 metri. Charlet je dejal, da njegova športna kariera ne bi bila popolna, če ne bi prišel v Planico. Zadovoljen je, ker je bil zrušen nemški rekord skakalnice v Planici. Mojstrovina inž. Bloudka je odlična, kar dokazuje že samo dejstvo, da na njej do zdaj ni bilo večjih nesreč.

O jugoslovanskih skakalcih je dejal vodja francoske ekipe, da so prav dobri in izredno pogumni, kar je še posebej pripomnil za Poldo.

Planica je edinstvena na svetu

Vodja švicarske ekipe Steffen je izjavil: »Zelam sem rekel, in zdaj znova potrjujem, da nam je v Planici silno všeč. Izredno sem zadovoljen z doseženimi uspehi, za kar se moramo zahvaliti inž. Bloudku, ki je zgradil skakalnico, ki je edinstvena na svetu. Ta skakalnica je največja po dimenzijah, a popolnoma varna. Imel sem priložnost videti nekatere

Poldo Janž

Pribošek France

skakalce, ki še niso dorasli, toda nikoli se nisem bal zanje. To je dokaz za prvotno skakalnico.

Na vprašanje, kako cenil lanske letošnje uspehe švicarskih skakalcev, je Steffen izjavil, da so bili švicarji letos neprimerno boljši kakor lani. O naših skakalcih pa je dejal: Poldo in Pribošek sta moja ljubljena. Mežik pa bo med najboljšimi evropskimi skakalci, ko bo izpopolnil še zadnjo fazo skoka, to je doskok. Na splošno je dejal Steffen, da se je med svojim bivanjem v Planici prepričal, da brez stila ni mogoče doseči velikih daljav. Steffen je zaključil svojo izjavo z zahvalo organizatorjem planiškega tedna in zagotovil, da bodo švicarji prihodnje leto ponovno prišli v Planico. Planica nam je prirala k srcu, je končal Steffen in tu pri vas v Jugoslaviji smo preživeli najlepše ure v tujini.

Tu se počutimo kakor doma

Vodja češkoslovske ekipe Krnoul je izjavil: »Planico poznamo že 15 let. Naši tekmovalci so bili tu že pred vojno in so postavili v Planici tudi češkoslovske rekord v skokih z 90 metri (Budjarek 1936). Nadalje je izjavil, da mu je žal, da so prišli šele k zaključku Tedna smučarskih poletov in da bodo postrebili, da bodo prihodnje leto prišli pravčasno na to veliko in edinstveno prireditve. S sprejemom v naši državi so češkoslovske tekmovalce nadse zadovoljni in pravijo: »Tu smo kakor doma. O skakalnici je dejal Krnoul, da je dokazala, da ni nemogoče skočiti 150 m, če je ta skakalnica za to pripravljena. Mnenja je, da so zaenkrat v Planici po večini vsi skakalci izjavili le skoke in ne poletov, za katere pa je možen še velik razvoj.

Slovenske države naj bi organizirale skupna tekmovanja

Vodja poljske ekipe Makovecki je izjavil, da so poljski smučarji prišli tokrat v Jugoslavijo prvič po vojni. Žal mu je, da so prišli prepozno na tekmovanje v

Planici, še prav posebno pa obžaluje, da nista mogla nastopiti najboljša poljska skakalca Maruszarski in Kuja. Glede uspehov poljskih tekmovalcev je mnenja, da bi dosegli boljše rezultate, če bi skakali s krajšim zaletom, ker bi potem izjavili skoke, ne pa poletov. O skakalnici je izjavil, da je odlično konstruirana in popolnoma varna. Tudi on je navdušen nad sprejemom v Jugoslaviji in tudi Poljski se počutijo tu kot doma. Izrekel je željo, naj bi prihodnje leto vse slovenske države organizirale skupno tekmovanje v smučanju.

Zadnji dan smučarskih poletov

Danes so bili zaključeni letošnji smučarski poleti. Vreme tekmovalcem ni bilo naklonjeno, ker je bil sneg južen in zato neprimeren za dolge skoke. Najboljši uspeh med 18 tekmovalci, ki so danes nastopili, je imel Pribošek. Podrobni rezultati današnjega tekmovanja so bili:

Mežik	99,	95,
Pribošek	109,	95,
Razboršek	90,	87,
Langus	92,	88,
Razinger	91 p.	90 p.
Gastienca (Poljska)	83,	82,
Wieczorek (Poljska)	92,	91,
Kozak (Poljska)	93 p.	85 p.
Finžgar	99,	100 p.
Lukey (CSR)	78,	81,
Belonoznik (CSR)	88,	92 p.
Remza (CSR)	92,	91,
Lenmajer (CSR)	87,	94,
Techanen (Svica)	97,	97,
Zurbriggen (Svica)	96,	91,
Javornik	85 p.	84 p.
Lucehini (Francija)	99,	100 p.
Rogelj	80,	80,

Ko so tekmovalci izvedli po dva skoka, je vodstvo razglasilo, da so zaradi južnega snega letošnji smučarski poleti zaključeni.

Javornik, Langus in Razinger Lojze

KINO UNION
PREDVAJA PREMIERO
 sovjetskega revolucionarnega filma
ZADNJA NOČ
 Režija: Rajzman — Glasba: Veprik
 Glavne vloge: Pejcer, Jorockaja, Dorohin, Okunjevskaja

KINO MOSKVA
PREDVAJA PREMIERO
 sovjetskega športnega filma
PRVA ROKAVICA
 Režija: A. Frolov
 Scenarij: A. Filimonova — Glavne vloge: V. Volodin, I. Pereverzev

Pojasnilo

Z ozirom na razne alarmantne vesti, ki se širijo o skakalcu Zoranu Zalokarju, moramo izjaviti, da so vse te govorice popolnoma neresnične in tendenciozne. Tovariš Zalokar ima le poškodbe lažjega značaja, je ves čas pri polni zavesti ter je že na poti k skorajšnjemu okrevanju. — Fizikturna zveza Slovenije.

25 let sovjetskega športnega letalstva

Športno letalstvo v Sovjetski zvezi je obhajalo 25 letnico svojega obstoja. Prvi letni razpis letalstva je bil izdan 8. marca 1923. V predvojnih letih so sovjetski športni letalci dosegli 15 mednarodnih rekordov na letalnih, adričnih letalih in balonih. Med najpomembnejše rekorde štejejo: polet v letalici Čkalova, ki je letel iz Moskve čez Severni tečaj in pristal v ZDA. Kmalu za njim je leto prigo preletel tudi letalnik v tovarnah, poletih in balonih ter naj bi se športna delavnost na terenu povečala s pomočjo športnih komisij, ki jih morajo društvene uprave takoj ustanoviti.

Zvezni odbor za avtomotORIZEM je sklenil ukiniti vse avtomoto in motorske sekcije v avtomoto društvih. Sprejeti je bil sklep, naj se poveča pozornost posveči ustanavljanju novih klubov v tovarnah, poletih in balonih ter naj bi se športna delavnost na terenu povečala s pomočjo športnih komisij, ki jih morajo društvene uprave takoj ustanoviti.

Na Šar planini je dobra smuka

Fizikturna zveza Makedonije ob 27. t. m. organizirala na Šar planini tradicionalno smučarsko tekmovanje, imenovano »Šar-planinski smuk«. Start bo na vrhu »Čerapsina«, 2500 m nad morjem, vili na pri smučarskem domu na Popovi Suki 1700 m nad morjem. Poleg najboljših republikih smučarskih ekip in Jugoslovanske armade so povabljeni tudi smučarji Madžarske, Bolgarije in Rumunije. Na lanskih tekmah je osvojil prvo mesto »Šarplaninski smuk« madžarski tekmovalci Peter Seiko. Dan pozneje bo tekmovanje v specialnem slalomu. Za tekmovanje na Šar planini so v toku velike priprave. Snežne razmere so idealne. Sneži neprestano še tri dni, tako, da je snega že več kot 1 m.

Smučarski dom na Šar planini

Preskrba

PREVZEM MASČOB ZA MESEC MAREC MLO — oddelak za trgovino in preskrbo v Ljubljani poziva trgovce in začetne črke O-L, da prevzamejo masčobe za mesec marca pri tej posli MLO »Prehramba« v četrtku dne 18. marca t. l. od 8. do 12. ure. Posodo za oboje je pripeljati s seboj.

Koncerti

Jesenčani! Jutri zvečer bo na Jesenčah simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom Jakova Čopčija. Spored: Beethoven; Leonarda; Schubert; Nedokodena simfonija; Smetana; Iz čestitkov logor in gajev; Kozma; Bala krajca. Spored je odličen, izvedba bo prvovrstna. Zelo opozorjamo na koncert. 600-n. Postojana! V nedeljo zvečer bo v Postojani gostovanje baletne družine Miklavjeve. Ki pripozori celovečerni balet »Mala balerina«. Na gostovanje opozorjamo. 601-n.

Radio Ljubljana, Maribor in Sl. Primoreje

SPORED ZA CETRTREK
 6.00 Budnica, 6.10 Poročila, objava sporeda in vremenska napoved, 6.30 Jutranja peseljska, 6.40 Večer jutranji spored, 7.00 Radijski kolobar, iz današnjih časopisov, objava, 7.15 Srbske narodne, 7.30 Napoved časa in poročila, 7.45 Simfonične koncertne, 12.30 Napoved časa in poročila, 12.45 Zdobna glasba, mali ogled in objava, 13.00 Plesni spored orkestralne in solistične glasbe, 14.00 Gospodarski pregled, 14.10 Igra Veseli trio, 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega sporeda, 14.45 Ruska narodna polje Lidija Ruslenova, 18.00 Igra Mali orkester Rada Ljubljana p. v. Alberta Demelja, 18.30 Zdravstveno predavanje: Dr. Stane Strmar: Sklizenje, 18.45 Iz italijanske operne glasbe, 19.00 Radijski dnevnik, 19.10 Zvoške skladbe jug skladateljev, 19.45 Zab glasba mali ogled in objava, 20.00 Ruski tečaj Društva za kulturno sedelovanje Slovenije s SZ (24. lekcija), 20.10 Skladbe romantičnih skladateljev izvala »Istorijska Nada Jevdjenčič-Brandlova« pri kvintu Kozma Ozrn (Prenos iz Maribora), 20.40 Franco Marolt: Gibnozvočni folklor (na daljavo), 20.00 Koncert simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije p. v. Jakob Čopčija: I. Čopčija: Sarandza za celotni orkester I. IV. stavok: 2. stavok: Havn: Valška simfonija, 22.00 Prenske vesti Zvezne nastave Beograd, 22.15 Narodne pesni balkanških narodov, 22.40 Podoknice in zababke.

Balkanski delegati prispejo v Ljubljano

Danes prispejo v Ljubljano z beograjskim brzovlakom ob 11.15 delegacija Albanije, Bolgarije, Češkoslovske, Madžarske, Poljske, Rumunije in Trsta, ki bodo sodelovale na letošnjih Balkanskih igrah. Delegati bodo po prihodu v Ljubljano popoldne odpotovali z avtobusom na Bled. V petek in v soboto bo na Bledu konferenca, na kateri

bodo delegati razpravljali o raznih vprašanjih, ki so v zvezi z Balkanskimi igrami, o terminih posameznih iger itd.

V nedeljo zjutraj se bodo delegati odpravili v Postojno, da si ogledajo postojnsko jamo, zvečer pa se bodo vrnili v Ljubljano, kjer jim bo priredila vlada LR Slovenije svečan banket.

SAHOVSKI TURNIR ZA SVETOVNO PRVENSTVO dr. Euswe : Botvinnik remi

Haag, 17. marca. Snoči so na turnirju za svetovno prvenstvo igrali VII. kolo. Na sporedu sta bili partiji dr. Euswe-Botvinnik in Smislov-Keres. Reshevsky in Smislov se je branil s francosko obrambo, ki jo posebno dobro pozna. Dr. Euswe pa je uporabil Tarraschev sistem, igral je namreč 1. e4, e6, 2. d4, d5, 3. Sd2. Po zamenjavi dam je desegal dr. Euswe nekoliko boljše končnice, ker je oslabil črne kmetce na damskem krilu. Botvinnik se je kljub časovni stiski moral je napraviti 8 potez v 5 minutah — dobro branil, pa sta se nasprotnika po končani časovni kontroli po 40. potezi zedinila na remi. Druga partija med Smislovom in Keresom, je bila preklejnja.

Vstni red po VII. kolu je naslednji: Botvinnik 4, Reshevsky 3, Keres in Smislov 2 in poi (1), dr. Euswe 1.

V sredo je bil prost dan, igrala sta samo Smislov-Keres so igrali VIII. kolo. V četrtak in sicer: Botvinnik-Smislov in Keres Reshevsky. Dr. Euswe pa je prost.

PARTIJE S TURNIRJA

V partiji Botvinnik-Reshevsky v 4. kolu je bila igra odprtitev na nov, originalen način. Reshevsky je dosegel nekoliko boljše pozicije. V časovni stiski pa je nato Reshevsky v 29. in 28. potezi napravil težki odločilni napaki.

NIMCOVICEVA INDIJSKA OBRAMBA

1. d4, S6, 2. e4, e6, 3. Sc3, Lb4, 4. e3, d5, 5. a3, Lc7, 6. Sg3, 0-0, 7. b4, Sa7, 8. Lb2, e6, 9. Ld3, d6, 10. Le1, Ld5, 11. Se2, a5, 12. b5, Sb6, 13. Lc3, c6, 14. Lb5, Ld7, 15. Db3, a4, 16. Dd3, Ta5, 17. Sc3, De8, 18. Ld7, Dd7, 19. 0-0, Tc3, 20. e4, Sc4, 21. Lc1, e5, 22. Td1, e4, 23. Dd4, De6, 24. Ta2, h6, 25. h3, Ta5, 26. Sd5, Se4, 27. Te2, f5, 28. g4, Lc3, 29. g5, Df5, 30. De4, Dh3, 31. Sh2, Td6, 32. Sf4. Tu je črn prekoračil čas za razmišljanje.

SPANSKA OTVORITEV

Bell: dr. Euswe Črn Botvinnik
 1. e4, e5, 2. Sg3, Sc6, 3. Lb3, a5, 4. La4, Sf6, 5. 0-0, Le7, 6. Te1, b5, 7. Lb3, 0-0, 8. e3, d5, 9. h3, Sa5, 10. Lc2,

GRUNFELDOVA INDIJSKA OBRAMBA

Bel: Smislov Črn Botvinnik
 1. d4, Sf6, 2. e4, g6, 3. Sc3, d5, 4. Sf3, Lg7, 5. Dd3, c6, 6. cd5, Sd5, 7. e4, Sb6, 8. Le3, Le6, 9. Dc2, Lc4, 10. Le2, Sa6, 11. 0-0, 0-0, 12. Td1, Dd6, 13. b5, Le2, 14. Se2, Ta6, 15. Lf4, Dd6, 16. Le5, 16, 17. Lg3, Df7, 18. Sf4, Ld5, 19. Sd3, Df2, 20. Sc5, fe4, 21. De4, Sc5, 22. dc5, Sd5, 23. Te1, Te8, 24. Le5, Lf4, 25. Lb2, Df5, 26. Dc4, e5, 27. Te4, Df2, 28. Taet, Sf4, 29. Df7+, Tf7, 30. Td2, Sd7, 31. h4, a5, 32. a3, ab4, 33. ab4, Tf7, 34. e3, Lh6, 35. Se5, Lg7, 36. H, Sf6, 37. Kf2, Sd5, 38. Te4, Sf6, 39. Td3, Sd5, 40. Td2, g5, 41. Kf2, Tf8, 42. Te4, Sf6, 43. Te2, Sd5, 44. Te4, Sf6, 45. Te2, Sd5, remi.

Drobne šahovske vesti

V šahovskem prvenstvu Zagreba je zmagal Subarić 12. Ubović 11 in pol, Jerman 11, Kindij 10, Filipčić 8, dr. Pravič, Bomer, Bayer in Tagirov po 7 in pol, Horvat 7, Volk 6 in pol, Timet 6, Belin in Benko po 5, Labura in Savić po 4 točke.

Končanje je šahovski turnir za prvenstvo Zagreba, ki ga je osvojil po osmih porah profesor Subarić s 12 točkami od 15 možnih. Sledijo mu Ubović 11 in pol, Jerman 11, Kindij 10, Filipčić 8, dr. Pravič, Bomer, Bayer in Tagirov po 7 in pol, Horvat 7, Volk 6 in pol, Timet 6, Belin in Benko po 5, Labura in Savić po 4 točke.

V finalu velikega brzeturnirja, ki ga je organizirala južnoslovska šahovska zveza v Budapešti, sta si prvo mesto priborila Velšek in Hartman, v njuno nem dvojnjo pa je zmagal Velšek s 3:1 in si priboril pokal lista Rude pravice.

V Bevravljah na Nizovskem so imeli šahovski klub tekmovanje, v katerem je zmagala Rudanovića, ki se bo v kratkem pomerila z dosedanjim nizozemsko prvakinjo Himsorkovo.

Prve nogometne tekme v I. zvezni ligi

Pričetek spomladanske nogometne sezone je kakor vselej tudi letos prinesel prva izmenadnja. Sezona se je začela v nedeljo 14. t. m. z naslednjimi tekmami v I. zvezni ligi:

VARDAR : PARTIZAN 4:3 (0:3)

V Skopju sta se pred več kot 10 tisoč gledalci srečali moštvi Partizana in Vardarja. Tekma je bila izredno zanimiva in razburljiva. Ljubiteljem nogometa pa je pripravila presenečenje, kajti Vardar je premagal moštvo Partizana z rezultatom 4:3 (0:3). Čeprav je v prvem polčasu Partizan odločno vodil, tekmo je precej oviral močan veter, razen tega pa je pri nekaterih nerednostih igralcev moral posredovati sodnik. Gole za Vardar so zabil: Cincijevski in Cezair po enega, Janovski 2, za Partizana pa Balog, Bobek in avtogol.

DINAMO : SPARTAK 3:2 (1:1)

V Zagrebu s/a odigrali nogometno tekmo moštvi subotičkega Spartaka in zagrebškega Dinama. Zmagalo je moštvo Dinama, ki je doseglo zmago predvsem zaradi boljše rutine igralcev. Tudi to tekmo je motil veter, na splošno pa sta si bili moštvi vsi tekmovalci enakovredni. Napadalna vrsta Spartaka je bila nekoliko slabša od obrambe ter je tako slabšo izkoristila nekaj prav nevarnih situacij. Sodil je Lemešić iz Splita.

Kdo so favoriti olimpijskih iger v lahki atletiki

Ceprav je otvoritev poletnih olimpijskih iger še daleč in se letos sploh še ni začela lankodoltska sezona izven dveran, nekateri strokovnjaki že ugibajo o favoriti olimpijskega prvenstva. Pri tem so oglašajo predvsem naslednje rezultate, ki so jih dosegli najboljši lankodolci na svetu v pretekli sezoni in ne mislijo o njihovem predolimpijskem treningu, v katerem so bo brez dvoma objavilo še mnoge novih nadarjenih tekmovalcev, ki bi mu utegnili biti nevarni račun raznim prerokom kot se je to na primer pokazalo v veliki meri na zadnjih olimpijskih igrah leta 1936. Kljub temu prinašamo zaradi zanimivosti nekaj podatkov o favoriti.

Ves dan je bila pot do skakalnice v Planici živa

FD PARTIZAN — NOGOMETNA SEKCIJA poziva vse juniorje, da dajetaš pregled svoje čevlje danes od 16. dalje na Stadionu.

MFO — POVERLJENOST ZA NOGOMET določa za nedeljo 21. t. m. mladinsko prvenstveno nogometno tekmo Enotnost : Zeleničar na igrišču Enotnost kot predtekma Enotnost : Metalac, Sodičnik, Erlich, stranska Kos II, in Tuma, Službovčič Čemažar. — Tekma Lidija : Krmi zaradi volitev preložena.

PONZIANA : SARAJEVO 4:2 (3:1)

Domaća Ponziana je na igrišču Sen Saba v Trstu premagala FD Sarajevo z rezultatom 4:2 (3:1). Igra Ponziana je bila boljša, v čemer je pač zasluga mladih igralcev, s katerimi je Ponziana izpopolnila svoje moštvo. Tekma se je odlikovala po obojestranski borbenosti.

HAJDUK : METALAC 3:0 (2:0)

V prvenstveni tekmi med splitskim Hajdukom in Metalcom je v Splitu zmagalo moštvo domačega Hajduka, za katerega so gole zabil: Vukas enega, Vidjak pa dva. Izredno močan veter je pomagal Hajduku, da je večino tekme prevladoval na terenu. Obramba Metalca je bila kljub porazu zelo dobra, medtem ko je bil v napadu najboljši Sandić. Hajduk to pot ni pokazal najboljših igr in je, kakor rečeno, zmagal le zaradi vetra, ki mu je v prvem polčasu nudil dovolj ugodnosti.

Ves dan je bila pot do skakalnice v Planici živa

V skoku v višino so bo verjetno odrezal Amerikan Vesli, dalje Visocky, Albriton in Patterson, ki je lani preskočil 202 cm, v skoku ob palici pa Smith. V skoku v daljino je resen kandidat za olimpijskega prvaka črnopoljski Steele, ki se lani dosegel z rezultatom 88 cm najdaljši skok na svetu, v troskoku pa bo borba med Evropejcem Rautio (Finska) in Almanom (Švedska).

V metu v krogle je pa kljub zadnjemu izvestnemu rezultatu Konwilt, ki je vredel krogle le s 6 cm slabše od svetovnega rekorda, pričakovati, da bo favoriti sovjetski metalac Helno Lipp, v metu diska Gordien pred Pitom, v metu kopja Hyttainen ter Seymoura, v metu kladiva pa bo verjetno favoriti Madžar Nemeth.

Ves dan je bila pot do skakalnice v Planici živa

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
 Cetrek, 18. marca: Edvard Petek, 19. marca: Jožef

SPOMINSKI DNEVI
 18. III, 1414. — Zdravje ustoličen koroški vojvoda na Gosposvetem polju po obredni, ki je najznamenitejši spomenik nekdanje slovenske državne samostojnosti v Koroščanji.
 18. III, 1871. — Pričetek parške komunne
 18. III, 1904. — Padel v bojih pri Crmo grobu Stane Zagar, politikomisar I. rupo odredov
 18. III, 1944. — Prihod sovjetske misije v Glavni štab NOV in POS.
 18. marec: — Dan mednarodne pomoči in ljudske solidarnosti.

DEZURNA LEKARNA
 Centralna lekarna, Tromčeta, Martinj trg 5

SLOVENSKA NARODNA GLEDALIŠKA V LJUBLJANI IN MARIBORU
 Drama v Ljubljani
 Petek, 19. marca ob 19.30: Shakespeare: Hamlet. Red B.
 Sobota, 20. marca, ob 16: Maršak: Mučin dom. Zaključena predstava za osnovno šolo št. Vid in Naklo pri Kranju. — Ob 20: Cervantes: Štiri medice. Izven.
 Nedelja, 21. marca, ob 14.00: Maršak: Mučin dom. Izven. Zluzana oena. — Ob 20: Shakespeare: Hamlet. Izven.
 Opera v Ljubljani
 Cetrek, 18. marca, ob 19.30: Janaček: Jenufa. Red Cetrek
 Sobota, 20. marca, ob 19.30: A. Borodina: Knez Igor. Red A.
 Nedelja, 21. marca, ob 15: Bizet: Carmen. Izven.
 Sprememba repertoarja v Operi. Namesto Politke opere: »Mati Jugoslovice bo uprizorjena danes za red Sreda Borodina opera »Knez Igor.
 Opozorjamo občinstvo, da bo pričetek predstave »Hamleta« jutri, v petek, ob 19.30 uri. Tudi vs nadaljne večerne predstave »Hamleta« se bodo pričele izjemoma ob 19.30.

Drama v Mariboru
 naključje. Red LMS-2.
 Nedelja, 21. marca ob 20. Goidoni: »Kramarica Mirandolina«. Izven.
 Drugi dan gostovanja ljubljanske Dramme v Mariboru je na sporedu Moliereova komedija »Tartuffe« v prepeljativni Otava Zupanič. Predstava ob 19.30. Naslovnost vloga igra Ivan Levor, solist: Marija Nablokca, Janez Cesar, Mira Danilova, Jože Tiran, Draga Abadžićeva, Branko Miklavc, Edvard Gregorin, Mila Kadičeva, Bojan Petek in Lojze Drenovc. Režija: Branjo Gavdela, inscenacija V. Zdravščina.

Opera v Mariboru
 Cetrek, 18. marca ob 19.30. Gounod: »Faust«. Red A.
 Petek, 19. marca ob 19: »Bajetni večeri«. Red LMS-1.
 Sobota, 20. marca ob 20. Puccini: »Tosca«. Gostuje Jože Gostič, prvak zagrebške opere. Izven.
 Nedelja, 21. marca ob 15: Baletni večeri. Izven.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠCE
 Mestni dom
 Sobota,

Nabiranje naročnikov za Prešernovo knjižnico se zaključuje 1. maja 1948. - Pohitite z naročilom!

REDNO IZHAJA

Naročajte se nanj, zahtevajte ga v svojih trafikah ali pri kolporterjih. **DOPIŠUJTE MU!**

Mali oglasi

Oglasi oddelček
telefon št. 38-33
vodja oddelka tel. št. 38-33

SLUŽBO DOBE

POSTENO GOSPODINJO srednjih let sprejemam k eni osebi. Vprašati: mlekarica, Sustersič, Židovska steza številka 6. 7745-2

DOBER BRIVSKI POMOČNIK ali pomočnica, dobi stalno mesto s takojšnjim nastopom ali najpozneje do 20. marca 1948. Salon Konc, Jesenice - Gorenjski. 7265-2

KRAJEVNI BRIVSKI in česalni salon KLO Gustanj išče pomočnika odnosno pomočnico, vešča v moškem in ženskem salonu; nastop službe 1. aprila. Dopisni: Uprava gosp. podjetja KLO Gustanj. 7504-2

POSTREZNICO za lahka dela z nekaj znanja kuhne sprejemam. Dnevna zaslužitev od 9. do 14. ure popoldne. Filipan Marija, Škofja ul. 9. 7807-2

DEKLE z dežele za delo na vrtni, obenem bi se priučila kuhati, sprejemam k manjši družini. Plača in ohranba dobra. - Naslov v podružnici SP Kranj. 7809-2

BRIVSKEGA POMOČNIKA ali pomočnico sprejme Sena, brivice, Kamnik pri Mariboru. Hrana in stanovanje preskrbljeno. 7818-2

GOSPODINSKO POMOČNICO, enazneno in posteno, sprejemam. Burja Anica, Bled II. 7817-2

BRIVSKEGA POMOČNIKA, dobrega delavca, sprejme v stalno službo N. Vukotič, brivice, Slov. trg številka 11, Ptuj. 7805-2

STAREJSO TOVARISICO, lahko upokojenko, ki bi imela veselje čuvati 5 letno punčko in pomagati pri opoldanski kuhni, sprejemam. Dnevna zaslužitev od 10. do 15. ure. Beranek Marija, Lj., Škofja ul. 9. 7806-2

Umri nam je naš ljubi oče, brat, stari oče, stric in tast

Matej Gerdina

uradnik drž. železnice v pok.
Pogreb bo v petek ob pol 5. popoldne iz Zač, kapelice sv. Petra, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, Celje, Trst, dne 17. marca 1948.

Globoko žaljuči:
hčeri Antonija Fišer, Marija Gerdina in nečak Karel - za ostalo sorodstvo

Naznanjamo vam žalostno vest, da je nepričakovano preminul naš nepozabni ljubi mož, oče in stari oče

Franc Škof

obratovodja
Pogreb predražega pokojnika je bil v sredo 17. t. m. ob 16.15 uri izpred mrtvašnice na pokopališču.
Maribor, 18. marca 1948.

Žalujoči:
žena Romana, sinova Ivo in Franci, sestra Tildi, brat Maks, snaha Silva in Slava, vnuka Matiček in Franci, rodbine: Verdnik, Hajšek, Zigon, Milatinovič, Škof, in ostalo sorodstvo

Ljudje onkraj reke

Roman 103

»Kako, kako praviš, da je bilo s tistim Komatarjem? Se enkrat povej! Nisem dobro slisal.«

»Kako! Izdajal je. Najboljše slovenske ljudi je Švabom prodal. Pa je dobil svoje. Rečem ti, ko bo svoboda, bi morali takšne na sredi vasi obesiti, jaz vsaj sem za to.«

Kveder je vstal in spet hlinil pijanost.

»No, pa lahko noč, Pasterkov!« je rekel glasno, mimogrede pozdravil tudi družino pri veliki mzi in se odmajal proti vratom.

Folte je nekaj časa gledal za njim. Potem pa je trdo zgrabil kozarec in ga izpraznil.

Zunaj na svežem zraku mu je bilo bolje. Kolcalo se mu je sicer po preobilici pijače in korak se mu je zapletal, toda morečih misli se je znebil. Brez pravega vzroka se mu je zahotelo, da bi zavrsikal, ko je šel po cesti. Potem je opotekaje se zavil v stran na izhono stezo, ki je držala iz vasi proti pasterkovini. Spat pa se mu še ni dalo; zato si je tik pred domom premislil in zagazil kar na slepo v zasnežena polja. Ni premišljal, kam hoče iti. Godila mu je samota in noč. Ko se je od naporne hoje v snegu ogrel, je sskel suktno in jo vrgel čez pleča in blodil dalje. Kmalu pa so mu pričele noge od povedovati, da je moral sest. Pijača mu je spet silila v glavo. Toda

MLADEGA FANTA

sprejemamo za raznasalca in za priučitev v trgovini. Hrana in stanovanje na razpolago. »Roža«, cvetličarna, Franciskanska ulica 5, 7835-2

GOSPODINSKO POMOČNICO za čas od 7. do 16. isče dr. Svava, Bleiweisova 50-I. 7835-2

POSTREZNICO za dopoldneve, enazneno in posteno, sprejemam takoj - Wolfova ulica 3-II. 7831-2

DEKLE, zacetnico za pomoč v gospodinjstvu sprejemam takoj. Kremžar, Mandelčeva 15-I. 7820-2

DRZ. DESKO VZGAJALISCE isče za takojšnji nastop oz. z 1. aprilom šiviljo in garderobierko. Zgledati se na Upravi českega vzgajališča. 7801-2

ZASLUZEK

DRVA pridem sekati na dom. Interesenti naj pošljejo svoj nastop na naslov na oglasni oddelček SP pod Cepeljeve drve. 7655-4

GREM trikrat dnevno kot dojlja. Naslov v ogl. odd. 7774-4

PRODAM

NOVE CEVLJE iz fine teletine z isto tako podvojo št. 42-43 prodam. Polzele, Medvedova št. 9 b. 7742-5

PHOTEUS I, II, VI, letnik prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 7743-5

DVE VODOVODNI SKOLJKI in dve krasni palmi, ugodno naprodaj. Sv. Petra cesta 21-23, dvorišče. 7738-5

PISALNO MIZO, pisarniško, prodam. Ogled od 13.-14. Naslov v oglasnem oddelku. 7739-5

PISALNO MIZO, omaro, zaboj, navadno mizo, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 7736-5

ZENSKO KULO, zelo dobro ohranjeno, nove gume, prodam. Stari trg št. 14. 7738-5

OTROSKO POSTELJICO in žimnico (dolžina 140 cm), iz trdega lesa, svetlo, zložljivo, prodam. Preželj, Muzičska 5-V. 7737-5

OSIŠNI AVTO, štirisedežen, prodam ali zamenjam za novejšo hiso. Ponudbe pod Doplačilo na oglasni oddelček. 7650-5

KOLEKCIJO PERES za žepne in ženske ure prodam najboljšemu ponudniku. Naslov v oglasnem oddelku Slov. poročevalca. 7553-3

RADIO znamke »Nora« 4-1, mali format, usnjeno suktno, kapo, rokavice in skornje št. 44, vse za soferja - prodam. Naslov v ogl. oddelku. 7741-5

ZELJEZNO OGRAJO za stopnice, 3 m dolgo, štirikolesni voziček dirca, nosilnost 500 kg, medenast lestene na tri žarnice, poceni prodam. Vprašati: Rožna dolina, Cesta VII, številka 15. 7654-5

MOŠKI DEŽNI PLAŠČ, nov, za srednje postavu, prodam. Ponudbe pod Nepremičljiv na oglasni odd. 7724-5

NUDIMO V ODKUP par dobro ohranjenih pisarniških knjigovodstvenih pulov s predali in policami iz mehkega lesa. Ogleda in poizve se na Miklošičevi cesti 10, dvorišča stavba, I. nadstropje (banka). 7750-5

DVA POROČNA PRSTANA in fotoaparati prodam. Vodnikov trg št. 6, Tavčar. 7751-5

KUPIMO

električni motor

Z drsalnimi obroči, kateri mora imeti 1400 obratov, 3-5 KS, 380-220 V

Ponudbe poslati

Glavni direktorji grafične industrije LR Slovenije,

Ljubljana, Masarykova cesta št. 14

OBIŠČITE

razstavo preprog

Proizvodnjačke zadruge čilima s o. j. iz Osijeka,

ki bo odprta od danes do Velike noči vsak dan od 9. do 12. in od 2. do 7. zvečer

v Frančiškanski ulici številka 3

OPEKARNA LJUBNO na Gorenjskem

potrebuje za svojo poljsko opekarno izdelovalca zidne opeke in dva POMOŽNA DELAVCA

Plača po uredbi - za hrano preskrbljeno!

NAROČNIKE,

ki prejemo naš list po pošti in so z naročnino v zaostanku, opozarjamo, da jim bomo nehali pošiljati list. - Zato naj vsak čim prej poravnava vs zaostalo naročnino!

UPRAVA

CISTOKRVNEGA volčjaka prodam. - Ob Ljubljani 27. 7842-5

UMIVALNIK z marmornato ploščo in se par drugih stvari prodam. Poljanska cesta 10-I. 7843-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, dobro ohranjen, prodam. Ing. Sirk, Robbova 21, blizu bežigradske gimnazije. 7804-5

PISALNI STROJ znamke »Hermes Baby« prodam, Naslov v oglasnem oddelku. 7803-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, krem, tapetiran, avtomodel in daljnogled, prodam. Balcetin, Pietersnikova 24, podprtišče. 7802-5

SOBNI LESTENEC prodam, Naslov v ogl. odd. 7837-5

LUKSUZNI PRT za okroglo jedilno mizo prodam, Poizvedbe: Smartinska c. 8 - »Salon Stana«. 7838-5

SIVALNI STROJ Singer, lep, pogreznjiv, je naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku. 7833-5

ZENSKO GOJZERJE št. 38 in črhe visoke za bolne noge št. 38 prodam. Naslov v ogl. odd. 7830-5

SPALNICO iz trdega lesa, dobro ohranjeno, prodam. Ogled od 9. ure dalje. Naslov v ogl. odd. 7759-5

PRODAM 1 par ženskih čevljev št. 38, skoraj novi črn lakasti salonarji. - Juraj, Frankopanska 26. 7760-5

RAZNO POHISTVO prodam. Ogled od 13. do 15. ure. Poljanska 18-II. 7761-5

RAADIOAPARAT znamke »Desmet« - petečni, prodam. Ponudbe na ogl. odd. pod Radio. 7758-5

VELIKO UMIVALNO OMARO z ogledalom in marmornato ploščo prodam. Naslov v ogl. odd. 7551-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK prodam. Kogovšek, Svetogorska 8 - Glince. 7773-5

MOSKE NIZKE CEVLJE, rjave, nove št. 42 zamenjam za isto barvo, vse ali prodam. Iz prijaznosti pri krojaču Jo Golob, Galusova nabr. 29. 7763-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK, rabljen, prodam. Oblak, Vidovdanska 3, klet. 7780-5

GLOBOK OTROSKI VOZICEK prodam. Kovač, Rožna dolina, cesta 25, št. 19. 7781-5

IGRAČKE ZA VELIKO NOČ posiljam na povzetje takoj po naročilu. »Pošta« - polna škatlica malih poštinih formulirjev, poštna vrečica, zig i marjaka, 110 din, »Most-leseni«, 120 din, »Srečni«, 110 din, Medvedovič, Zagreb, Gajdškova 18. 7764-5

ČAKALNIŠKA GARNITURA (z barzunom tapetiran kanape in 3 fotelje, 3 mizice mahagoni, naprodaj v Tavčarjevi 13, desno. Ogled med 11. in 12. uro. 7772-5

PREPROGE, perzijske in domače, po najpovoljnejših cenah dobite v trgovini »Kirman Sab, pasaza Nebotičnik. SP 47-5

SESALEC za prah in aparat za čiščenje parketa, se nabavlja, 7776-5

RADIO BERLINER, starejši tip, dobro ohranjen, ugodno prodam. Ogled od 1. do 3. Naslov v ogl. odd. 7777-5

NOVA TRODELNA kuhinjska kredenca ugodno naprodaj. Ogled od 12. do 13. ure. Naslov v ogl. odd. 7790-5

RADIOAPARAT, 7 cevni, prodam. - Habjan Ivan, Devica Marija Brezje št. 53, Maribor. 7480-5

SKORNJE št. 38, dobro ohranjene - poceni prodam, Stražišče št. 38. 7811-5

VOZIL za tovorni avto, 50 cm premer, s polžem proda M. Lovrenčič - Podplat. 7814-5

OPREMLJENO SPALNICO prodam. - Reš Filip, Koroška cesta 50-I. 7816-5

ELEKTROMOTOR za šivalni stroj - prodam, Naslov v ogl. odd. 7800-5

SPALNICO Z ŽIMNICAMI prodam. - Informacije pri vratarju Splošne bolnišnice za Ljubljano (Ambrožev trg). 7749-5

KUPIM

MIKROSKOP tvrdeke Zeiss-Ikon, Reichert ali Galileo, brezhiben, povečava vsaj do 1500, kupim proti takojšnjemu dobremu plačilu. Ponudbe pod Mikroskop na oglasni oddelček Slovenskega poročevalca. 7746-6

KOVAŠKO NAKOVALO in štajerski primož, kupim. Zupan Rihard, Kerkova 4, Moste. 7740-6

NA IGHUVINA JOS KOJLI dobro ohranjeno oblačilo in druge je po predmetu S. P. 45-6

KUHINJO moderno, novo ali dobro ohranjeno, kupim. Ob Ljubljani št. 10. 7733-6

RADIOAPARAT 3-5 cevni, res dober, kupim. Naslov v podružnici SP Kranj. 7808-6

SPORTNI VOZICEK, lep, tapetiran, nov ali malo rabljen, kupim. Stari Andrej, Kokrica št. 82. 7812-6

KUPIM ves mersarški inventar. Naslov Pavlin Andrej, Pod Tranco številka 2-III. 7834-6

KOZO, dobro mlekarico, švicarico, kupim. Rujar Katarina, Log 26, pošta Škofja Loka. 7827-6

SPALNICO iz trdega lesa, dobro ohranjeno, kupim. Sv. Petra II, dvorišče Vprašati pri hišnici. 7756-6

RADIOAPARAT univerzal za priključek na istosmerni tok od 220-150 V. 3-4 cevni, kupim. Ponudbe z navedbo cene pošiljate na ogl. odd. 7766-6

MARENGO BLAGO za suktnik, kupim. Potrebujem takoj. Naslov v oglas. oddelku. 7767-6

DOBRO KUHAJSKO KNJIGO slovensko ali nemško, kupim. Rep Fani, salon »Nada«, Igriska 12. 7778-6

MOSKO KULO, dobro ohranjeno, in preprogo velikosti do 3/4 x 4 m, prodam. Ponudbe Neumann, Šiška, Aleševceva 50. 7779-6

PREPROGE, domače in perzijske kupuje in prodaja ter sprejema v komisiji. Trogovina »Kirman Sab, pasaza Nebotičnik. SP 48-6

DIANO zračno puško kupim. Munjica zazeljena, Naslov v ogl. odd. 7791-6

RADIOAPARAT, brezhiben, boljše znamke kupim. Ogrin. Ob železnici št. 150 V. 7792-6

VREČE, različne, tudi razgrane, kupujem. Podbevšek, Obirška 4 - Šiška. 7823-6

MOSKI ALI ZENSKI šivalni stroj - kupim, Ponudbe na ogl. oddelček pod Dober. 7797-6

ZAMENJAM

SKORAJ NOVE GUME, 19x3, zamenjam za 26x2,25. Ogled iz prijaznosti pri Kodrič, mehantična delavnica, Celovška 57. 7775-7

GNOJ zamenjam za seno. Naslov v ogl. oddelku. 7794-7

NEPREMICNINE

TRISTANOVANJSKO HISO z vrtno, ugodno prodam Filipič H. Vojkova št. 6, Postojna. 7115-8

Mestno

prevozno podjetje

Ljubljana, Tyrseva cesta št. 36

SPREJME V SLUŽBO tehničnega URADNIKA,

mlajšo žensko PISARNIŠKO MOČ

Z znanjem strojepisja - ter NOČNEGA ČUVAJA

Nastop službe takoj

ZLAT POROČNI PRSTAN in dekliški plašč prodam, Naslov v ogl. odd. 7785-5

DVE METRSKI CEVI za vodnjak sta naprodaj. Poizve se v oglasnem oddelku. 7799-5

LEPO OTROSKO POSTELJICO z žimnico prodam, Naslov v oglasnem oddelku. 7825-5

POMLADANSKI PLAŠČ (trenčkot) s podlogo za moškega ali žensko za srednje postavu in črne športne čevlje št. 39 ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 7824-5

SMUŠKE CEVLJE št. 43 prodam, Ogled med 15. in 17. uro. Naslov v oglasnem oddelku. 7762-5

MIKROSKOP tvrdeke Zeiss-Ikon, Reichert ali Galileo, brezhiben, povečava vsaj do 1500, kupim proti takojšnjemu dobremu plačilu. Ponudbe pod Mikroskop na oglasni oddelček Slovenskega poročevalca. 7746-6

KOVAŠKO NAKOVALO in štajerski primož, kupim. Zupan Rihard, Kerkova 4, Moste. 7740-6

NA IGHUVINA JOS KOJLI dobro ohranjeno oblačilo in druge je po predmetu S. P. 45-6

KUHINJO moderno, novo ali dobro ohranjeno, kupim. Ob Ljubljani št. 10. 7733-6

RADIOAPARAT 3-5 cevni, res dober, kupim. Naslov v podružnici SP Kranj. 7808-6

SPORTNI VOZICEK, lep, tapetiran, nov ali malo rabljen, kupim. Stari Andrej, Kokrica št. 82. 7812-6

KUPIM ves mersarški inventar. Naslov Pavlin Andrej, Pod Tranco številka 2-III. 7834-6

KOZO, dobro mlekarico, švicarico, kupim. Rujar Katarina, Log 26, pošta Škofja Loka. 7827-6

SPALNICO iz trdega lesa, dobro ohranjeno, kupim. Sv. Petra II, dvorišče Vprašati pri hišnici. 7756-6

RADIOAPARAT univerzal za priključek na istosmerni tok od 220-150 V. 3-4 cevni, kupim. Ponudbe z navedbo cene pošiljate na ogl. odd. 7766-6

MARENGO BLAGO za suktnik, kupim. Potrebujem takoj. Naslov v oglas. oddelku. 7767-6

DOBRO KUHAJSKO KNJIGO slovensko ali nemško, kupim. Rep Fani, salon »Nada«, Igriska 12. 7778-6

MOSKO KULO, dobro ohranjeno, in preprogo velikosti do 3/4 x 4 m, prodam. Ponudbe Neumann, Šiška, Aleševceva 50. 7779-6

PREPROGE, domače in perzijske kupuje in prodaja ter sprejema v komisiji. Trogovina »Kirman Sab, pasaza Nebotičnik. SP 48-6

DIANO zračno puško kupim. Munjica zazeljena, Naslov v ogl. odd. 7791-6

RADIOAPARAT, brezhiben, boljše znamke kupim. Ogrin. Ob železnici št. 150 V. 7792-6

VREČE, različne, tudi razgrane, kupujem. Podbevšek, Obirška 4 - Šiška. 7823-6

MOSKI ALI ZENSKI šivalni stroj - kupim, Ponudbe na ogl. oddelček pod Dober. 7797-6

AKADEMIJA ZA GLASBO v Ljubljani

razpisuje mesto pisarniške moči

Znanje strojepisja obligatno, steno-grafije zaželeno.

Prošnje vložiti do dne 23. marca 1948 NA REKTORATU AKADEMIJE

MLAJŠEGA ZDRAVEGA delavca

in POMOŽNO pisarniško moč

ZA NOČNO DELO - SPREJME upravo »Sl. poročevalca«

Telefon 37-22

Obvestilo

Okrajno kolarsko-mizarsko podjetje na Mirni poziva vse upnike in dolžnike, da prijavijo svoje terjatve in dolgove do 31. marca 1948.

MANJŠE POSESTVO v bližini Kranja ali na Gorenjskem v bližini postaje kupim takoj. Sprejemam tudi užitkarje. Naslov v podr. SP Kranj. 7589-8

NAPRODAJ JE dvostanovnjaka hiša z lokalom blizu Zidanega mosta. Je nekoliko poskodovana, prostori takoj na razpolago. Ponudbe pod 450 000 na ogl. odd. 7693-8

VILO ALI HISO na Gorenjskem kjerkoli v lepem kraju, prednost Bled in Kranj z okolico, kupim do 1 milijona. Ponudbe na oglasni oddelček pod Samo direktno. 7840-8

VILO v LJUBLJANI ali okolici kupim direktno od lastnika za znesek do 1.600.000. Ponudbe na ogl. odd. pod Mioderna. 7839-8

ZAZIDLJIVO PARCELO prodam. Ponudbe na oglasni oddelček pod »Severni del mesta«. 7826-8

PARCELA (travniki) za stavbo! V bližini želez. postaje in ceste, prodam, Naslov v ogl. odd. 7793-8

ODPRTA BARAKA 25 m dolga, 5 m široka, na lesenih sohah, krita z zarezno strešno opeko, na novo postavljena pred tremi leti, takoj naprodaj. Ogleda se v Ormožu št. 77. 7787-8

SOBE - SIANOVANJA

DVE TEHNIKA, zaposlena, - iščeta opremljeno sobo. Plačata dobro. Ponudbe pod »Tehnik na oglasni oddelček SP. 7747-10

DVOSOBNO STANOVANJE v dvo-strojem centru zamenjam z naj-ali trisobnim kjer kol. Predpogovrti za otroke. Ponudbe pod Vrt na oglasni oddelček. 7744-10

TOVARIŠICA išče skromno sobico; v prostem času bi pomagala gospodinj. Ponudbe pod Vzemajna pomoč na oglasni oddelček. 7748-10

OPREMLJENO SOBO išče samec, po-možnost v centru. Mostah ali na Rakovniku. Plača dobro. Ponudbe na oglasni oddelček pod Dalmatinac - oficir JA. 7177-10

SOSTANOVALCA najraje železničarja sprejemam takoj. Naslov v oglas. oddelku. 7738-10

PRAZNO SOBO iščem. V prostem času pomagam v gospodinjstvu. Ponudbe pod Postena na oglasni oddelček. 7832-10

SOLIDEN USLUZBENEC išče sobo, - ima svoje perilo. Ponudbe pod Soliden na ogl. odd. 7757-10

POSTENO IN SNAZNO sostanovniko za pomoč v gospodinjstvu s.pojemem. Velkvarh. Gospodstvska 14. 7754-10

DVE MIRNI IN POSTENI TOVARIŠICI, skoraj ves dan odsotni, iščeta opremljeno sobo z lastnim perilom, lahko tudi z eno posteljo. Najraje s 1. aprilom. Ponudbe pod Mirne in postene na ogl. odd. 7771-10

SOBICO dobi, katera bi pomagala par ur dnevno v gospodinjstvu. Bonac, Mestni trg 7-V. 7769-10

ENOSOBNO STANOVANJE, lepo, čisto, za dve osebi, zamenjam za večje eno-ali dvosobno. Naslov v ogl. oddelku. 7768-10

DVOSOBNO STANOVANJE, parketirano, nekaj vrta, zelo ugodno, zamenjam za večje, Ponudbe pod Ugodna zamenjava na ogl. odd. 4476-10

Dotrpela je naša ljubljena mama, žena, sestra in hčerka

Marta Verk

rojena Sekirnik učiteljica

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek 19. marca ob 3. popoldne.

Rogaška Slatina, 16. III. 1948.

Žalujoči:
Miloš, mož; Miloš, Radovan in Marta, otroci; rodbine: Sekirnik, Stefančič, Sotošek

UMRL JE NAŠ VESTNI IN MARLJIVI SODELAVEC, TOVARIS

URBAN LEBAN

ZVESTEGA USLUZBENCA BOMO OHRANILI V NAJLEPSEM SPOMINU!

CELJE, 16. MARCA 1948.

TVRDKA KALAN

Ivan Ribič Stojan:

Ljudje onkraj reke

Roman 103

»Kako, kako praviš, da je bilo s tistim Komatarjem? Se enkrat povej! Nisem dobro slisal.«

»Kako! Izdajal je. Najboljše slovenske ljudi je Švabom prodal. Pa je dobil svoje. Rečem ti, ko bo svoboda, bi morali takšne na sredi vasi obesiti, jaz vsaj sem za to.«

Kveder je vstal in spet hlinil pijanost.

»No, pa lahko noč, Pasterkov!« je rekel glasno, mimogrede pozdravil tudi družino pri veliki mzi in se odmajal proti vratom.

Folte je nekaj časa gledal za njim. Potem pa je trdo zgrabil kozarec in ga izpraznil.

Zunaj na svežem zraku mu je bilo bolje. Kolcalo se mu je sicer po preobilici pijače in korak se mu je zapletal, toda morečih misli se je znebil. Brez pravega vzroka se mu je zahotelo, da bi zavrsikal, ko je šel po cesti. Potem je opotekaje se zavil v stran na izhono stezo, ki je držala iz vasi proti pasterkovini. Spat pa se mu še ni dalo; zato si je tik pred domom premislil in zagazil kar na slepo v zasnežena polja. Ni premišljal, kam hoče iti. Godila mu je samota in noč. Ko se je od naporne hoje v snegu ogrel, je sskel suktno in jo vrgel čez pleča in blodil dalje. Kmalu pa so mu pričele noge od povedovati, da je moral sest. Pijača mu je spet silila v glavo. Toda

zbral se je in se napolnil dalje. Temno je bilo in ni prav vedel, kje je. Nazaj po svoji sledi se mu ni dalo, krenil pa je v desno, saj daleč od doma ni mogel biti. Tedaj se je z nogami zapletel v nena-dejano oviro in telebnil v sneg. Preklinjaje se je pobral in tipal okrog sebe. Spotaknil se je ob živo mejo, ki je sneg ni do vrha pokril. Šel je ob njej in dospel do hiše. Mōra, ki jo je utopil v pi-jači, je spet oživila: bil je nad Razajevo domačijo.

Precej časa je negibno stal do kolen v snegu in zmedeno strmel tiho v hišo. Vedel je, da že tretji mesec biva v njej nemška družina, ki je prišla kdo ve od kod. Tudi to, da se je naselila tod, je bilo dovolj zgovorno - Razaj se ne bo vrnil več... V enem samem trenutku se je Folte tega zavedal. Minila ga je volja, da bi vriskal. Gnev ga je prevzel. Zaveš, da je pogubil soseda, mu je zvrtničla pijane misli in mu gnala kri v glavo, da je čutil, kako mu bije v sencih Wolf! Ta pes! Kaj je napravil iz njega! Če bi ljudje vedeli, kaj je storil, če bi samo slutili njegov greh... Iz noči in snega je vstala podoba Kvedra in slisla! je njegove besede: »Ubili so Komatarja, ker je prodajal svoje ljudi. Pobesiti bi jih bilo treba, pravim jaz.« In - ali je on kaj boljši? Prekleti Wolf! - Kvedrov pogled je bil tako neizrečeno neizprosno, ko mu je pravil o partizanski sodbi Tudi on ne bi našel milosti v očeh tega osivelega moža, ki je imel sicer tako dobre, vesele oči Wolf! Wolf je to storil iz njega Folte je stiskal pesti in solze, ki jih ni poznal od otroških let so ga dršile v urlu - Čakaj, pokazem ti kaj je šel za tvojim. Pa naj bo potem kar boel!

S težkimi, pijanimi nogami se je pognal mimo Razajeve hiše, se ognil domu in se vrnil na cesto. Razgret je hitel proti gostilni. Na pragu se je malo ozrl nazaj in šepaje šel čez sobo. ne

da bi se zmenil za goste, ki so začudeno gledali za njim. V kuhinji je rekel gostilničarjevi ženi, naj mu dá žganja.

»Ni mi dobro,« se je izgovoril. »Doma pa ga nimamo več.«

»Pa si res videti bolan. Na.«

»Spil je na dušek.«

»Še enega dajte.«

Wolf! Prekleti Wolf! On ga je spravil tako daleč, da kmalu ne bo več mogel postenemu človeku v oči pogledati, se je spet oglasila preganjačoča misel.

Plačil je in prav tako hitro odšel.

Hitel je po cesti skozi vas. Ko je šel mimo zadnje hiše in jo že ubiral proti samoti, kjer je bival Wolf, je potipal v žep. Nož je imel s seboj. Tako, da! Ubil bo beštijo. Potem bo šel v gore. K Andreju. Še nočaj. Povedal mu bo, kako je bilo z njim. Mogoče mu bodo odpustili. Dobro se mu bil proti vsem tem hudicem... Misel na mlajšega brata mu je dajala moči in vsega prevzela. Teško breme je valilo z njega.

V tem je dospel do ograje, ki je obdajala Wolfov dom. Odrinil je lesena vrata in šel proti hiši. Močno je potegnil za zvonec, ki je čudno otožno zacingljal nekje v notranjosti.

Folteju je srce divje bilo. Pripravil se, satan!

Dolgo ni nihče odprl. Pozvonil je še enkrat in postajal ne-strepen.

Tedaj šele je zaslišal šum korakov.

»Kdo pa je?« je vprašal ženski glas.

»Jaz,« je trdo rekel Folte.

»Jaz, jaz - kdo vendar?«

»Pasterk.«